

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ

אורי קלט (מורה חדש)
עורך יומי בלתי משלגתי בשמה ההונגרי
העורכת: ירד נ. מרטון
העורך האחראי: דוד שן
תלמידי: מורה חדש בע"מ, ח"א, רח' הנגב 1.

XLII. EVFOLYAM
Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Felelős szerkesztő: SCHON DEZSO
Kiadó: Mizrach Chádás Ltd. Tel-Aviv,
Hanegev 11. - POB 831.
Telefon: Szerkesztőség: 31476
Kiadóhivatal, hirdetés: nyomda: 31677.

A halálra ítélt Eichmann a felsőbb bíróság előtt

Servatius német, vagy nemzetközi bíróság elé akarja vinni a pert — Ujra azt hangoztatja, hogy Eichmann csak jelentéktelen csavar volt a tömeggyilkosságok náci gépezetében

A felsőbb bíróság tegnap reggel kezdte meg a Jeruzsálemi Bét Háám nagytermében a különleges bíróság által az emberiség és a zsidóság ellen elkövetett bűnökért halálra ítélt Eichmann Adolf fellebbviteli perének tárgyalását. A két évvel ezelőtt történt argentinai elfogatása óta Izrael földjén tartózkodó Eichmann Adolf, az európai zsidóság egyik legfőbb náci hőhéja ellen, több hónapos tárgyalás után, a múlt év augusztusában hozta meg halálos ítéletét a dr. Mose Landau főbíró elnökölte alatt a háromtagú különleges bíróság. Az ügy a vádlott védőjének, dr. Robert Servatius ügyvédnek fellebbezése folytán került a jeruzsálemi felsőbb bíróság dr. J. Olsán elnök vezetésével összeállított ötös tanács elé.

A tárgyalási terembe pontosan 9 órakor bevonuló ötös tanács tagjait a percekkel előbb bevezetett vádlott ügyvétkéjében felállva, katonás vigyázzállásban, könnyű fejhajtással

je kíséretében foglalt helyet a védelem és a vád közös asztalánál.

Dr. Servatius ismét felsorolja kifogásait

Dr. Servatius azzal kezdte az alsófoku ítéletet megfellebbező beadványának szóbeli indoklását, hogy utalt az írásban benyújtott fellebbezésre, egyben ismételtén leszögezte, hogy a védelem úgy az alsófoku ítélet rendelkező része, valamint indoklása ellen is fellebbezésre jelent be. Servatius az alsófoku ítélet elleni fellebbezés megokolását két részre osztotta. Az egyikben az alsófoku bírósá-

A LEGFELSŐ BÍRÓSÁG TANÁCSKOZIK
Balról jobbra: Dr. Joél Süsman, dr. Simon Agrán, dr. Jicchák Olsán, a felsőbb bíróság elnöke, dr. Mose Silberg, dr. A. Vitkon

üdvözölte. A tárgyalási termet majdnem teljesen megöltötte a többszázfőnyi közönség, legfeljebb az újságírók számára fenntartott széksorokban mutatkoztak itt-ott üres helyek. A közönség érdeklődése általában jóval kisebb volt, mint az alsófoku tárgyalás ide-

felsőbírósági tagok. A vád képviselőjét úgy, mint az alsóbírósági tárgyaláson, dr. Gideon Hausner főügyész ezuttal is az alsófoku tárgyaláson résztvevő helyetteseivel és segédeivel együtt látja el. A védelmet ellátó dr. Robert Servatius ügyvéd németországi titkárnó-

ság elleni alakú kifogásokat fejtette ki, a másik részben pedig az ítéletben foglalt megállapítások elleni érdemi kifogásait sorolta fel.

Az első részben főleg az izraeli bíróság illetékességét vonta ismét kétségbe dr. Servatius, elsősorban az ért, mert a vádlottat akaratlanul ellenére ragadták el Argentínából és hozták Izraelbe, amely ténnyel Izrael államának a megbízásából működő kiküldötték a Biztonsági Tanács által meghatározott törvényes eljárás ellen vétettek. A védő szerint nem áll az sem, hogy Argentína és Izrael között az elrablás miatt keletkezett vita jogi része elintéződött volna.

Zsidó jogtudósokra hivatkozik a védő

Azután a másik pergátló kifogást vonultatta fel a védő, amely szerint nem lehet a náciak emen hozott izraeli törvényt visszamenő hatállyal alkalmazni és főleg nem olyan büntetésekre, amelyeket nem izraeli állampolgár más államok te-

ületén követett el Izrael államának a megszületése előtt. Dr. Servatius emellett a pontnál sok külföldi zsidó jogtudós hasonló véleményére hivatkozott. Az elsőfoku bíróság felfogásával szemben, hogy az ilyen bűntények letárgyalására amugysem létezik nemzetközi bíróság, a védő megjegyzi, hogy Eichmann esetében ilyen nemzetközi bíróságra (Folytatása a 16. oldalon)

Izraelnek az UNO-ból való kizárását követelte Sziria miniszterelnöke

Mit ír a londoni „Times”, a párisi „Le Monde” és az amerikai „Christian Science Monitor” a kinereti megtorlóakcióról?

Damaszkusz. (IM). — Daulibi sziriai miniszterelnök tegnap sajtófogadásán azt követelte, hogy az UNO zárja ki Izraelt tagjai sorából. A miniszterelnök szerint az UNO-nak közbe kell lépnie, még mielőtt nem tör ki véres háború a Közelkeleten.

Daulibi egyébként a sziriai parlament szerdai ülésén a kinereti konfliktust használta fel arra, hogy magyarázatot adjon az Irák felé való közeledésre. Elmondotta, hogy az EAK felbomlása után Egyiptom akart katonai együttműködést teremteni Szíriával Izrael törzesszékésének és támadásának elhárítására. „amit az imperialista hatalmak támogatnak”, ezzel szemben Irák készségesen elfogadta közeledésünket és ennek következtében jött létre az iraki-sziriai szövetség.

London. (Reuter). — Az izraeli-sziriai konfliktusról szólva, a Times „céltalan vérengzésnek” minősítette az esetet és felszólította az UNO-t, próbálja életre kelteni a Jordán vizének felhasználására készült körzeti tervek.

A helyzet ismertetése során a Times azt állítja, hogy az arab államok belső konfliktusai miatt robbantják ki az ellentéteket az állítólagos izraeli Jordán-terv miatt. Izrael viszont meg akarja mutatni az araboknak, hogy nem riad vissza semmiféle fenyegetéstől.

A párisi „Le Monde” szerint sem Izrael, sem pedig Sziria nem képzelheti el komolyan, hogy háborút indítsanak egymás ellen. Az Izrael elleni gyűlölet gyakorlati megnyilatkozása alkalmas eszköz Sziria új urai számára, hogy az arab nacionalizmus bajnokaiként jelentkezzenek. Ez hasznukra lehet azon terveik végrehajtásában, hogy Irákkal együtt konfederációs szervezetté alakítsák át az Arab Ligát amelyben egy Egyiptom befolyása minimálisra csökkenne.

Izrael vezetői nyilvánvalóan kihasználják ezt a konfliktust az ország belső frontjának megerősítésére, amely az utolsó hónapokban a felbomlás jeleit mutatja, — fűzi hozzá a lap, amely végül annak a véleményének ad kifejezést, hogy mindkét országnak érdekében áll a viszály gyors és békés befejezése. A Bostonban megjelenő befolyásos Christian Sci-

Nehézségekbe ütközik az új argentin kormány megalakítása

A középpártok Frondisi elnök azonnali lemondását követelik

Buenos Aires. (IFP). — Frondisi elnök kérette magához hét párt vezetőit, hogy kormányalakításról tárgyaljon velük. Ezek közül csak a független polgári párt járult hozzá a csatlakozáshoz, négy párt megtagadta az együttműködést, míg az elnök pártja, a Radikális Unió, még nem döntött véglegesen, bár valószínű, hogy támogatni fogja.

A haladó demokrata párt nyilatkozatot tett közzé, amelyben megállapítja, hogy Frondisi elnök megsértette a demokratikus eszméket, amikor megsemmisítette a választási eredményeket azokon a helyeken, ahol a peronisták arattak győzelmet. A középpártok federációja Frondisi elnök azonnali lemondását követeli.

Frondisi egyelőre nem fogadta el a kabinet tagjainak a lemondását és az

elnök iroda tegnap közölte, hogy legkésőbb hétfőig megalakul az új kormány.

Ujabb kamatlábcsökkentés Angliában

London. (Reuter). — Az Angol Bank tegnap újabb fél százalékkal, 5,5-ről 5 százalékra szállította le a kamatlábat. Az intézkedés az ért keltett feltűnést, mert csak március 8-án állapították meg a kamatlábat 5 és fél százalékban. Az Angol Bank szóvivője kijelentette, hogy ez újabb jele a fontsterling és Anglia pénzügyi helyzete erősödésének. Angliában a múlt év júliusában, mikor takarékosági programot hirdettek, 7 százalékra emelték a kamatlábat, amelyet azóta négy alkalommal szállítottak le.

ence Monitor élesen támadja Izraelt a kinereti akció végrehajtásáért, amely szerinte éppolyan kevésbé volt indokolt, mint Amerika tavalyi partraszállási kísérlete Kuba ellen. „Ujra, Ben Gurion-kormány jólmert taktikájának vagyunk tanúi, — írja a lap. — ami abban áll, hogy jól átgondolt és nagyméretű, gyilkos ellenakciót haj-

végre, amely nem áll arányban a provokáció méreteivel. Az atomkorszakban a támadástól való tartózkodás az idők parancsa — írja a lap, amely azt állítja, hogy éppen azért, mert rokonszenvezik Izraellel, el kell itélnie ezt a támadást, amit bírságot mondott Anglia, India és átgondolt és nagyméretű, gyilkos ellenakciót haj-

NYILT POLGÁRHABORUTÓL TARTANAK ALGÉRIÁBAN

a francia hadsereg az OAS között

Algír. (IFP, Reuter). — Tartani lehet attól, hogy nyílt háborúra kerül sor a francia hadsereg és az OAS kommandó csapatai között.

Miután a rendőrség néhány szakszervezeti vezetőt letartóztatott az OAS-hez tartozás gyanújával, a terror-szervezet kétórás sztrájkot hirdetett, amelyet Algírban és Oranban az európai lakosság engedelmesen betartott. A jelek azt mutatják, hogy a hadsereg erőiesen akar fellépni. Tegnap megszüntették a forgalmat az algéri repülőtérén, amelyet 3 órára lezártak, mert európai vámtisztviselők az OAS által kiadott vizum felmutatását kérték távozni akaró algériai állampolgáro-

tól. Három órai szünetelés után a forgalom újra megindult Franciaország és Algéria között.

A veszélyt fokozták az OAS röpecédulái, amelyekben tiltották a hadsereget, hogy őrjáratokat tartson Algéria városaiiban.

Algírban az utazási irodák is engedelmeskedtek az OAS parancsának és megtagadták jegyek eladását olyanoktól, akik nem rendelkeznek az OAS kiutazási vizumával. Az OAS újra több támadást intézett az ország különböző pontján, így Oranban kézigránát dobott mohamedán járókelők közé, akik közül 22 megsébesült.

Rabatban, az FLN kormánya ülést tartott, amelyen ezuttal először vett részt Mohamed Ben Bella és három miniszter-társa, akiket a múlt héten engedtek szabadon Franciaországban.

● Anasztaz Mikoján, a szovjet miniszterelnök első helyettese tegnap kihallgatáson fogadta Mohamed Bugad Galeb egyiptomi nagykövetet.

FOKOZODIK A CHÁMSZIN
A meteorológiai intézet tegnap esti jelentése szerint ma a chámszin fokozódik. A Negevben homokviharak lesznek. Holnapra a hőmérséklet csökkenése várható és a levegő páratartalma emelkedni fog. A mai maximális hőmérsékletek: Jeruzsálem 31, Haifa 34, Tel Aviv 33 fok.

Csenqeri Baby és Imre
szeretettel hívják meg rokonaikat, barátait és ismerőseiket

GIORA
FIUK BARMICVAJARA

folyó hó 24-én, szombat reggel 9 órakor az Ichud Sivat Cion templomban, Tel-Aviv, Strauss-utca.

Kedves vendégeinket szívesen látjuk délelőtt 11.30 és 2.00 óra között a HOH termében, T.-A., Hájárkon 61. (Trumpeldor-utca sarok. „Dán” mozi)

A nagyváradiak zenés, Élő Ujsággal egybekötött országos találkozója

március 26-án este 8 órakor a telavivi Maxim mozi épületének nagytermében (King George-u. 48. sz.) lelkes érdeklődésre talált a Nagyváradról elszármazottak közt. A résztvevőket szellemen összeállított vidám zenés Élő Ujság szórakoztatja. ● A műsorban, illetve az Élő Ujság hasábjain a régi és új olék legkiválóbb képviselői, írók, újságírók, költők, humoristák, zenészek szólnak meg, így:

az Élő Ujság főszerkesztője és vezérciklírója: Dr. KUNDA ANDOR. — Politika és közgazdaság: Dr. RODÁN LÁSZLÓ. — Riport: HELLER MOSE (Miklós). Sport: JAKABOVICS BÉLA. — Divat: MATMOR RUDER KATI.

Szünet után:
Irodalom és művészet: GRÉDA JÓZSEF. Váradi mazzolák: Dr. JAKAB LÁSZLÓ. - Kindlischkeit: DEUTSCH LÁSZLÓ. - Klita Hacak és Sajó az új olék: RODÁN ISTVÁN és BONDA FERENC. - Zenés hirdetőoszlop: FARAGÓ SÁNDOR és BENEDEK F. PÁL, utóbbiak könnyű zenével gondoskodnak a résztvevők zenei szórakoztatásáról.

A hölgybizottság kintőn büfférőit és italokról gondoskodott. Tombola és egyéb meglepetések teszik változatosabbá ezt a felejthetetlen igérkező estét, amelynek jövedelméből a kamatmentes kölcsönpenztár újabb nagyváradi oléknak nyújt első segílyt. Teremlétséghozzájárulás 2. — font. Jegyek elővételben: Citour, utazási iroda, Tel-Aviv, Brenner-u. 2.

AS A LEGKITÜNBŐBB KOSER FELVAGOTT AZ ORSZÁGBAN

HIREK

AZ ÚJ KELET ELŐFIZETÉSI DIJA HAVONTA 5.80 FONT
Tel-Aviv, POB 831.
Fiókiadóhivatatok:
HAIFA:
Schapira-u. 13. Tel. 2453
JERUZSALEM:
Javec-u. 7. - Tel. 26046.

— Vendégek az államelnöki párnál. Jicchák Ben-Cvi államelnök és hitvese tegnap fogadták Catour ezredest és feleségét. Ezt követően az Egyesült Gyűjtőakció és a fejlesztési kölcsönkötvény akció kanadai és amerikai aktivistáit látta vendégül az államelnök. A vendégeket dr. Jiszráél Goldstein a Keren Hájjeszod elnöke mutatta be az államelnöknek.

* **Siessen!** Hogy még olcsón vehessen. Egyötvenért szótárt, verseket, regényeket. „Hadash”, Hájarkon ötvenkilenc.

PIANO

— **ÚJ ÉS ALKALMI NAGY VÁLASZTEK**
ELADÁS - VÉTEL
CSERE
részletfizetésre is.

GOTTESMANN
TEL-AVIV, Allenby 38.
ZONGORA HANGOLÁS ÉS JAVÍTÁS

— Gabon első izraeli nagykövete Jeruzsálemben fog székelné. Gabon első izraeli nagykövete, Paul Okumba tegnap átnyújtotta megbízólevelét Jicchák Ben Cvi államelnöknek. A szertartáson Golda Meir külügyminiszter képviselte a kormányt és résztvett az elnöki iroda és a külügyminisztérium számos magasrangú tisztviselője. A nagykövet beszédére válaszolva, Jicchák Ben Cvi államelnök kihangsúlyozta a két ország közötti szoros baráti kapcsolatot, melynek egyik megnyilvánulása az, hogy Gabon nagykövetségét Jeruzsálemben nyitotta meg.

* **Legjobb tipp!** — Ha „Hadash”-hoz beiratkozik. Pazar választék. 20 éve a legjobb könyvtár. „Hadash” Hájarkon ötvenkilenc.

WIZO — NAHARIA

Vasárnap
március 25-én, este 8 órakor a mozdóban
FÜRTH MARGIT
előadása.

— **Kopenhágából hozott utasokat az El Al Britanniá gépe.** Az El Al Britanniá típusú gépe tegnap szállt le első ízben Kopenhága repülőtérén, ahonnan 91 utasal visszaindult Luddra. Az utazást a napokban megkövetelt charter-egyezmény tette lehetővé, amely megengedi bérelt repülőgépek beállítását. A meg egyezést az El Al vezetősége a múlt héten írta alá a Scanair vállalatnál, amely a SAS skandináv légiforgalmi társaság leányvállalata.

— **A Brit Risonim választások.** A Brit Risonim választások a tel-avivi színházban vasárnap 25-én, este 8 órakor lesznek a King Georg utcai Bét Cháluot nagytermében. Jogállásunk és érdekeink megvédése céljából kérjük, a magyar nyelvet területei ászkánek okvetlenül való pontos megjelenését.

Butort

közvetlenül a készítőnél **VÁSÁROLJON.**
Tervező mérnökünk díjmentesen áll rendelkezésére.
WIE kárpitos és bútort
T.-A., Dizengoff 157, tel. 232695

Wizo-Rámát-Aviv

Kedden

március 27-én este 8-kor a Bét Brodetsky nagytermében megjelenik az **ÉLŐ UJSÁG**
MARCIUSI SZAMA.

Irodalom: Gervai Sándor
Aktualitások: Székely István; Versek: Vámos Magda; - Innen-onnan: dr. Benedek Pál. Könyvekről: Miron Eszter.

— **Negyedszer is megnősült Rex Harrison angol filmszínész.** Rex Harrison, a népszerű angol filmszínész, aki három évvel ezelőtt tragikus körülmények között vesztette el feleségét, Kay Kendallt, tegnap negyedszer is megnősült. Új felesége a 33 éves Rachel Roberts angol színésznő. Mint emlékeztet, Kay Kendall vérrákban halt meg. A jelenlegi esküvőt Genuában tartották meg és Rex Harrison azzal fenyegette meg a jelenlévő nagyszámú újságírókat, hogy ha azonnal nem távoznak, akkor elhalasztja az esküvőt. A színész fenyegetése eredménnyel járt és a fotóriporterek felhagytak az ostrommal.

* **Héber kurzusok kezdők és haladóknak** Grosz Eliezer tanár vezetésével. Jelentkezni: Tel-Aviv, Hájarkon-u. 48. (Allenby sarok) minden nap, kedd kivételével, 5 és 7.30 között; — **Ramat-Gan:** Sd. Lamdan (bejárat Herz 73.) Merkáz iskola, volt „Ohel Sém” gimnázium, minden kedden 5-9 óra között; — **Kfar-Ono:** Nirkolban, minden hétfőn és csütörtökön 8-10 óra között; — **Azorbau:** „Moádon Hsztdarnt” rech. Weizmann (a híd mellett) minden vasárnap és szerdán 8-10 között.

A petach-tikvai

Hitachud Oléj Hungária **MUSOROS**
púrim - estje
márc. 24-én, szombaton este 8 órai kezdettel lesz az Ulám Chénben.
Bővebbet a HOH rovatban.

— **Három betörés Natanján.** Tudósítónk jelenti: Rövid időközökben három betörés történt Natanján. A rendőrség kinyomozott két 12 éves iskolásfiút, aki betört a „Sorásim” iskola szertárába és onnan két futballlabdát, egyik parkoló gépkocsiból pedig magasságmérőt, egy másik autóból az automatikus indítót lopták el. Ugyanakkor ismeretlen tettesek betörték S. Gádinak a Gán Bráchá síkumban lévő lakásába, ahonnan 950 font készpénzt vittek el. A harmadik betörés áldozata Izráel Pinche volt, akinek lakásából 87 font készpénzsákmánnyal távoztak a betörők.

* **Tálesz tfilin, mezusa, imakönyvek magyar fordítással is** — a legolcsóbban, Ungár Majsenál, a tel-avivi nagytemplomnál, az Allenbytől második stand.

Újból kapható

rádió - 10. - font
havi részletre
Fodor Endre
R á m á t - G á n,
Jabotinsky 38.
60-as autóbussz megálló.

— **Az Eichmann-per televíziós filmtekercei az állami levéltárban.** Az Eichmann-per törvényszéki tárgyalásán készített televíziós filmtekercek egy részét tegnap elhelyezték az állami archívumban. Ugyanitt nyert elhelyezést 240 telerkeres hangfelvétel is, amelyeket a Kol Jiszráél készítette és a tárgyalás szóban elhangzott anyagának felét tartalmazza. A fellebbezés letárgyalása után az Eichmann-per teljes anyaga, továbbá a „Liska 06” és a bíróság aktái is itt nyerne meg elhelyezést.

— **Púrim-ünnepség a Bergen-Belsenben született fiatalok részére.** A Seérit Hápléta szervezet púrimi ünnepséget rendezett tel-avivi klubjában azoknak a fiataloknak a számára, akik a bergen-belseni megsemmisítő táborban születtek. — A Seérit Hápléta szervezet a múltban is rendszeresen tevékenykedett a koncentrációs táborban született fiatalok körében, akiket megajándékozott, amikor bármicvák, vagy bát-micvák lettek. Az ünnepi fiatalokat R. Ulanszki, a szervezet elnöke üdvözölte, aki átnyújtotta a fiúknak és lányoknak a szervezet tagsági könyvecskéjét és jelvényét. Az ünnepi műsor keretében találkozási verseny rendeztek és a nyertesek között 17 jutalmat osztottak ki annak jelképeként, hogy a deportált tábor 17 évvel ezelőtt szabadult fel.

* **Legszébb női tászkák** Evától, Tel-Aviv, Allenby-út 90. — Készítők árak.

Ingyen szerelem

fel ajándéklámpáját, ha b ú t o r á t n á l a m vásárolja!

„HAREHIT”

minőségi bútort, T.-A., Ben Jehuda 78
Telefon: 228918

— **Belhált égési sebeibe egy 16 éves arab lány.** Sülyos égési sebekekkel a tésztén hozták be tegnap Migdal Krum rendőrségére a 16 éves Szubchia Muszát, aki az Akko-Cfát országút mentén lévő Dir El Aszad faluban lakik. A szerencsétlen lány kórházba szállítása közben belhált égési sebeibe. A rendőrség nyomban megindította a nyomozást és letartóztatott három személyt, akiknek valószínűleg közük van a lány tragédiájához. Mint emlékeztet, két nappal ezelőtt leg Migdal Krum mellett találták meg egy 18 éves lány szénén égett holttestét. A rendőrség most kutatja, hogy van-e kapcsolat a két rejtélyes haláleset között.

Grundig szolgálat

GRUNDIG
javító laboratórium, eredeti alkatrészekel: televízió, tranzistorok, rádió és tape-recorderek
Nachlat Benjámin-u. 53,
Tel-Aviv • Tel. 62282.

— **Az autó kerekai alatt.** Abrahám Kohen 11 éves ásdodi kisfiú, súlyosan megsebesült, amikor átszaladt az országúton és egy magánautó kerekai alá került. A sebesült kisfiút a rehovoti Káplán kórházba vitték, ahonnan tegnap este jelentették, hogy állapota nem életveszélyes.

— **Elitették a Seligmann ügyvédi iroda titkárát is.** A tel-avivi járásbíró tegnap háromhavi tényleges és 9 hónapi feltételes elzárásra, valamint 2700 font pénzbüntetésre ítélte a 32 éves Zeév Bár Am ügyvédet, akit 8 ezer font adóköteles bevétel eltitkolásában talált bűnösnek. A fiatal ügyvéd a napokban elítélt dr. Max Seligmann és társai ügyvédi irodájának titkára volt és egy további vádpont szerint ő vezette az ügyvédi iroda hamis könyveit.

Ékszer vásárlásnál

forduljon bizalommal hozzám:
SCHWARZ E.
(Temesvár)
Tel-Aviv, King George 16

A MAPAJ

magyar nyelvűek csoportja március 25-én, vasárnap este 9-kor a Tel-Aviv, Zamenhof utca 3. sz. alatti helyiségében
Dr. WEISZ OSZKAR,
szerkesztésében

Élő Ujságot

rendez.
Munkatársak:
Nemes Veronika,
festőművész, Páris;
Mándi Gyula,
sportolótárs;
Rosenfeld Sándor dr.;
Berg József dr. és
Fischer József,
Kneszet-képviselő.

Hozza magával barátait és ismerőseit.

— **A centerosatár motorostól megfurdott a Kineretben.** Jakov Faradzs, a Hápoel Tibériás népszerű közepcsatára, aki a múlt héten a jeruzsálemiek halójába lőtt mesterhármással hívta fel magára a figyelmet, tegnap könnyen végzetessé válható baleset szenvedő hősé volt. Faradzs ugyanis motorozni tanult a tibériási Kineret rakparton és éppen a kanyarokat gyakorolta, amikor elvesztette uralmát a kormányfelett és Lambrettájával együtt a tóba zuhant. A vízbebotyánt labdarúgót csak nagy ügygyel-bajjal húzták ki társai. Faradzs sértetlen maradt és holnapi játékára számíthatnak a csapat szurkolói. (s)

MENYASSZONYI

RUHAK PÁTYLAK KÖLCSÖNZÉSÉ ÉS RENDELÉSÉRE ÚJ MODELLEK szezonvégi, olcsó árak.
Tel-Aviv, Dizengoff 115 „Rowal” mellett

* **Vásároljon részlete.** kamatmentesen, cipőfűzőtől szobabútorig mindent. Korlátlan hitel, részletfizetés a vevő lehetősége szerint. — Új oléknak különleges kedvezmények és feltételek. **Táam Chájim,** igazgató Titinschneider, T.-A., Allenby 27., udvarban.

NAHARIAN

„SHLOMY” penzióban
töltse a pészachi ünnepeket. Kitiño magyar konyha, gyönyörű kert, összkömfortos szobák.
Telefon: 920422.

— **Letartóztatták Givátájim egyik városi mérnökét.** Steinberg tel-avivi járásbíró tegnap 7 napos vizsgálati fogságot rendelt el Slomo Panko, Givátájim városi mérnöke ellen, akit azzal vádolnak, hogy megvesztegetést fogadott el és megszegte az építkezési törvényt. A rendőrség képviselője elmondotta, hogy a mérnök 1958 és 1961 között építkezési tervek és egyéb okmányokat hamisított. Az okmányok a rendőrség hirtokában vannak, amely néhány héttel ezelőtt letartóztatott és kihallgatott egy Felix nevű mérnököt is, akitől azt gyanítják, hogy köze van a megvesztegetésekhez.

„NOÉ” (Bat-Galim)

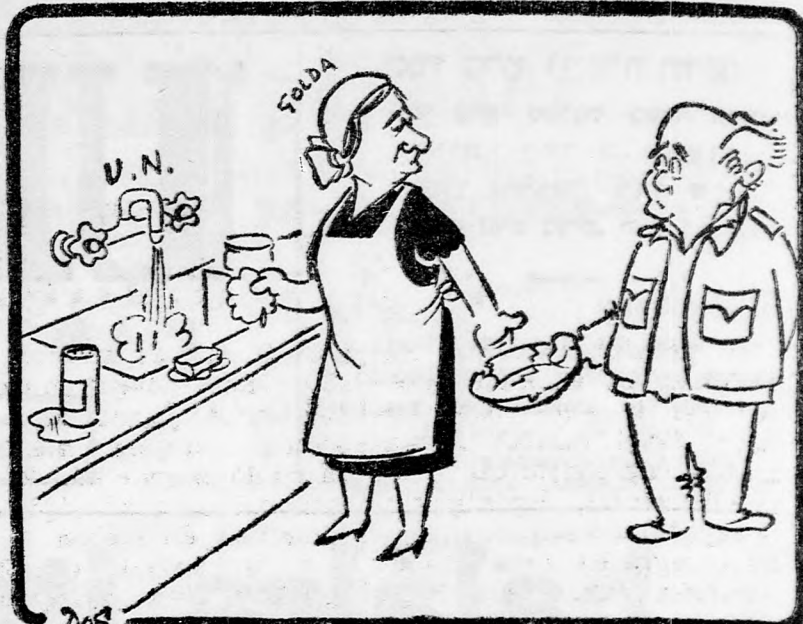
rajz- és képképzés
„Haifa galéria”
Pevzner-u. 11.
még egy hétig nyitva

* **Legnagyobb választék** szépirodalmi könyvekben, szakkönyvekben, szótárakban és nyelvkönyvekben. — **Allenby könyvtár,** Tel-Aviv, Allenby 11.

Rejtvénypályázatunk

rejtvénypályázatunk rejtvényei:
1. Fisch Báruh, Jeruzsálem, Rech. Jesájahu Pres 9. — a 956-os számú rejtvény megfejtői közül;
2. Rosenfeld Klára, Máchano Dávid, Sikun 24/3, Haifa, a 967. számú rejtvény megfejtői közül;
3. Zimroni Rut, Zichron Jakov. (kérjük közelebbi cím közlését) a 953-as számú rejtvény megfejtői közül.

SZÖVEG NELKÜL

EGYPTOM TAGADJA, HOGY SZIRIAI FEGYVEREKET TARTOTT VISSZA

Kairó, (IM). Kader Chatem, egyiptomi államminiszter tegnap megcáfolta Dauli alibi miniszterelnöknek a parlament ülésén tett kijelentését, amely szerint az Egyesült Arab Köztársaság felbomlása után Egyiptom magának tartott meg nagymennyiségű fegyvert, amelyet Sziria rendelt több mint kétszázmillió sziriai fontért. Chatem szerint Egyiptomban nincs a sziriai hadsereg számára érkezett semmiféle fegyver, vagy muníció, azon egyszerű oknál fogva, mert azt a fegyvert, amit Damaszkusz vásárolt, Sziriának küldték el és nem juthatott el máshová. Chatem szerint az igazság az,

hogy néhány egyiptomi tankot Sziriába vittek és azok még mindig ott vannak. Ami a repülőgépeket illeti, Egyiptomnak volt egy flottillája Sziriában és Sziriának is volt egy flottillája Egyiptomban. A repülőgépek mind a két helyen otmaradtak, csak a pilótákat cserélték ki.

Chatem ezzel szemben elismerte, hogy Egyiptomban van három tengeralattjáró, amelyet Sziria vásárolt az egyesülés előtt. Egyiptom hozzájárult közös katonai bizottság létesítéséhez, hogy ezt a kérdést rendezze. A bizottság egy hónappal ezelőtt összeült.

ELITELTEK A MEZTELEN FENYKÉPEKKEL ZSAROLÓ LÖWENFELDET

A tel-avivi járásbírószék zsarolás vádjában bűnösnek mondotta ki a huszonhárom éves Reuvén Löwnefeldet, aki meztelen fényképfelvételeket készített egy 17 éves lányról. Ezután a lány szüleit megfenyegette, hogy ha nem fizetnek neki bizonyos összegeket, akkor a kompromittáló felvételeket elküldi a család izraeli és mexikói tagjainak.

Löwnefeld tavaly februárban ismerkedett meg a lánnyal, aki a Herzlia gimnázium növendéke, többben felhívta lakására és intim kapcsolatot tartott fenn vele. Február végén, amikor legénylakásán ismét együtt volt a lánnyal, a szobában kifeszített függöny mögött a lány fényképezőgéppel kattogását vélté hallani, bár közben a rádió hangosan szólt. Néhány nappal később, 1961 március 5-én Löwnefeld találkozott a lány apjával, akinek elmesélte az intim kapcsolatot és megmutatta a meztelen lányról készített felvételeket. Megzsarolta az apát, akinek megígérte, hogy ha nem fizet neki egy bizonyos összeget, akkor a kompromittáló felvételeket elküldi a gimnázium igazgatóságának és a család tagjainak. A megdöbbsent apa felelősségvonta lányát, majd zsarolás címén feljelentést tett a rendőrségen.

Löwnefeld tagadta a vádat és úgy állította, mint a lány vallomását mesének nevezte. Szegál bíró eleget tett a védő kérésének és elrendelte, hogy pénteken hallgassák ki a gondozótisztet, aki a múltban foglalkozott a vádlottal. A tárgyalás során ugyanis kiderült, hogy Löwnefeldet 1956-ban és 1957-ben betörésért és lopásokért 21

— **Új kisipari központ** alapkövét tették le Cholomban. Cholon ipari negyedében tegnap délután tartották az új kisipari központ alapkövetelési ünnepségét. A 20 dunámon épülő központ pavillonokból áll majd, amelyek egy részét már befejezték. A kormányt Pinchász Szápir ipar- és kereskedelemügyi miniszter, Cholon városát Pinchász Ejlion polgármester képviselte, aki elmondotta, hogy a város is kiveszi részét a kisiparosok részére épülő központ felállításában.

esetben ítélték el. A bíróság felmentette a rovatmultu fiatalembertársát, Simon Baumfeldet.

az Elan-Elor-Film bemutatja a **jeruzsálemi „Chén”** moziban, márc. 24., szombattól az **„Eichmann és a harmadik birodalom”**
c. dokumentum-film. A kisértő műsorban **KOUSSEVITZKY,** a híres kántor

Radio-Circus France
Kellemes két óra a „Kikár Hámedinán”
VUC
a bagdadi tolvaj
NUC

a világhírű komikus
Bilman és 10 oroszian stb... stb... stb...
Szombat, márc 24.
6.30 és 9-kor
Vasárnap, márc 25. d. u.
4-kor és este 8.30-kor a hadseregnek és naponta d. u. 4-kor, este 8.30-kor
Jegyek a cirksuz pénztáránál és az összes jegyirodákban. Minden ut a cirksuzhoz vezet, az autóbusszokon is: az 5, 12, 13, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 28, 61, 62, 64-es
Gyertek! Gyertek!
Ilyen még nem volt!

Izraeli hétköznapok

Írta: Barzilay István

Vihar egy pohár vízben — a 3 százalék miatt

A pénzeértékelések különbözők és azoknak kiértékelése is különböző. Néhány évvel ezelőtt Romániában végrehajtották a lej stabilizációját, éspedig szintet egyedülálló szigorral. Egy szép reggelen arra ébredt Románia lakossága, hogy nincs pénz. Egyáltalában nincs pénz. Minden pénz, akár a polgár zsebében, akár pedig a bankszámláján volt, értékét veszítette és amikor az emberek elinultak munkahelyükre a tegnapi lejt még a villamos kálauz sem fogadta el. Bukarest nagy város és az emberek gyalogosan tették meg az utat a munkahelyekre, ahol előlegeket kaptak, új lejt, aminek értéke huszszor volt kevesebb a reginél.

A font leértékelése távolról sem volt ilyen brutális és korántsem okozott annyi szenvedést a lakosságnak, mint a romániai eset. A két tőnek a kiértékelése között azonban alapvető különbség látszik az izraeli kommunista párt, sőt még a Mápám magatartásában is. A romániai leértékelés a kommunista szemében a népi demokrácia és a kommunista rendszer áldozatos megszüntetési kísérlete volt. Az izraeli devalvációt viszont a munkásosztály kihasználásának siettek megbélyegezni, amely ugyan akkor mérhetetlen meggazdagodási lehetőséget nyújt a polgári rétegeknek.

Ennek a megítélésnek a jegyében szervezik meg, főleg a tel-avivi és környéki üzemekben, a hétfőre kitűzött általános tiltakozó sztrájkot. A kommunista párt és a Mápám szívesen támogatja ezt a megmozdulást. A Mápám is, amely még néhány hónappal ezelőtt részt vett a kormánykoalícióban. Az előző kormány is devalvációra készült. Megirtuk már ezen a helyen, hogy akkor a Lavon-ügy és az azt követő kormányválság akadályozta meg a terv végrehajtását. Ha tehát a Lavon ügy nem jön közbe, a Mápám kénytelen - kellelten részt kellett volna, hogy vegyen az új gazdasági terv előkészítésében és végrehajtásában.

Most ez a párt ellenzékben van és a gazdasági program megbuktatása érdekében újra szövetkezett a kommunista párttal, felleva a multat, amely azt mutatja, hogy ez az együttműködés nagyon sok csalódást okozott már a számára. Szeretnénk hinni, hogy a kollaboráció helyreállítása nem fog újabb sebeket ejteni ezen a párton, amelynek konstruktív szellemét még legádázabb ellenségei sem vonják kétségbe, még azok sem, akik pontosan tudják, hogy hány végzetes hibát követett el az állam fennállása óta.

Mit kíván voltaképpen elérni a hétfőre tervezett sztrájk? Azt, hogy április elsejével fizessenek előleglet a július elsején esedékes drágasági pótlékra, éspedig az alkalmazotti fizetések 3 százalékát. Hogy ez a követelés milyen céltalan, azt bizonyítja, hogy számos iparban jelentkeztek már a munkástanácsok és közölték, hogy hajlandók lemondani róla. Akadémikusok, tehát a viszonylag legmagasabb fizetésű alkalmazotti réteg tagjai, akiknél a három százalék 20-30 font körül mozog, ünnepélyes deklarációk keretében mondanak le erről az előlegről. Nem kell ezen csodálkozni, mert a 3 százalék csak ezer font fizetésnél éri el

a 30 fontot, az átlagos 300-400 fontos jövedelemnél 9-12 fontot jelent és ilyen összeg erejéig mindenki hajlandó nagylelkűnek mutatkozni a gazdasági terv sikerének érdekében.

A Mápámnak van még egy követelése, amely nemzetgazdasági szempontból elkesztően abszurd. Vajon a párt kiváló gazdasági szakértői keresztülvihetőnek tartják-e egyáltalában, hogy a drágasági pótlékot havonta számolják el? Van-e olyan ipari, vagy kereskedelmi kalkuláció, amely elbírja a béreknek és az áraknak havonkénti átszámolását? Hiszen az ilyen sűrűn bekövetkező fizetésemelés kísértetiesen az inflációra emlékeztet és ha Isten őrizze, ez megvalósításra kerülne, a piac árúbsége, a kormány devizatartalékjai és a közönségnek általában nyugodt magatartása ellenére olyan inflációs tüneteket idézne fel, amelyek alkalmasak lehetnek a gazdasági terv megbuktatására.

Nem hisszük, hogy a Mápám komolyan is gondolja ezt a követelést.

És éppen ezért nem értjük, hogy miért nem fordul a két baloldali párt, sőt az egész nemzetgazdaság érdeklődése két alapvető követelés felé, amelynek ki-vekedésére minden törvényes eszköz jogosnak látszik. Az egyik ilyen követelés a drágasági index jelenlegi rendszerének megváltoztatása. Az az ugynevezett „élelmiszer kosár”, amely a drágasági index kiszámításul szolgált, már régen nem tükrözi vissza az izraeli realitásokat. Ez az index rendszer lehetővé teszi az olcsó és átlászó hamisításokat, módot ad a pénzügyi kormányzatnak arra, hogy különböző trükkökkel befolyásolja az index alakulását és így megakadályozza a drágasági pótlék kifizetését.

A központi statisztikai hivatalnak a drágasági indexszel foglalkozó osztálya már régóta dolgozik ennek az átszervezésén. Ismétéljük, hogy teljesen jogosnak látszik minden olyan követelés, amely azt akarja elérni, hogy a drágasági index végre a realitásokhoz alkalmazkodjék és olyan módon építsék fel, hogy az ne legyen apró taktikai trükkökkel meghamisítható.

A másik követelés, az egész bérrendszer megváltoztatása. A Hisztradrut vezetősége is tárgyalt most ennek a lehetőségéről, sajnos azonban, nem látszik még semmi gyakorlati jele annak, hogy ezen a téren bármilyen előrehaladás is történt volna. A nemrég lefolyt postásztrájk során tudtuk meg, illetőleg tudatosították bennünk, hogy az ország dolgozóinak egyrésze mélyen a minimális élelnívó alatti jövedelmet húz. A mérnöksztrájk pedig azt mutatta meg, hogy létezik egy ugynevezett bérarányítási rendszer, amely azt teszi lehetővé, hogy valamely fizetési osztályban végrehajtott téremelés azonnal a jogtalan követelések hosszú sorát indíthatja meg és éppen azokat a retegeket juttatja előnyhöz, amelyek jövedelme meghaladja a létminimumot.

Ez az a két követelés, amely mögött jogosan felvonulhatna a két baloldali párt és velük együtt mindenki, aki aggódik az ország jövőjéért. De sztrájkot rendezni 9-12 font fizetékülönözötért, vagy azt követelni, hogy havonta fi-

zessék ki a drágasági pótlékot, messze áll minden konstruktív állampolitikai gondolatól.

Ezek után talán meglepetéssel fogja tudomásul venni az olvasó azt a véleményünket, hogy a Mápám is hibát követ el, amikor nem akarja kifizetni a drágasági index előleglet. Ami áll az egyik félre, érvényes a másikra is. Amilyen mértékben jelentéktelen a 9-12 fontos bérkövetelés a munkáság szempontjából, éppolyan minimális terhet jelent ez a munkaadó részére.

Tulzsnak tartjuk Lévi Eskol pénzügyminiszter aggodalmait, amelyeket az előleg kifizetése elleni küzdelme során hangoztatni szokott. Hiszen július elsején amugyis kell fizetni drágasági pótlékot, mégpedig nem kis összegben, mert addig előreláthatóan ki fog alakulni az új árnívó, feltételezhetően 10-15 százalékkal a devalváció előtti színvonal fölött. Miért tekintik olyan szerencsétlenségnek tehát, hogy erre a várható emelésre neveltséges összegű előleglet

folyósítsanak, amikor az egész amugy is csak könyvelési probléma, elszámolási technika kérdése.

Ha pedig ennek az előlegnek a kifizetése révén el lehetne kerülni a hétfőre hirdetett tiltakozó sztrájkot, nézetünk szerint ezért feltétlenül érdemes megtenni ezt a gesztust, hiszen ez valóban nem lenne egyéb gesztusnál.

Ez volna logikus.

Lehet azonban, hogy ismét presztizs-kérdések fogják eldönteni, hogy lesz-e tiltakozó-sztrájk, vagy nem. A Mápám központja arra kényszeríti a Hisztradrutban működő tagjait, azaz a Hisztradrut vezetőség többségét, hogy ellenezzék a 3 százalékos kifizetését. Ezzel áll az egyik félre, érvényes a másikra is. Amilyen mértékben jelentéktelen a 9-12 fontos bérkövetelés a munkáság szempontjából, éppolyan minimális terhet jelent ez a munkaadó részére.

Ha ez a biztonság nincs meg, akkor a Mápám súlyos hibát fog elkövetni annak kikerőszakolásával, hogy az előleglet ne fizesse ki.

Az ujságokból

AZ EICHMANN-PER

A héber lapok többsége a tegnap felújult Eichmann-pernek szenteli vezércikkét. A lapok szinte egységes véleményen vannak Eichmann bűnösségét és a pártatlan pervezetést illetően.

(DAVAR) Nem tudjuk előre, hogy a náci bűnös fellett ítélkező öt főbíróból álló fellebbezési bíróság miként fog határozni. Az Eichmann per vezetésének vonalára ugyanis jellemző, hogy a bírók eddig igyekeztek betartani a szokásos bünperek vonalát, bár jól tudták, hogy ez a per tulajdonképpen a zsidó nép pere, a „végleges megoldás” egyik fő végrehajtója ellen.

A törvényszéki tárgyalás folyamán a nagyközönség sokszor nem értette meg, hogy a törvényszék néha miért könnyíti meg a védelem munkáját és miért neheztel meg olykor Gideon Hausner államügyész bizonyítási eljárását. A bírók ugyanis tudták azt, amit a nagyközönség nem tudott, hogy a törvény paragrafusainak szigorú betartása ebben a történelmi és nevelőcélatu perben védőfal-ként fog szolgálni az idő vasfoga ellen.

Lényegileg a fellebbezés tárgyalása nem sokban különbözik a törvényszéki pervezetés menetétől, mert az elítelt, vagy vádlott Eichmann egyformán élvez min den más elíteltnek járó jo-

got. A nagy per utolsó előtti felvonása semmiben sem fog elmaradni a per kezdete mögött, amiről az izraeli nagyközönség és a világ egyaránt meg fog győződni. A fellebbezés tárgyalásának megkezdésekor Izrael népe teljes bizalommal adózik a felsőbb bíróságnak, amely a legjobb tudása szerint fog igazságot tenni.

(AL HAMISMAR) Az Eichmann felett ítélkező felsőbb bíróság ülése nehéz kül- és belpolitikai helyzetben ér bennünket, azonban a jelen nehézségei és aggodalmak nem szabad elfeledtetsek velünk azt a tragikus tegnapot, amely példa nélkül áll népünk történelmében. Ez a tegnap kell, hogy árnyékként rávesse a jeruzsálemi Bét Háámrá.

(LAMERCHAV) A tömegvilkos fellebbezésével foglalkozó felsőbb bíróság ülésén bizonyára ismét felújulnak mindazok a rémtettek, amelyeket a náciizmus a zsidóság ellen követett, továbbá népünk fiainak szenvedése és hősies magatartása a második világháború idején Európában. A jelen falán keresztül ismét visszazapillantunk a multba. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Eichmann és társainak cselekedete nem törté meg a zsidó nép lelket és szellemét. Az ellenkezője történt, szorosabban fűzte a nép különböző rétegei közötti kapcsolatot és elmélyítette annak gyökereit.

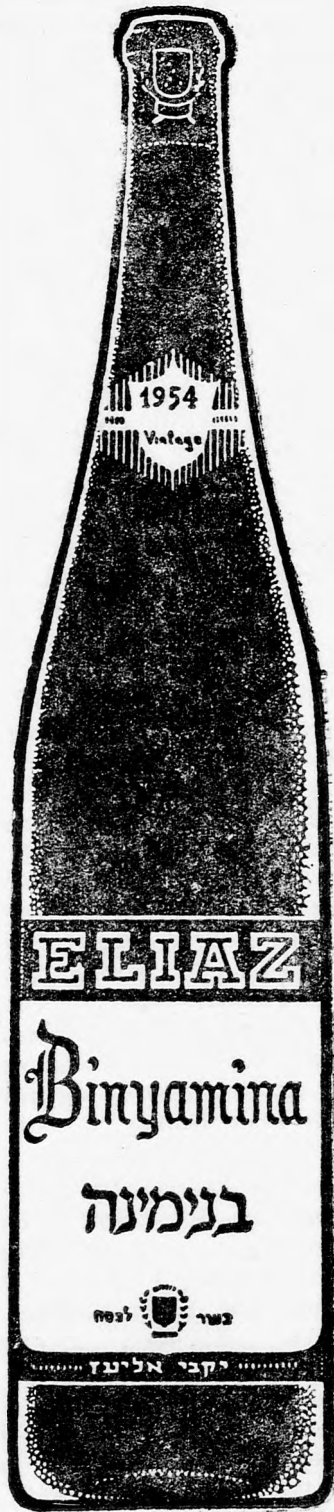
Számos kijelentés hangzott el, hogy Eichmann halála kell itélni. Kár volt ezekért a kijelentésekért, mert bár nem szándékoztak a független izraeli bíróságot befolyásolni, a fecsegők jobban tették volna, ha a bíróságra hagyják a végső szó kimondását. Márpedig az izraeli bírók tisztában vannak feladatukkal, értik mesterségüket és az Eichmann-per vezetésével becsületet hoztak a nagyvilágban az izraeli igazságszolgáltatásnak. A fellebbezést tárgyaló felsőbb bíróság kétségen kívül ugyanazt a bizalmat élvez, mint a törvényszék, amely meghozta ítéletét.

(CHERUT) Eichmann vétke olyan nagy és szörnyű, hogy az emberi életnyre kivetett maximális büntetés is minimális, amit az ilyen szörnyűségekért valakire kimeríthetnek. Ha a multban hallatszottak olyan szörványos kijelentések, hogy esőkenteni kell a szörnyeteg büntetését, akkor ezek a véleménynyilvánítások olyanoktól származtak, akik, ha a tettekben nem is, de gondolatban társai voltak Eichmannak.

Ilyen vélemény hangoztattak a németek, vagy a „sztám” Izrael-gyűlölők, akik Izrael ellen tanúsított felfogásuk megfoszt minden objektív mérlegeléstől. Voltak közöttük olyan furcsa „irgalmas” teremtmények is, akik azt állítják, nem bírják elviselni azt a gondolatot, hogy emberek halálraítéltek embertársaikat. Ilyen „állatvédő körök” mindig fellelhetők az emberiség nagy „állatkertjében”. De nincs értelmének, hogy komolyan foglalkozunk véleményükkel.

Sajnálattal hallottuk, hogy „irgalmasok” népünk körében is akadnak. A szét-szóratásban is élnek olyan zsidók, akiknek legközelebbi rokonaik a gázkamrában végezték életüket és mégis követelik, hogy szüleik és gyermekeik gyilkosának kegyelmezzenek meg. Izrael államában is akadnak ilyenek. Amíg tudjuk, hogy a gáluti zsidóság véleményét nagyban befolyásolja az a körülmény, hogy félnek gazdanépeiktől, melyek körében élnek, addig az Izraelből eredő kegyelemkerő nyilatkozatoknak tiszta „humanitáris” jellege van.

1962 III 23 Új Kelet 3

Speciálisan ünnepre...

Egy palack jó bor ajándékba

annak, aki csatlakozik
a »ZAHAV«-akcióhoz

NYEREMÉNY 40.000 IL
JÖVEDELEM évi 6 százalék
ÉLETBIZTOSÍTÁS baleset ellen

Az első 10.—font betét után minden takarékoskodó egy palack Benjamina bort kap az ELIAZ pincészetből, amely az első díjat kapta a Sheraton szállóban tartott versenyen.

PALESTINE BRITISH BANK LTD.

Jeruzsálem: Jaffa-u. 45 • Kikár Malché Jiszráél • Tel-Aviv: Sd.Rotschild 20.
Allenby 29 • Jaffa: Sd. Jerusálajim 3 • Haifa: Bét Hákránót
Natanja: Herzl-utca. 4.

A HETI SZIDRA

— Cáv —

Es szolt az Örökkévaló Mózeshez, mondván... ez a törvény az égőáldozatról... a tüzhelyen, az oltáron legyen egész éjjel, reggel és az oltár tüze égjen rajta... Örök tűz égjen az oltáron, ki ne aludjon soha. (Vájjikrá 6, 1-6)

„Zsidó Régiségek” című főművében Josephus Flavius, ez a mai napig is sokat vitatott nagy zsidó történetíró és apologeta, részletes leírást ad az engesztelő áldozatról, amelyet minden reggel és este a közösség nevében mutattak be. Ezt az áldozatot, amelynek „lámid” (állandó) volt a neve, nemzeti intézménynek tekintették. Bölcsenélkül helyezték arra, hogy ne csak néhány gazdag adakozó, hanem az egész zsidó nép joga és kötelessége legyen ezek költségeit fedezni.

Josephus információja, amelyet a Talmud (Táánit 27) megerősít, arról szól, hogy a mindennapi áldozatok bemutatásánál szellemileg az egész nemzet közvetlen formában vett részt. Ebből a célból a zsidóságot a kohániták és leviták 24 őrzőjára („mismáro”) osztották fel, amelynek mindegyike sorjában egy-egy héti vett részt a templomi szolgálatban. Mindegyik papi „őrzőjart” mellett volt egy megfelelő izraelita (tehát nem papi) küldöttség („máimád”), amelynek egy része a papok mellett állt és az áldozati szertartás alatt imákat mondott. A küldöttség többi tagjai helyi imaházakban gyűltek össze és a Tóranak az áldozatokról szóló részeit olvasták fel. Bichier professzor, a nagynevű tudós szerint „így járult el az a fenyegető veszély, hogy a nyilvános és állandó áldozatokat automatikusan bűnbocsánatot biztosító intézménynek tekintették.”

Mindegyik imánkban így fohászkodunk: „Kezeld Örökkévaló Istenünk népedet, Izraélt és imádságát és helyezd vissza az istenszolgálatot házad csarnokába és Izraél tüzi áldozatait és imádságát szeretettel fogadd és jóakarattal...”

Öszintén mondjuk ezt az imát? — teszi fel a kérdést egyik tanulmányában Franz Rosenzweig, a vallásbölcsező, aki Martin Buberrel egyetemben a Szentírást átköltötte német nyelvre. Válasza a következő:

„Ezek az imák valóban vihárt kavarnak fel bennünk, mert a messiási idők olyan mélyreható átalakulásokat hozhatnak magukkal, amelyekből minden földi halandó visszaretten. Paradoxszerűen hangzik, mégis igaz: míg az ember az egyik oldalon kívánja ezeket a változásokat, a másik oldalon mélyen a lelkébe ágyazva fészkel a félelem, amely minden radikális változást eltaszít.”

Az elmúlt 150-200 évben magáról a zsidó áldozati kultusról is sokat vitatkoztak. Mose Hess például „Róma és Jeruzsálem” című klasszikus művében úgy véli, hogy „az áldozati kultuszban nincs semmi, ami a humanizmussal ellentétes”. Hess tovább megy és azt bizonyítja, hogy a zsidó áldozati kultusz tulajdonképpen a humanizmus győzelme, mert gátat vetett a környező népek közötti divó emberáldozatnak. „Tagadhatatlan tény — írja —, hogy a zsidók, jóllehet kultiválták az áldozatokat, jobban undorodtak és undorodnak a mai napig is a vér élvezetétől s a vérontás minden formájától, mint a modern népek, amelyek kultusz- és imámtornolás, áldozatbemutatás és ceremónia nélkül — megeszik a húst és a vért.”

Evtizedekkel Mose Hess után a rituális vágás („schitá”) körül kibővített vitában a zsidó képviselők egyik főérve volt, hogy az állatok levágása nem csökkent a emberi élet megbecsülésével kapcsolatban, hiszen az emberi élet megbecsülésével kapcsolatban a legmagasabb erkölcsi fokot éppen az a nép érte el, amelynek templomaiban nap, mint nap vágta a bikát. A szenvedélyes állatbarát népek borjakra és tehenekre pazarolják a szívükben lévő cseppeinyi szeretetet és irgalmat, embertársaik számára azonban nem marad egyéb, mint közöny és kegyetlenség...

A híres vita egyik zsidó résztvevője így érvelt: „A Szentírásból tudjuk, hogy Káin megölte Abel, viszont Abel nem ölte meg Káint. Miért? Mert Abel — az Irás szavaival élve — „juhal elsőszülöttjei közül, mégpedig a kövérjéből” mutatott be áldozatot. Abel nem tartozott azok közé, akik csokolgatják a borjút. Ő levágta a borjút, mert ebben látott Istennek tetsző dolgot, de kisujjával sem bántotta fivéré, Káint, aki mint jómaga, Isten képmását viselte. Ezzel szemben Káin „a föld gyümölcseiből” hozott áldozatokat. Az állathoz nem nyúlt, azt kímélte és sajnálta, de édes testvérét gondolkodás nélkül leütötte.”

A legutóbbi Kineret-parti megtorló akció nyomán — túl a biztonsági és politikai szempontokon — ismét előtérbe került a vérontással kapcsolatos lelkiismereti és erkölcsi kérdések.

Azok a széplelkek, akik a múltban hasonló akció során fellármázták a világot, nem akarják tudomásul venni, hogy a hadsereg és a fegyver (és mindaz, ami a hadsereggel és a fegyverrel jár) az állami élet szerves része, tehát a messiási időkig nélkülözhetetlen.

Bármilyen furcsán is hangzik, erkölcsi szempontból a gálat elefantsontorony volt: nyugodtan beszélhettünk felsőbbrendű zsidó erkölcsről, módunk volt tetszelegni ebben a szerepben magunk előtt és mások előtt, mert ezeknek az elveknek a gyakorlatban való kipróbálására sohasem került sor.

A gálatban nem mi irányítottuk sorsunkat és nem mi feleltünk saját életünkért. Az akkori és az ottani történelmi adottságok közepette a vérontás nem volt az az eszköz, amelyet a közösségi lét biztosítása érdekében igénybe lehetett volna venni. Az idegen uralom, a tehetetlenség és a kiszolgáltatottság erkölcsi privilégiumot nyújtott.

Könnyű nagylelkűnek lenni ott, ahol az ember nem viseli a felelősséget. A jeruzsálemi humanista, példának okáért, nyugodtan ajánlhatja az Egyesült Államok elnökének, hogy kegyelmezzen meg az atomkémnek — hiszen nem az illető humanista felei

Szombati Sándor brüsszeli levele:

EGY RABSZOLGASÁG VÉGE

Ma van pontosan három hónapja. Meglehetősen nehéz és idegesítő napi munka után hazatérve borzalmas hír várt. Jó barátom: Bernát, ez a 45 esztendő, mindig nevető és éneklő lengyel zsidó fiú tüdőrákot kapott és a halál küszöbén van.

Nem szóltam semmit, nem fogadtam. Kívételtem zsemből a féltelt cigarettadobozt, meg a gázonygyújtót és bedobtam iracsaltalom egyik fiókjába.

Néhány nap múlva arról értesültem, hogy Michel, az antwerpeni kárpitos, — 48 esztendő, két kislány apja — ugyancsak tüdőrákot kapott. Nem tud róla, felesége az egyedüli, aki a nehéz titkot megviselt szívében hordja.

— Michel továbbra is füstöl? — kérdeztem az asszonytól.

— Bűn volna megvonni tőle ezt az élvezetet — felelte szintelen hangon a nő. Ugy sincs segítség...

Azóta nem cigarettázom. Nem mondom, hogy leszoktam a dohányeszevecskéről, mert még ma is hiányzik, állandóan gondolok rá. Máraitól egyszer megkérdeztem: „Mit csinál most, kedves mester?” Mire azt felelte: „Most nem dohányzom.” Valóban: nem dohányozni *full time job*-ot jelent. Állandóan foglalkoztatja az embert. A rágyújtás kedve sohasem hagyja el a volt dohányost. Drága apám hat évvel azután, hogy abbahagyta a gyilkos füstölést, nem tagadta, hogy szívesen rágyújtana. De nem tette.

Az első két hét volt a legnehezebb. Ugy éreztem néha, hogy egész vérem a fejembe száll, majd onnan lezuhan a szívem tájára. És ezt sűrű egymásutánban, körülbelül egy órán keresztül. Gondoltam rá, hogy orvosnak kellene közbe lépnie, az ilyen brutális változás bajokat is előidézhet a szervezetben. Az organizmus hosszú évtizedek óta berendezkedett arra, hogy naponta kitermeljen bizonyos mennyiségű ellenmérget, a beszívott mérget leküzdésére. A test továbbra is termeli az antitoxint, de a mérget nem tudja kiűzni, mert az ellenmérget meggyengíti a szervezet.

Erről már néhány évvel ezelőtt hallottam, amikor egy Rudolf nevű igen kedves ismerősömöt agynak döntötte az, hogy orvosi felügyelet nélkül, egyik napról a másikra abbahagyta a szivarok szmogozását. Igaz, hogy az illető sokkal idősebb nálamnál és szervezete igen meggyengült a deportáció éveit.

Egy orvos barátom, akit véletlenül, egy színházi szünetben találkoztam Charleroi-ban, megnyugtatót, hogy semmi bajom nem lesz attól, hogy brutálisan abbahagyam a füstölést. Szakemberhez méltó precizitással elmagyarázta, hogy mi a különbség a kábitó szer-szenvedély és a dohány

megszokás között: két külön világ. — En nem annyira a tüdőráktól tartok — tette hozzá a jó doktor —, hanem a szívinfarktustól. Az utóbbit majdnem mindig a cigarettá okozza. Nem működik el nap, hogy ne volna egy szívinfarktus esetem... Ma például egy 38 éves orvoskollégám...

— És te mégis cigarettázol? — kérdeztem.

— Szégyellem... — vallotta be — gyenge legény vagyok...

Egy hónapja gyötörtem már magamat. Öszintén el kell mondanom, hogy környezetem, munkatársaim legalább annyit szenvedtek ez alatt tőlem, mint én a mérgezés hiányától. Semmihez és senkihez nem volt türelmem. Az volt a kényszerképzetem, hogy a cigaretták kábitó hatása nélkül írt kéziratomból hiányzik valami. Azelőtt egy cikk megírása alatt átlagban egy teljes doboz (20 drb.) hosszú, pácolt dohánygyögaretét szívtam el. Csonkig, illetve szűrőig. Az absztinencia óta, kétségbeesetten rágógumit forgattam fogaim között. Ami nemcsak uneszétküsz, hanem ugyancsak ostoba megszokássá válhatik.

Egy kollégám így gratulált: — Okos ember vagy. Rengeteg pénzt takarítasz meg.

Mintha a cigaretták pénz kérdése volna! Minden, csak nem az. Tudniillik, objektíven megállapíthatjuk, hogy nincs a világon még valami, ami olyan kevés pénzért olyan nagy élvezetet okozna. Ötven dollárcent ellenértékért naponta húszszor rágyújthatok. Milyen más élvezeti cikket vesztetnek ilyen kevés pénzért? Húsz pohár sződa víz is többé kerül. Húsz pohár sörrel már nem is szőlvá...

Amiért valóban gratulálhatott volna, de amiről nem tudhatott, az az, hogy amióta nem cigarettázom, ismét érzem az ételek, italok ízét. *Meztelen szájjal eszem*. Óriási felfedezés ez annak számára, aki évtizedeken keresztül úgy érezte, mintha szájpada, nyelve, inye, vattával volna bevonva. A szájból le rakodott cigarettafüst meg akadályozta, hogy érezsem az ételek-italok teljes ízét. Csak töredékeket kaptam a jó falatok zamatából. Per sze ebben az a veszély, hogy az ember sokkal többet eszik, mint azelőtt és meghízik. Ami ugyancsak káros valami.

Egy hónapja gyötörtem már magamat, mondom, amikor barátom: Bernát, hordágyon visszaérkezett Brüsszelbe. Féltém a találkozástól. Nem tudtam, milyen szerepet játszom? Hogyan viselkedjen az ember olyan társával szemben, akiről tudja, hogy napjai meg vannak számlálva? És ez előtte sem titok. Addig erősködött, míg kezelőorvosa bevallotta neki az igazat.

annak a 180 milliós nemzetnek az életéért, amelyet az atompusztítás veszélye fenyeget. Az ilyen haszfájásmentes nagylelkűségtől óvtak bölcsenélkül, amikor így tanítottak (Avot 2/21): „Ne ítél el felebarátodat, míg nem kerültél az ő helyzetébe.”

A nemzeti felszabadulás és az államhatalom birtoklása erkölcsi szempontból is súlyos próba elé állított bennünket. Mert indokolt esetben a nemzeti érdek és a közösség szükségletei is erkölcsi értéket képviselnek. Ez nem a jó és a rossz összecsapása, amely lehet kegyetlen, de sohasem problémátikus. Ebben az esetben két jó ütközik össze: az egyik oldalon áll a vérontás minden fajtájától való iszony, a másik oldalon a közösségi érdek. Ez okozza a dilemmát.

A legkevesebb, amit tehetünk az, hogy megértést tanúsítunk azok iránt, akik küzdenek a dilemmával és felelősségük tudatában — bár nehéz szívvel — meghozzák a nemzet sorsdöntő határozatait.

Bernát felére fogyott, a mióta nem láttam. Már nem énekel. Komolyan, minden látható emóció nélkül beszélt arról, hogy mindent elintéztett már.

— Az orvos azt mondta, hogy két hetem van még... Tüdőrák. Diagnózis. Óta két hónap tel el... — Henrik bácsi, anyám bátyja évekig élt tüdőrákkal, — vigasztaltam. Ami igaz is. Bernátnak felcsillant a szeme.

— Valóban? — kérdezte reménykedve.

Aztán megérkezett Joseph, Bernát 12 éves fia. Leült az ágy szélére. Barátom mosolygva nézte egyetlen gyermekét, majd rekedten, erőltetül kitért belőle a zokogás.

— Legalább a bár-mic-vaját szeretném megélni... Vele sírtam.

Michelle, a kárpitossal, is találkozottam. Véletlenül akadtam belé.

— Hallotta, hogy Bernát milyen beteg? — kérdezte tőlem.

Meghökéltem. Ez az ember nem tudja, hogy ő is ugyanazt a betegséget hordja magában, de tudja, hogy a kór halálos.

— Maga hogy van egész ségileg?

— Elég jól volnék — felelte — csak a szívem vacakol néha. Az autóbalesetem óta még többet, mint azelőtt...

Fényképeket szedett elő, mutatta a pozdórájává zúzó Fordját.

Belémrohant egy részeg paraszt az antwerpeni országról. Egyik kislányom és én kirepültünk az autóból... Szerencse kérdése minden... — sóhajtott, majd mosolygva hozzátette:

— Ugy látszik, életre vagyok ítélve...

Bernát végigcsinálta a lengyelországi zsidók minden szenvedését: az egész háborút koncentrációs táborokban töltötte. Michel, aki Antwerpenben látta meg a napvilágot, a németek bejövetelekor megszökött Belgiumból. Sikerkült Londonba jutnia, ahol a belga hadseregben végigküzdötte az északafrikai, olaszországi, franciaországi hadjáratot. Arra alatt egy gránát tövig letépte a lábát. Ennek ellenére, protézissel tovább dolgozott. Családot alapított. Boldog ember volt.

Most pedig mindkettőt elviszi a cigaretták kór.

Huszonkét esztendő kóromig cigarettát nem érte ajkamat. Sőt: bizonyos fölényrel sajnálkoztam azok felett, akik ennek az ostoba szokásnak rabjai. Bizonyára apám példája is elrettentő volt: az orvos szerint szívbjájának főoka a dohányzás volt.

Balszerencsémre a budapesti kávéházakban darab számra is lehetett cigarettát vásárolni. (A trafikokban is — ami ma már egészen valószínűtlennek tűnik számomra.) S művei irodalmi és zsurnalisztikai műveimet kávéházban követtem el, irás közben néha-néha szórakozottan elszívta egy-egy Memphis, vagy Extrát. Mig végülis, anélkül, hogy észrevettem volna, szenvedélyem lett a dohányzás. Egyre többet szívtam, egyre szenvedélyesebben. A budapesti cigaretták a belgákhoz, amerikaiakhoz hasonlítva sárgyáknak bizonyultak. Egy *long-size*, tehát hosszú, nyugati cigarettá legalább két magyar rokonának a súlyával egyenlő: dohánygyök pácolt, tehát hatványozottan veszélyes. És ezekből előbb napi 15-20 darabot, majd 30-40 darabot szívtam el. Különösen megerő

telő munkák elvégzése alatt, felfelfelvek alatt, a napi cigarettá adag majd nem mindig elérte a hatvan darabot, három teljes dobozt.

Persze alig van szervezet, amely az ilyenfokú mérgezés időtlen-idekig el tudja viselni. Nálam néha szívdobogás, vagy fejfájás jelezte az intoxikációt, illetve azt, hogy aznap a szokottnál nagyobb mennyiségű mérget vettem. Ezek a jelenségek azonban, szerencsére, másnapra eltűntek.

De nem múlt el a rossz lelkiismeret. Kiszámítottam, hogy ha az általam eddig elszívott cigarettá-csovécskéket egymás mellé tennék, 15-20 kilométeren keresztül lehetne vele országutat szegélyezni. Ami előbb-utóbb meg fogja bosz szulni magát, ez kétségtelen. A franciák tréfásan azt mondják, hogy „minden cigarettá egy szög az ember koporsójába”, ami ha túlzás is, nincs messze az igazságtól. A cigarettá egészségromboló hatását ma már senki sem vitathatja: ez tudományosan bizonyított tény.

Mindmáig azonban voltak orvosok, akik a tüdőrák és a cigarettázás közötti szoros kapcsolatról nem voltak teljesen meggyőződve. A cigarettagyárosok óriási pénzzel propagálták a világsajtóban ama orvosok véleményét, akik szerint különösen a nagyvárosok romlott levegője a tüdőrák főokozója.

A napokban jelent meg azonban a *Royal College of Physicians*, az angol orvostársadalom hivatalos szervének jelentése, amely nemcsak azt szögezi le, hogy a cigarettá káros az egészségre, hanem azt is, hogy a *tüdőrák egyik okozója*. Az angol orvosok kérik a kormányt: emelje fel a cigarettá árát és csináljon propagandát annak érdekében, hogy az ifjúság megundorodjék az emberiség eme kártevőjétől. Végtül ajánlja a kormányt, hogy építsen klinikákat, ahol a *dohányzók elvonókúra alá vehetnék magukat*.

A párizsi *Le Monde* című napilap orvosi munkatársa a hírhez írt kommentárjában leszögezi, hogy az úgynevezett szopókák, szűrők, filterek a világon semmit sem enyhítenek a cigarettá gyilkos hatásán és megjegyzi, hogy a francia dohánymonopólium hosszabb idő óta kutatást az ország laboratóriumaiban.

A remény azonban, hogy sikerül a cigarettá káros mivoltát valamelyest csökkenteni, mindmáig igen halvány.

Hölgyeim, uraim, egy kis akaratérő kell csak, semmi más.

Nemcsak ahhoz kell akaratérő, hogy az ember abbahagyja a cigarettázást, hanem ahhoz is, hogy ne engedjen a kísértésnek: ne kezdje újra.

Amióta minden nap bebizonyítottam magamnak, hogy milyen akaratérős ember vagyok, különbnek érzem magamat. Mivel minden külső kényszer, orvosi figyelmeztetés nélkül, önszántamból, egy általam meghatározott időpontban végtvettem egy évtizedes rabszolgaságnak.

Valahányszor kedvem ke-rekedik rágyújtani, mindig Bernátra és Michelre gondolok...

Izraél leereszt világa Csalmád csodálban. Oh, rekek. Néh költöz dák o molya nyok muszli kezül fogva píról. ből. kan n nak o kóban ban, kon. képb éakon szeny és az pén o Mo a gye ken a dívtva megv. Alöltö és r játssz Tan óvónó hetek valam lami iskola nepsé. Egy rekek osztá egy talyb gomb kat. fehé. Va mely séges megv sége nek chani piült jából kel e szer urha rek. A lány kon, miat nehe dek gond tetet rult ket l rek v dog arcoo gyog. Pu Va a na reke. Es Ne Kine közv. A ve ö. örül, keke szebz onze gon. ni. F sok. De örön ben da t ban. A lube közi sokl nak mint

„SOSANIM”
PENZIO, NAHARIA

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

כשר להודוין
Hagyományos szeder.
Helyrendelés körünk.
Weizmann-u. 43.,
Telefon: 920109.
Vezető: Parkanó.

LESZÁLL A PÜRIM A GYERMEKEK VILÁGÁBA

Izraelben a purim lassan leereszkedik a gyermekek világába...

Csak a gyermekek birodalmában van igaz, vidám, csodálatos purim napjainkban.

Oh, ezek az izraeli gyermekek!

Néhány napig most átköltöztek a mesék és legendák országába. Milyen komolyan tipognak apró lányok selyembe, bársonyba, muszlinba burkolva, kicsi kezükkel hosszú sleppjeiket fogva, fejükön korona papírból, vagy koszorú virágból. A fiúcskák pedig sokan nyalka lovagoknak vannak öltözve. Mentében, csókban, sarkantus csizmában, fakarddal az oldalukon. Olyan egykori lovagok képében jelennek meg az utcákon, akiktől nem keveset szenvedtek a középkorban és az újkor elején és közepén ők...

Most ők a lovagok. Mert a gyerekek világában ezeken a napokon minden fordítva van. Néhány napra megváltozik szemléiségük. Alöltözésben jelennek meg és rendkívül fontoskodva játszószerepeket.

Tanítóknak, tanítónőknak, óvónőknak és szülőknak már hetek óta fő a fejük, hogy valami szünet, meglepés, valami okosat találjanak ki az iskolai, az óvodai purim-ünnepségre.

Egyik osztályban a gyerekek fáknak öltöztek. Az osztály együtt olyan mint egy zöld erdő. Másik osztályban a lányok és fiúk gombáknak álcázzák magukat. Pirosfejű gombák, sok fehér pettyel...

Van aztán úgy, hogy némi szülő nagyon tehetős, nagy a fantáziája és megvan a kellő kezűgyessége is. Mint az apa, akinek mestersége finom mechanika és tökéletes őrrepiütőt csinált apró fiúcskákból. Az összes kellekkel együtt, valamennyi műszerrel, mintha valóságos űrhajóban topogna a gyerekek.

A legmeghatóbb az a kislány volt a choloni utcán, aki gyermekparalízis miatt két mankóval mozog nehezen, akit anyja tömerdek szeretettel és tömerdek gondokkal balerinának öltöztetett. Mindenkinél elszórt a szíve, aki a gyereket látta. Csak maga a gyerekek volt maradéktalanul boldog ezen a napon, kifestett arccsákja csak úgy ragyogott, mosolygott.

★

Purim...

Város, falu, kibuc ezeken a napokon átmennek a gyerekek birtokába.

És a felnőttek?

Nekik is van purimjuk... Kinek közvetlenül, kinek közvetve.

A legtöbb felnőtt közvetve örül a purimnak. Annak örül, hogy látja a gyermekeket örülni. Talán ez a legszebb, a legigazabb és a legönzetlenebb öröm a világon. Mások örömeinek örülni. Főképpen, ha ezek a mások saját gyermekeink.

De igazi, felszabadult örömteljes purim, amelyben a vigalom széttröppen minden gátat, felnőttek számára nincs most az országban.

Azt hiszem, hogy a gálutban a gattók siktatórai között sokkal spontánabb, sokkal igazibb volt zsidóknak öröme purim idején, mint ma Izraelben.

★ Irta: Jámbor Ferenc ★

Ha jól meggondolom a dolgot, nem jelent ez azt, hogy az izraeli élet stílusa alacsonyabb, mint volt a gáluti életé. Az ellenkezője az igaz.

Hiszzen a gálutban egyre tartott Eszter bójtja. A purim csak pillanatnyi fegyverszűnetet jelentett. A purimban azt ünnepelték a zsidók, hogy egykor, régen Achásvéros király idejében ki akarták irtani Perzsia és Média összes zsidóit, de egy csodálatosan szép lány csodája által megmenekült a nép. A gálutban nagyon közel volt a valósághoz ez a Susan városabeli emlék, hiszen állandóan ott lógott

Nálunk, Izraelben a purim nem pünkösdi királyság, amelynek végével újra visszahull a zsidó ember a gálutba. Ezért nincs a felnőtteknek igazi, felszabadult, gálutalisan purimjuk...

Vajon nem ez az oka annak, hogy az „Adlojáda”, Tel Aviv híres turista attrakciója, a purimi karnevál lassan elherdál, haldoklik, sőt mintha már egészen meg is volna halva?

★

Ez is, meg más is. Hiszen igazi „karnevál” nincs sem a zsidóknál, sem más né-

„SUSAN VÁROS EGYIK KAPUJA”

zsidók feje fölött a sötét gond és a fekete veszedelem. Purim a gálutban a sötét időkben megörizte a zsidókat a kétségbeeséstől. Tele volt a purim reményvel, hogy úgy, ahogy akkor megmenekültek a veszedelemtől, úgy fognak megmenekülni most is, megint valami csoda által. Ezért volt az öröm ott és akkor kézzelfogható és valóságos.

Egész addig, amíg Hitler nem jött. Azóta már a gálutban sem hihetik a zsidók, hogy ahol a legközelebb a veszély, ott a legközelebb a segély.

★

Purim igazi gáluti ünnep.

Mi történt akkor a perzsa birodalomban? Megmenekültek a zsidók. De a menekülést nem követte nemzeti felszabadulás. Nem olyan a purim, mint a chánuka, amely szabadságharc volt és felszabadulás, melynek következménye volt a nemzeti önállóság, a független ország. Ilyen következménye nem volt a purimi csodának. Megmenekültek a zsidók akkor — nehézen nem cinikusnak lenni — hogy megmaradjanak újabb pusztítások és pusztulások tárgyainak. Purim csak lélegzetvételnyi szabadságot jelentett és folytatódott utána a gálut tovább.

Hogy ma más kategóriák között élünk, természetes, hogy felnőtt izraeliek szemében elmósodott Achásvéros, Hámán és az egész legenda a csodáról. Fiatalok persze ropták a hórát Tel Aviv minden talpalatnyi üres telkén. Igaz, öregnek is beálltak közéjük, de főképpen amerikai turisták. Akiknek itt Izraelben inkább van purimjuk, mint nekünk, óslakosoknak.

Azt hiszem, hogy a gálutban a gattók siktatórai között sokkal spontánabb, sokkal igazibb volt zsidóknak öröme purim idején, mint ma Izraelben.

peknél bőséges italozás nélkül. Már ők is úgy tanították, hogy purimkor igyék az ember: „Ad lo jádá...” — amíg nem tud külsőséget tenni az átkozott Hámán és az áldott Mordecháj között.

Am tudnak az izraeliek ekkora mennyiséget inni? Igaz, lehet ital nélkül is a lelkesültség és az extázis magas fokára jutni. Tudták ezt jól a chászidok, akik extázisba táncolták magukat, vagy a mai fiatalok, akik megrészegednek a hórától.

Ilyen lelkesültséghez azonban hit kell, mélyeségek

MEGERI... A szegény snorner a bálbosz asztalánál nagy karéjokat vág le a finom, fehér kalácsból. A házigazda a végén megszokja a dolgot és így szól hozzát: — Reb Jid, tudja maga, hogy a kalács nagyon sokba kerül?

— De megéri, — mondja a jóízűen falatozó snorner...
AZ ÚJ CHALUC

Egy háború előtti, erdélyi faluban létesített hácsártelepen történt. Az új chalucnak első nap odaadja a gazda a kasszétát, meg a sajtárt és elküldi az istállóba a tehenet megfejni. Rövid idő múlva visszajön a chaluc. A gazda megkérdi tőle: — Na hogy ment a fejés?

— Hát bizony nem könnyű dolog azt a nagy tehenet a kis székre ráültetni...
RÉGI BETEGSÉG...

Egy régi pécsi professzorról és zsidó asszisztenséről szól az alábbi vicc: A professzornak a rendelőjében egy napon öreg zsidó asszony jelent meg, aki gyomortáji fájdalmakra panaszkodott. A professzor nehezen értette meg, hogy mi a „kiskesz”, ami az öregasszonynak fáj, de aztán behívta a zsidó asszisztent, aki megmagyarázta, hogy a néninek a beleivel van baja. Mikor megkérdezte tőle, hogy mióta vannak ezek a bánatjai, a néni ezt felelte: „Tisábeáv óta”. A professzornak megingt be kellett hivatni a zsidó asszisztent, hogy az új

hit. Hit például abban, hogy nemzedékünkben nem lesz háború. Hogy béke lesz, jószomszédi viszony és alkotás. Szokás volt az mindig zsidóknál, hogy purimkor ajándékokat küldtek egymásnak: „Mishloach manot”. Többnyire finom süteményeket, édes gyümölcsöket. A gálutban narancsot, fügét, datolyát. Amelyek idézték Erec Jiszráél egykori ízét és színét.

Eljön majd az idő, amikor szomszédainkkal békes uton fogunk cserélni ajándékokat. Szellemi termékünket és anyagi javainkat. Kölesönösen. És nem golyókat és bombákat küldünk egymásnak majd purim idején.

Ilyen csendes, békés világban bizonyára újjászülnek a purim, igaz örömben, igaz felszabadultságában és talán újra sor kerül az igazi „Adlojáda” is.

★

Már a nyomdában volt a cikk, amikor híre jött a felavítási két véres purimi szerencsétlenségnek.

Híre jött a száz sebesülésnek.

Ez már nem „népünnepegy” — valóságos csata ennyi sebesülttel.

De minek is kell erőszak erejével a mesterséges és mesterkélty purimi népünnepegyt?

Hiszzen a purim — ahogy ez a cikk is kezdődik — Izraelben leereszkedett a gyermekek világába...

A mese világában, ahol nem robban tűzbomba és nem omlik össze emelvény.

Közvetlenül a „Függetlenségi Nap” küszöbén talán „főpróbának” szánták az illetékesek ezt a purimi népünnepegyt...?

Videant consules! — Vigyázzanak az illetékesek! Meg ne ismétlődjenek még a legkisebb mértékben sem — az „előadáson” — a „függetlenségi napon” — a „főpróbán” szerencsétlenség.

Régi zsidó humor

MEGERI...

A szegény snorner a bálbosz asztalánál nagy karéjokat vág le a finom, fehér kalácsból. A házigazda a végén megszokja a dolgot és így szól hozzát: — Reb Jid, tudja maga, hogy a kalács nagyon sokba kerül?

— De megéri, — mondja a jóízűen falatozó snorner...
AZ ÚJ CHALUC

Egy háború előtti, erdélyi faluban létesített hácsártelepen történt. Az új chalucnak első nap odaadja a gazda a kasszétát, meg a sajtárt és elküldi az istállóba a tehenet megfejni. Rövid idő múlva visszajön a chaluc. A gazda megkérdi tőle: — Na hogy ment a fejés?

— Hát bizony nem könnyű dolog azt a nagy tehenet a kis székre ráültetni...
RÉGI BETEGSÉG...

Egy régi pécsi professzorról és zsidó asszisztenséről szól az alábbi vicc: A professzornak a rendelőjében egy napon öreg zsidó asszony jelent meg, aki gyomortáji fájdalmakra panaszkodott. A professzor nehezen értette meg, hogy mi a „kiskesz”, ami az öregasszonynak fáj, de aztán behívta a zsidó asszisztent, aki megmagyarázta, hogy a néninek a beleivel van baja. Mikor megkérdezte tőle, hogy mióta vannak ezek a bánatjai, a néni ezt felelte: „Tisábeáv óta”. A professzornak megingt be kellett hivatni a zsidó asszisztent, hogy az új

fogalmat is lefordítsa neki. Azonban az asszisztens sem lehetett valami nagy zsidó, mert a professzor kérdésre ezt a felvilágosítást adta: Az öreg néninek a panasza a zsidó templom pusztulása óta van.

LEGYEN MÉG EGY

A kozsnci mágidhoz egyszer a zsidógyilölő híreben álló gyermektelen földesur állított be és arra kérte, áldja meg őt, hogy feleségének mielőbb egészséges gyermeke szülessen. A rabbi nem merete elutasítani a nagy hatalmu földesurat, ég felé emelte szemét és így szólt: — Világok Ura, annyi goj van már a Te világodban, hadd legyen még egy...!

ORVOSSÁG

A VESZEKEDÉS ELLEN

Az öreg zsidó felesége kétségbeesetten panaszkodik a rabbi előtt, hogy sajnos, nem tud magán segíteni, állandóan veszekszik az urával. Ha az ura beteszi a lábát, egy perc múlva olyan lárna veri fel a házat, hogy a szomszédok is összefutnak.

— Ha az urad otthon van, hajts fel egy deci hideg vizet.

Másnap megint eljön az asszony.

— Rabbi nem használt a víz, megint csak nagy veszekedés volt.

— Biztosan megittad a vizet, pedig azt a szádban kell tartanod mindvégig.

— De Rebe-Lébn, hiszen akkor nem tudok beszélni... — Éppen ez az...!

Kedves Nagyjaink

ha valaki megért Benneteket, az mi vagyunk.

Csak mi tudjuk igazából, hogy van az, amikor az ember kinyitja az újságot és majd kiszúrja a szemét a saját neve három hasábon, a lehető legelőnytelenebb megvilágításban, különböző értő jelzők kíséretében, plusz az a szörnyű fénykép, ahol a szemed bandzsit, a szád át van helyezve oldalra és három incsnyire ki van táva (akkor fényképeztek le a lesből, amikor éppen taxi után üvöltöttél) és mindezt a szent sajtószabadság nevében csinálják, amely felhatalmaz minden ifjonc újdondászt, hogy fasirozottat készítsen közeletünk nagyjából, hogy nem szégyeni magát, a taknyos, én, igen maga.

Szóval, mi megértünk Benneteket.

Legalább annyira dühítő a dolog, mint a színházi kritika. Az alkotó íróember egy éven át gyötördik, amíg az előadás elkészül, beléfelelteti szívet, lelkét, nagy, jelentős lépést tesz az ulcus felé, javít, töröl, pöröl, átr, izzad, betold, buzdít, csiszol, simít, ugat és huhog s amikor végre felgördül a függöny és az előadás általános vélemény szerint poccsék, akkor jön egy ilyen parazita, akinek fogalma nincs a színházról és nem ártallja kiírni az újságba, hogy az előadás poccsék. Micsoda jogon? Ki hatalmazta erre föl? Tessék elhinni, valósággal tajtékunk a felháborodástól, de vajon eszünkbe jutott valaha is küzdeni a kritikuskor ellen? Vajon tettünk-e valaha is bármilyen kísérletet elhallgatásukra? Ohó! De még mennyire! Am, sohasem sikerrel.

Lámá?

Mert ez az ár, kezicsokolom.

Mindennek megvan az ára. Mi, szerény polgárok is fizetjük nap, mint nap. Eleget szenvedünk a közéleti chámuszintól, álunkban is sorbanállunk, meggyörnyedünk egy defektív bürokrácia előtt, ünnepejünk a legközelebbi nagyokat és négyszer annyit fizetünk a fridzsidért. Mindez ugyanis együtt megy a Medínával. Árukapsolás. Akarsz szabad és büszke zsidó lenni saját országodban? Akkor csaldod kell kicsit a jövedelmiaod terén, másképp nem megy.

Ez az ár.

Ti, kedves Nagyjaink, nem álltok sorba, nem szenvedtek a saját bürokráciától és ingyenes reprezentatív fridzsidert kaptok ajándékba. Az ár, amit ti fizetek, az kizárólag a mi szabadságunk. Mert, ami igaz, az igaz, eddig azt írta és gondolta nálunk minden jó zsidóember, amit csak akart. Még ma is. Ha akarom, nyugodtan leírhatom: „Lévi Eskol cuki”, tekintet nélkül a következményekre, félelem nélkül, szabad leírnom, amit akarok. Ez a szinte túlzott szabadság — legdrágább kincse az embernek — talán diühösítő egy kicsit, de végső fokon még a Ti érdekeiteket is szolgálja, kedves Nagyok. Ugyanis, amíg ez a szelep nyitva van és a gőz rajta keresztül fityül ki, addig talán haragszunk kicsit rátok, de semmiesetre sem gyűlölünk Benneteket...

Nem kis különbség.

Mi szükség van hát erre a rágalalmazási törvényre?

Vajon egy ilyesfajta cikkcsoklóért düttyölni kerülnék majd, a (14)-es cikkely alapján, amely „felől minden olyan horizontális sorokban kiszéltelt nyomdaipari terméket, amely hozzájárul ahhoz, hogy emberek és /vagy politikusok nevéssenek, vagy kuncogjanak a szóbanfogyó termék tárgyán és/ vagy éktelen ostobaságán”, azonkívül lecsukják majd velünk együtt a lapszerkesztőt is, meg a korrektort, a szédőt és Slomót, miután a fenti cikkely szerint ők is közreműködtek a rágalalmazási kiadvány kiförmesztésében és ha minderről egy másik újság be merne számolni, akkor annak a szerkesztőjét is felakasztják majd a (22)-es számú paragrafus értelmében „rossz szándékú hírvagy közlése mián, amely írásban, szóban, táncban, énekben és félreérthetetlen mozdulatokban kétséges állítón Izrael államában fennálló szólásszabadsági teljszabadság és /vagy ugyancsak...”

Nocsak, nocsak!

Nem tudom, hogy kedves Nagyjaink hallottak-e már arról a kis ördögtről, amely többé-kevésbé mindnyájunkban előfordul. Az enyémet úgy hívják, hogy Schlesinger. Néha a fejemben bukkán fel, máskor a gyomromban üldögél napokig és dobol. Egy alkalommal, mintha meg is pillantottam volna: körülbelül két centi magas, kopasz kis férfi, egy patával. Be kell vallanom, aig van valaki, aki ennyire fityül a véleményemre, mint ez a kis belső, titkos tanácsos.

Megesik például, hogy lassú léptekkel, fenséges komor gyászstól övezve haladok valamely temetési menetben és hirtelen — pitom! — hangos röhögést hallok belül: Schlesinger majd megpukkad a kacagástól. Megpróbálok csitítani, mire olyan dolgokat hoz föl az elhunytról, hogy majd a föld alá szálljunk. Vagy ott lebegnek a csodálatos koncerten és az egész hangversenyterem egyetlen ünfeledt sóhaj és Schlesinger — szinte zavarban vagyok — horkol a hasamban. Ott ülök a banketten és vörösre tapsolom a tenyeremet a szónok szavai nyomán, miközben Schlesinger belül a legkülönbözőbb sértéseket rikácsolja feléje.

Sokáig azt hittem, hogy Schlesinger a házi ellenzélem, de itt van, például, a függetlenségi nap katonai felvonulása, ahol mindenki strárfakad és Schlesinger is bög velük. Mondom neki, mi bög maga cinikus fráter, még nem látott katonákat? Mit tudom én, feleli Schlesinger, bögök.

Egyszer, éjfélkor elkaptam:

— Hát idefigyeljen, Schlesinger — mondtam neki — legalább azt árulja el nekem, hogy mi maga: a lelkiismeretem, vagy a tudatalatom?

— Marhaság — felelte Schlesinger — nem vagyok én egyéb, csak az igazságügyi felelős...

Kedves Nagyjaink!

Becsüeljétek meg a Schlesingereteket, a szabad sajtót.

Kishont Ferenc

RENDELTE MÁR HELYET **pészáchra?**
HAGYOMÁNYOS SZÉDER.
GÁNÉ-SIMSON, Áskelon
KÓVARI ERNŐ.
Helyek már csak korlátozott számban.

Utánvilágsáttó?

KINGSLEY MARTIN:

Izrael és az arabok

„Ha a németek elfoglalták volna Kentet és London felét és a lakosságot Middlesexbe, vagy Surreybe terelték volna menekült-táborokba, hajlandók lennének velük békéről tárgyalni?” Effele válaszokat kap araboktól, ha a közelkeleti béke kilátásait akarja megvitatni velük. Az arabok az izraeliek betolakodott népességnek tekintik, akik erőszakkal, ármánnyal és idegen segítséggel foglalták el azt a területet, amely az elmúlt 1400 évben az arabok hazája volt. Az arabok önmagukat az imperializmus áldozatainak, a zsidókat pedig az amerikai és brit kapitalizmus sztrónusjainak tekintik.

Britanniában tudjuk, hogy a tisztviselők és tisztakarunk mindig arabpárti és antiszemita volt, de minden jóérzésű ember rokonszenvezett a zsidókkal, az embogi történelem eme legüldözöttebb fajaival.

Egyetlen arab sem hajlandó elfogni, hogy a zsidók különleges jogokat szerzhettek csak azért, mert hajlandók voltak inkább meghalni, mintsem lemondani a Szentföldre való visszatérésük álmaról. Ha erre azt válaszoljuk, hogy a zsidók különleges szaktudást hoztak magukkal és minden törekvésük odairányul, hogy termékeny tegyék a sivatagot, nem csak a maguk, de szomszédaik javára is — az arabok azzal paróznak, hogy inkább várnak száz évet is Palesztina fejlesztésével, semmint hogy együttműködjenek a zsidókkal.

Egy arab államférfi, akinek igyekeztem megmagyarázni, hogy az araboknak legalább Izrael létezését kell elfogadni, mint tény — hiszen az arabok indították háborút 1948-ban Izrael ellen és a jelenlegi határok ennek a háborúnak a következményei — azt válaszolták, hogy Izrael jövőjét illetően hosszútávban csak két lehetőséget lát. Remélte, hogy az arab blokádot el fogja pusztítani Izrael. Ugy gondolta, hogy az ország már nem vonzza az új bevándorlókat, a zsidók fokozatosan vissza fognak térni régi hazájukba és az u. n. „állam” előbb-utóbb önmagától feloszlik. Ezesetben az arabok meg fogják túrni az otmaradt zsidókat, mint azt a múltban tették. A másik alternatíva, hogy az izraeliek nyíltan agresszívvá válnak, bekebelezik Szíriát és Jordániát és egy imperialista államot létesítenek. Az arab államférfi semmiféle kompromisszumot nem tudott elképzelni.

Természetesen léteznek forrófejű izraeliek, akiknek harcias nézeteit és a szélsőséges arab álláspont csak alátámasztja. De a komoly izraeli vezetők, akikkel beszéltem, ószintén törekednek a megegyezésre és sajnálják a sok pénzt, amit fegyverkezésre kénytelenek pazarolni.

Természetesen és jogosan büszkék rá, hogy megteremtették a világ kétségkívül legdemokratikusabb államát és rámutatnak a gazdasági és diplomáciai téren elért sikereikre. Az egyik legfigyelemreméltóbb fejlemény Izrael növekvő befolyása az újonnan alakult afrikai államokban. Gazdasági szempontból, a segítség, amelyet az új afrikai államoknak nyújtanak, nem jelentős, politikai szempont-

ból azonban nagyon fontos, mert megtöri az afro-ázsiai tömb Izrael-ellenes előítéleteit.

Izrael egyiké azon kevés államoknak, amelyek exportálható szakértőbővel rendelkeznek. Egy afrikai államfőtől hallottam:

— Háromféle választás áll előttem. Az amerikaiak segítséget ajánlanak fel, de ez nem változtatja meg a feudális rendszerű nemzetgazdaságunkat. A kommunista világ csábító ajánlatokat tesz, de függetlenségünket veszélyezteti. Az izraeli segély mellett még sokáig szegények maradunk, de szakértőiktől meg tanuljuk az országfejlesztés és a gazdasági függetlenség ábécéjét.

Az arabok hajthatatlan magatartásának egyik szerezésénél következője az, hogy az arabokat, akiket eredetileg egyenrangú állampolgároknak tekintettek Izraelben, ma úgy kezelik, mint egy esetleges ötéves hadoszlop. Az izraeli kormány, csekély szó többséggel elhatározta a katonai kormányzat fenntartását a negyedmillió főnyi arab lakosság felett. Az az érzésem, hogy ez hibás lépés volt; a zsidóknak inkább vállalniuk kellett volna egy ötéves hadosztály kockázatát, semmint elkeseríteni az ország minden egyes arab polgárát. De nehéz nem egyet érteni Ben Gurionnal abban, hogy az arab menekültek letelepítése Izraelben lehetetlen mindaddig,

amíg az arabok fenntartják engesztelhetetlen gyűlöletüket. Ha sor kerülne egy általános megegyezésre, egészen bizonyos, hogy Izrael nagyonis nagylelkű feltételeket ajánlana fel.

Ma az izraeliek hajlandók lennének magas árat fizetni a békéért, de ha elpusztítással fenyegetik őket, minden rendelkezésükre álló eszközzel fognak harcolni mindhalálig. Ben Gurion ószintén beszél, amikor azt mondja, hogy ha találkoznak Nasserrel, megállapodásra tudna jutni vele. Nasser azt válaszolta állítólag erre a meghívásra, hogy a maga részéről hajlandó lenne a találkozóra, de Egyiptomban visszajövet megölné őt a népharag. Ezt nem hiszem. Véleményem szerint Nasser elég erős ahhoz, hogy megegyezést kössön Izraellel, ha akarja.

A megegyezés mindkét fél javát szolgálná úgy erkölcsileg, mint gazdaságilag. Izrael nem akarja a Nyugattól való függőséget és éppoly antikolonialista, mint az arabok. Izrael, mint azt számos jel már ma is mutatja, egy közelkeleti államalakulna át. Véleményem szerint számos fiatal arab máris tisztában látja a jövőt, mint a vezetők és tudatában van annak, hogy a jobb jövő egyik előfeltétele az arab-zsidó együttműködés a Közelkeleten. Amde, mindez csak hosszútávú remény és korántsem a jelen lehetősége.

(New Statesman)

SPANYOLORSZÁG

Meghalt a rabló báró

Legendás élete alatt, Juan Alberto March y Ordinas csupán egyetlen dologban hitt igazán: „Az Isten mindenható, de a pénz az ő prófétája”.

Nyolcvanegy esztendővel ezelőtt született, mint egy elszegényedett sertéskereskedő fia és csak 40 éves korában tanult meg írni-olvasni. De credóját rendületlenül követte, mindaddig amíg Spanyolország, sőt talán egész Európa leggazdagabb embere lett. És vagyonának felhalmozása közben (melyet konzervatív számítással 335 millió dollárra becsülnek), befolyásolta az egész európai történelem kialakulását.

March, mint pszichés dohánycsempész kezdte karrierjét szülőföldjén, Palma de Majorcában. De hamarosan szakmát változtatott és fegyverekkel kezdett kereskedni. Első komoly vető a marokkói riff-kabók voltak. Az első világháború alatt, búsas haszon ellenében a német tengeralattjárókat látta el üzemenyaggal a Földközi-tengeren, majd egymillió aranyfrank díjazásért elárulta a szövetségeseknek a német tengeralattjárók útirányát. — Saját hajóit, melyek árut szállítottak a szövetséges kikötőkbe, magas árra biztosította, majd közölte a németekkel, hol fognatják és süllyeszthetik el ezeket a hajókat. A legenda szerint egyik hajójának kapitányát elbocsátotta, mert sikerült révbe jutnia az üldöző német hajók előtt.

A háború végével March már politikai hatalom volt Spanyolországban és szabad bejárása volt Alfonso királyhoz. Ekkor ismét visszatért régi szakmájához, a dohánycsempészéshez,

mégpedig olyan sikerrel, hogy az akkori spanyol miniszterelnök kétségbeesésben rúgta ki a pénzügyminiszterét az állami dohánymonopóliumot, csak hogy hagyjon fel a csempészéssel.

A 30-as évek közepén, amidőn Spanyolország a polgárháború küszöbén állt, Marchot mindkét oldalról veszély fenyegette. A köztársasági pénzügyminiszter mondotta róla: „Vagy a köztársaság bukatta meg Marchot, vagy ő fogja meg biktatni a köztársaságot.” Marchot egy ízben 18 havi börtönre ítélték, de megvesztegetett egy fogházort és megszökött. Egy más alkalommal papnak álcázta magát és úgy szökött át a Pireneusokon keresztül Franciaországba.

Marchnak nem volt inyére a számkivetés és hamarosan megtalálta a visszatéréshez vezető utat. Reményét és tizedrangú generálisra építette, akit Francisco Franco hivatott Franco Marchot magánrepülőgépen repült vissza marokkói számüzetéséből 1936-ban, hogy megszervezze felkelését a spanyol köztársaság ellen. E célra az első ötmillió dollárt egy newyorki bankon keresztül Marchtól kapta. A pénzember egész vagyonát Franco győzelmére tette fel és ő volt az, akinek közbenjárására a náci és a fasiszta csapatok beavatkoztak a polgárháborúba és győzelemre segítettek Francót. A polgárháború végével March egyetlen mondatot magyarázta meg politikai aktivitását: „Pénzt akarom keresni”.

A második világháborúban March még gazdagabb lett, mert ekkorra a spa-

»NYIKITA KUKURUZ«: Vajat is, ágyut is!

A terhes sztálini örökség átvételekor Chruscsev elpanaszolta, hogy a legsúlyosabb teherfétel, mellyel meg kell birkóznia, a mezőgazdaság válságos helyzete. A kolchoz-rendszer alapvető hibáit 1956-ban példánélküli őszinteséggel tárta fel. Egy tömeggyűlésen mesélte el, hogy a negyvenes években, rokonilag megkérdezte kolchoz-paraszt unokanővérét, miért árvadok istállójában csupán egyetlen tehén? A válasz ez volt: nem érdemes többet tartanunk, amugyis elveszíték.

Moszkvában visszatértek Chruscsev figyelmeztette Sztálint, hogy a kolchoz-parasztok nincsenek érdekelve a termelésben, hogy azért nincs élelem a piacon mert a paraszt — joggal — szabotálja a termelést! Sztálin haragra gerjedt, az iparosítás ellenségének és národnik elhajlónak szidta Chruscsevot.

1953 tavaszáig szabályos időközökben az egész kommunista világ zajos ünnepélyben részeltette a világ legelőrehaladottabb mezőgazdaságát — de az élelmi szerdadok grammal sem növekedtek a szerényen megterített szovjet asztalokon. A „testvéri” agrár-államokból is mind vontatottabban gördültek a gabonaszállító és hűtővagonos szerelvények a Szovjetunió felé, hiszen a kollektivizálás és az „elenjáró szovjet módszerek” átvétele, az európai kommunista országokban töredékre csökkentette a mezőgazdasági termelést.

Még a malenkovi, majd pedig a bulganini együttműködés éveiben Chruscsev nagyarányú akcióba kezdett az élelmiszerellátás megjavításáért. Ő volt az első, aki felfedezte és akinek bátorsága volt kimondani a nagy igazságot: a marxista ideológián kívül a kommunizmus építői enni és öltözködni is szeretnének, jobban, mint azelőtt és nagy titokban még arra is gondoltak, hogy ideje lenne kényelmesebben lakni.

Két irányban tört új utat Chruscsev: sokszáz ezer ifjút kivezényelt az ázsiai szűzföldre, a kolchoz-parasztot pedig nagyobb juttatásokkal érdekelték igyekezett tenni a többtermelésben.

Vesszőparipája a kukoricatermesztés volt, mert

nyolc nemzetgazdaság javarésze, bányák, közművek, újságok, stb. már az ő kezében összpontosultak.

Ahogy megőregedett, a majorcai Midás egyre kevesebbet hallott magáról. Szülőföldjén, a szigetén, egy bizantin palotát építtetett, amelyet megtöltött Tizianokkal és más mesterművekkel. Sőt, gondolatai a filantropia felé kezdtek fordulni és félretett egy-milliárd pezszétát a művészetek támogatására.

A szerencse, mely March Juant egész életén át kísérté, cserbenhagyta őt február 25-én, amikor Hispano Suízja összetört egy másikkal. March kar-, láb- és bordatörést szenvedett. Először úgy látszott, hogy felgyógyul, de a múlt héten komplikációk álltak be és a rabló báró kilehelte lelkét. Halála előtt még egy milliárd pezszétát adott az alapítványának. Vagyonát két fia öröklte, akik nemes családokba házasodtak be és ma már a spanyol arisztokrácia tagjai közé számítanak.

(Newsweek)

Irta: Vágó Béla

szerint ennek révén lehet az állattenyésztést fellendíteni, illetve a hús- és tejhozamot megsokszorozni. Ezért nevezték szűföldhosszúban „Nikita Kukuruz”-nak. A gúnynév a Krembe is eljutott, s állítólag Chruscsev nem vette zokon az élcelődést. Ameri-

CHRUSCSEV

kai látogatásakor is különös érdeklődést tanúsított a kukoricatermesztés iránt s a legjobb farmereket versenyre hívta ki a hektáronkénti hozam növelésére.

Most derült ki azonban, a központi bizottság rendkívül ülésezésén, amelyet az agrárproblémáknak szántak, hogy bár a mezőgazdaság nincs válságban, egy szerien nem elegendő a gabona-, a hús- és a tejtermék. Nem arról van szó, hogy nem teljesítették a terveket, sem az elosztás hibáiról, hanem... olyan zavarokról, melyek katasztrofális élelmiszerhiányokat okoztak. Számokban kifejezve: a múlt évben 16 millió tonnával kevesebb gabonát, három millió tonnával kevesebb húst s nem kevesebb, mint 17 millió tonnával kevesebb tejet termeltek, mint amennyit a hatéves terv előíranyozott. Tehát mégsem teljesítették a terveket...

Nehéz követni a központi bizottsági magyarázkodásokat. A lényeg azonban érthető: sok millió tonna élelem hiányzik a szovjet kiserembek asztalairól. Ha pedig azt kérdezzük, mennyi élelem szükséges ahhoz, hogy 210 millió ember nyugati színvonalon étkezzék, akkor álljon előttünk Chruscsev követelése: a legrövidebb időn belül legalább kétszeresére, ha lehetséges akkor háromszorosára kell növelni a legfontosabb élelmiszerek termelését!

A kommunizmus építő győzelmet-győzelemre halmoztak, míg kiderült, hogy nincs elegendő kenyérük, húsuk, tejük. A hibákat pedig — magyarázták a fel-szólalók — mindenekelőtt a személyi kultusz bűnei-ben kell keresni. A sztálini hatalom éveiben kontarvezetők meghamisították a valóságot és aláaknázták a mezőgazdaságot — olvasták a sztálinisták fejére. Hibás volt Sztálin vetéforogó-rendszer és ezenkívül valóságilag szabotázsra kényszerítette a mezőgazdasági dolgozókat esztelen kolchoz-státutumaival.

Az értekezlet talált azon ban bőven hibát a jelenben is. Elmondták, hogy kevés a mezőgazdasági gép, hiányos az ellenőrzés, vonakodva, lassan vezetik be a technikai újításokat, s hogy nem kielégítő a szakértők tudományos felkészültsége.

Elfelejtették azonban elmondani, hogy Chruscsev millárdokat ölt bele (rubelben) a szűzföldre értékesítésébe. A lelkes komzomolistaik azonban elsőként döttek a távoli szteppékről, a hozam pedig minímális volt. Sokmillió hektár termőföld gépésztését lehetett volna finanszírozni azzal az összeggel, amely Chruscsev szűzföldjein folyt szűfjel nyom nélkül. Arról az anomáliáról sem beszéltek sokat, hogy a termőföld négy százalékán, mely a kolchoz-parasztok „házköri gazdaságának” számít, a burgonya-mennyiség 65 százalékát és a tehénállomány 50 százalékát tartják el!

Chruscsev mégis bevalotta, hogy a szovjet paraszt még ma sem érdekelt a többtermelésben, mert nem látja hasznát annak, ha egy bizonyos határon túl termel. Ezért sür-gösen változtatnak a jelenlegi állapotokon olyképpen, hogy a kolchoz- és szovchoz-parasztok termeléstük arányában kereseshessenek, minden korlátozás nélkül. Ennek semmi köze sincs a kapitalizmushoz — me-ttegetőzt Chruscsev — és védekezésül „lefedezte” magát néhány hosszú Lenin-ideézzel.

A mezőgazdasági állapot megváltoztatásának küll politikai jelentőségét is tulajdonítanak. A kommunizmus építése — fejtegette — internacionalista kötelesség, hiszen a világ forradalmi erői a Szovjetunió sikerreitől várják forradalmuk beérését. Ha pedig a szovjet mezőgazdasági válság kélsieteti a kommunizmus építését, ezzel az imperializmus élettartama hosszabbítódik meg — magyarázta Chruscsev. Ime, tehát, ilyenképpen ágyazódik be a szovjet élelmiszertermelés elsőrendű fontosságú kérdésként a két világ küzdelmébe.

Elkerülhetetlenül szóba került az értekezleten a „Butter oder Kanonen” vörös selyembe csomagolt változata. A válasz egyértelmű volt. A nehézipari termelés ütemét jottányival sem csökkentik, s a közszükségleti cikkek iparági és a nehézipar közötti klasz szikus arányban („főlánc-szem a nehézipar”) sem tűnnek változtatást. A gabonatermesztés fejlesztéséhez több gépre van szükség — magyarázták — ez pedig a nehézipar további fejlesztését igényli.

Igen ám, de a nehézipar nemcsak kombájnokait állít elő, hanem — és főleg — katonai gépszörnyeket. Es mellékesen odavetve a felszólalók tudára adták a világnak, hogy a mezőgazdaságra koncentrált energia nem fogja csökkenteni a fegyverkezési ütemet. Elhelyett más módszerekkel kísérleteznek. Több keresethez juttatják a parasztot, külön minisztériumot állítanak fel a mezőgazdaság fellendítésére, technikai és tudományos újításokat vezetnek be, a szaktisztviselők ezrei mozgósító intézkedéseket dolgoznak ki.

Vagyis, Chruscsev megkísérli, hogy két kézzel ragadja meg az előtte álló alternatívát: fegyvert és több élelmet is akar, egyazon időben.

Az esetleges sikert csak a növekvő igényű szovjet fogyasztó igazolhatja majd aki ma már nem éri be a kettával és úrhajóval, és akinek elégedetlensége kényeszerítette a minapi moszkvai központi bizottság ülését.

Lehetséges-e megegyezés az atomfegyverek kérdésében

— A genfi leszerelési konferencia előzményei és kilátásai —

A március 15-ikén megnyitott újabb leszerelési konferencia, amelyen 17 állam vesz részt, nem valami derülő hangulatban ült össze. És már előzőleg is jogal felvetettek sokan a kérdést, hogy elképzelhető-e a megegyezés a Nyugat és a Kelet között a lefegyverzés és főként az atomfegyverek terén, amikor egész sereg politikai és stratégiai viszály tartja állandó puszkaporos hangulatban és bizalmatlanságban a két szembenálló hatalmi csoportot? Ezt a kérdést különben már két évvel ezelőtt, 1960 márciusában is felvetették, amikor még csak tíz állam képviselői ütek össze Genfben, hogy valamilyen megoldást találjanak a fegyverkezési verseny korlátozására és a fenyegető világháború megelőzésére. Vagy ha jobban tetszik, tulajdonképpen már 1958 október 31-ikén kezdődtek az első leszerelési tárgyalások a Nyugat és Kelet, illetve a három atomhatalom (akkor még Franciaországnak nem volt atom bombája) között és kisebb szünetekkel 1962 január 29-ikéig tartottak, amikor a 353-ik ülésen Szejmon Carapkin szovjet-megbízott meglepetésszerűen bejelentette, hogy a Szovjetunió megszakítja a tárgyalásokat, miután a Nyugat nem fogadja el azt a szovjetjavaslatot, amely az egyes államok által létesítendő saját megfigyelő állomások révén akarja az atomrobbantási tilalmat ellenőrizni. Carapkin azzal vádolta a Nyugatot, hogy azért ragaszkodik nemzetközi ellenőrzéshez, mert ezzel az ürügyvel kémkedni akar, illetve más természetű katonai adatokat akar szerezni a Szovjetunióban.

RAKÉTAVAL AZ U-2 ELEN

Ebben a vonatkozásban az oroszoknak volt valami alapjuk a bizalmatlanságra, mert 1960 május elsején — amikor majdnem úgy látszott, hogy közel van a megegyezés a nemzetközi atomellenőrzés kérdésében és Párisba összehívták a nagyhatalmak csúcskonferenciáját, amely után Eisenhower akkori amerikai elnök látogatásra készült Moszkvába — az oroszok lelétek az U-2 nevű amerikai kémrepülőgépet. Chruscsev miniszterelnök akkori bejelentése szerint a Francis Gary Powers által vezetett gépet a szibériai Sverdlovszk városa felett lőtték le rendkívül nagy magasságban, ahol a szovjet rakétakilövő és védelmi berendezésekről, illetve radar-hálózatokról készített felvételeket. Azt is elárulta Chruscsev, hogy az amerikai gépet rakétával lőtték le.

Különösnek tetsző módon az amerikai kormány, amely eleinte magát a kémkedési missziót is tagadta, majd meglepetésszerűen mégis beismerte, mindvégig cáfolta, hogy Powers rakétával lőtték volna le és mindenféle más magyarázatot igyekezett találni a rendkívül kínos esetre. Majdnem két évvel később, Powers pilótának a kémkedésért elítélt Abel szovjet ezredessel történt kicserélése után Washington végül mégis elismerte, hogy az U-2 egy szovjet-rakéta áldozata lett. Ami közvetve annak a beismerését is jelentette, hogy az oroszoknak olyan fegyver van a birtokukban, amely minden jel szerint nincs meg az amerikaiaknak, vagy legalábbis nem olyan tökéletes formában.

Az amerikai kormány ezt már elég régen tudhatja,

Írta: Diamant Elemér

habár a washingtoni hadügyminisztérium csak február 25-ikén hozta nyilvánosságra hónapokon keresztül titokban tartott adatainak egy részét a Szovjetunió rakéta-vivmányairól. A jelentés legérdekesebb pontja szerint a szovjet technikusok olyan többfázisú rakétát konstruáltak, amelyet emberi kézzel lehet kormányozni. Az oroszok már ki is próbálták egy ilyen rakétát, amelynek közepét egyfázisú rakétalövég képezi, míg kétfelől emberi kézzel irányítható rakéta-repülőgépek fogják körül. Mialatt a rakéta elindul kitűzött célja felé, a két repülőgépet visszaereszkehet a földre, ami azt jelenti, hogy további rakéták kilövésére is felhasználható. Ezeket a delta-szárnyú és 4-6 motorral ellátott rakétarepülőgépeket az oroszok már 1960 januárjában kipróbálták, illetve Washingtonban akkor hozták nyilvánosságra, hogy az előző hónapokban számos szovjet rakétát lőttek ki a Csendes-óceán középső része felé. Az amerikaiak már akkor kétségtelennek mondták, hogy a Szovjetunió olyan rakétát szerkesztett, amelynek sokkal nagyobb a lököereje, mint korábban a Holdba kilőtt rakétájuknak. Maguk az oroszok azt hangoztatták, hogy a kísérletek sikeres befejezése után nagyszülő műbolygót készítenek kilőni a földről és a naprendszer körzetében bolygóközi űrrepülőket szándékoznak végrehajtani az új rakéták segítségével. Amit azután Jurij Gagarin és German Titov űrrepülésével be is bizonyították.

AZ OROSZ ATOMKISÉRLETEK TANULSÁGAI

De azt, hogy az oroszok milyen rendkívüli eredményeket értek el a rakéta-előállítás és az atomfegyverek előállítás terén, igazában csak 1961 decemberében tudta meg a világ. Akkor történt ugyanis, hogy a Kennedy elnök vezetése alatt összeült amerikai nemzeti biztonsági tanács elé terjesztették a német származású Hans Bethe fizikus elmélete alatt működő tudományos bizottság legtitkosabb jelentését az oroszok által tavaly ősszel végrehajtott több, mint ötven atomrobbantás eredményeinek kiértékeléséről, valamint a szovjet rakéta-technika által elért eredményekről. A jelentés, amelynek megállapításait az amerikai központi hírszerzőszolgálat, az atomenergia-bizottság, a hadügyminisztérium hírszerző osztályának és az elnök saját katonai tanácsadóinak adataival egészítették ki, — valósággal megrökönytetette az Egyesült Államok elnökét és legszűkebb munkatársait. Az derült ki belőle ugyanis, hogy az oroszok óriási lépéseket tettek a hidrogénbomba és egyéb termonukleáris fegyverek tökéletesítése terén, ugyanakkor pedig gyors ütemben közelítik meg az Egyesült Államok által előállított taktikai atomfegyverek gyártását is.

AMERIKANAK NINCS ELHÁRÍTÓ RAKÉTAJA

A mai napig is csak egyes részleteiben ismert titkos jelentés többek között arról számol be, hogy a Szovjetunió káprázatos előrehaladást ért el a különböző atomfegyverek egész rendszerének kifejlesztése terén, különösen pedig a rakéták elleni vadászrakéták készítésében. Ezen a

terén az Egyesült Államok nagyon el van maradva, főként azért, mert az annak idején a Szovjetunióval közösen elfogadott kísérleti szünetelés miatt, — amelyet az oroszok egyoldalúan megszegtek a múlt ősszel, — Amerika nem tudta a laboratóriumaiban és különféle üzemekben készülő Niké-Zeus távrakétát gyakorlatilag is kipróbálni, hogy esetleges fogyatékoságait ki lehessen küszöbölni. Robert MacNamara hadügyminiszter a napokban közölte televíziós beszédében, hogy Amerika egyelőre nem számíthat a távrakétákkal szembeni biztos védelemre elhárító távrakéták útján, akármennyi pénzt áldozna is erre a célra. A miniszter beismerte, hogy a Niké-Zeus rakétának súlyos hiányosságai vannak és ezért nem is javasolja annak tömeggyártását. Egyelőre viszont Amerikának nincs más elhárító rakétája.

VÉGE AZ AMERIKAI FÖLÉNYNEK

Ugyancsak kiderült a nemzeti biztonsági tanács december eleji ülésén, hogy a Szovjetunió egy másik életfontosságú terén is megelőzte Amerikát. Az ősszel végrehajtott kísérletek tudományos megfigyelése és kiértékelése azt mutatja, hogy az oroszok óriási mértékben nagyobb robbanóerejű atomfegyvereket tudnak előállítani a térfogat és súly állandó csökkentése mellett. A múltban Amerika főként azzal volt büszke, hogy az oroszokkal szemben, hogy saját atom-bombaszerkezetei kisebbek és könnyebbek voltak az általuk kifejthető robbanóerő arányában. De most az amerikai atomtudósok arra a következtetésre jutottak, hogy a Szovjetunióban technikailag majdnem minden atomkopt elő tudnak állítani, amely az amerikai fegyverraktárakban található. Sőt a súly és térfogat csökkentése terén elért eredményeik képessé teszik őket arra, hogy a borzalmas erejű 50, vagy még több megatonnás bombáikat akár melyik ismert rakétájukra szereljék és kilőjék.

A TÖKÉLETESÍTETT OROSZ HIDROGENBOMBA

A megfigyelések és ellenőrző számítások arra mutatnak, hogy az oroszok felállítottak egy tökéletesebb atom-hasítási begyújtó szerkezetet. Hír szerint a hidrogénbomba tulajdonképpen robbanófejű egy kisebb urániumbomba hozza működésbe, aminek következtében a robbanás lényegesen kisebb rádióaktív sugárral jár. Ezzel magyarázzák, hogy az 50 és állítólag közel 100 megatonnás hidrogénbomba robbanása nyomán nem következett be az a pusztító rádióaktív sugárzás és porhullás, a

mely annak idején hisztérikus riadalmat és viharos tiltakozásokat váltott ki az egész világban.

Mindezeknek az eredményeknek az ismerete készítette Kennedy elnököt annak bejelentésére, hogy Amerika rövidesen újra megkezdi a légköri atomfegyverkísérleteket. Moszkva viszont éppen ezeknek a kísérleteknek az elejét kívánja elérni azzal a legújabb megismételt javaslatával, hogy hívjanak össze még áprilisban nemzetközi konferenciát az atomfegyverkezés korlátozására és atommentes zónák kijelölésére. Ezt a célt szolgálta volna a Chruscsev által javasolt csúskonferencia is, amely a most kezdődő genfi leszerelési tárgyalások befejezője lett volna, de egyelőre csak albizottsági színvonalon indultak meg a héten.

EGYIK FÉL SEM ENGEDHETI AT AZ ELSŐBBESÉGT

Es most újra felvetődik a kérdés, van-e komoly kilátás a megegyezésre a Nyugatot és a Kelet között? Walter Lippmann, az amerikai újságírók szótára szerint nincsen. És a már előzetesen elhangzott hivatalos nyilatkozatok sem biztatók. Mindenki tisztában van azzal, hogy a mai kölcsönös bizalmatlanság és ellentétek mellett csak úgy jöhet létre megegyezés, ha valamelyik fél beleegyezne a másik fél előnyének fenntartásába. Ha a Szovjetunió hozzájárulna az amerikaiak által javasolt egyezményhez, — amely lényegileg az 1946-ban kidolgozott és az UNO közgyűlése által 1948 novemberében, a Szovjetunió tiltakozása ellenére jóváhagyott Bernard Baruch-terven alapszik, — ez azt jelentené, hogy fel kell adnia az Amerika utóéresére irányuló erőfeszítéseit. Ebben az esetben nemzetközi hatóság venné át a világ összes népeinek birtokában levő atomfegyvereket és alapanyagokat, azután megfelelő ellenőrző apparátus megszervezésével tilalom alá helyezné az atomfegyverek gyártását és használatát, majd pedig az összes atomfegyvereket megsemmisítené. Ebbe azonban a Szovjetunió semmiképpen nem hajlandó beleegyezni, hanem azt követeli, hogy előbb tartsák meg az atomfegyverek gyártását, tökéletesítését, valamint idegen országok kezébe adását és csak azután kezdjék meg az ellenőrzést szűkre szabott nemzetközi, vagy még inkább nemzeti felügyelő szervezettel útján. Ha az Egyesült Államok elfogadná ezt a megoldást, vállalnia kellene azt a kockázatot, hogy a Szovjetunió titokban mégis utól akarja majd érni, vagy talán túl is szárnyalni az atomfegyverek gyártása terén. Mint-hogy egyik nagyhatalom sem érzi magát biztonságban, ha nincs fölénye az atomfegyverek minőségi és mennyiségi tekintetében, igazán nehéz elképzelni, hogy a genfi konferencia, vagy akár a Szovjetunió által javasolt nemzetközi atomtilalmi konferencia valamilyen eredménnyel járjon.

Egymás között...

— MAGYAR-ZSIDÓ KURIR —

Adám Beer Évát, a fiatal, tehetséges budapesti származású énekesnőt az a kitüntetés érte, hogy felvették a new-yorki Juillard zeneművészeti főiskolára. Adám Beer Éva a jeruzsálemi Rubin zeneakadémián szerzett tanárnői oklevelet. A haifai konzervatóriumban hangképzést tanított. A Jeruzsálem-környéki oevandorló falvak lakói között héber népdalokkal nagy közreveltségre tett szert. Tagja volt a Kol Cion Lágolá rádió énekkarnak és a Náchál kiképzőtáborában hadnagyi rangban oktató volt. Férje unokaöccse az egykori híres pesti szobrászprofesszornak, dr. Adám Lajosnak bátyja Alex Beer a stochholmi filharmonikus zenekar első csellistája.

Több, mint 200 vendég részvételével zajlott le a Reichovon a Weizmann intézet San Martin termében Deutsch Arje esküvője Alzáva. A vőlegény Deutsch Benjámín (VIII) katonafőnök. Deutsch Benjámín a Weizmann intézet dolgozója, aki nagy megoecsülésnek és szeretetnek örvend a városban. Nyitáról származik, ahol az Árpád-malom főkönyvelője volt és népszerűségét, mint kitűnő futballista is gyarapította. A szép esküvőn a hadsereg magasrangú katonatisztjei is résztvettek.

Végleges letelepedésre az országba érkezett a 80 esztendőss Kassowitz Etelka, aki harminc éven át volt a nagyszabedény zsidó hitközség főnöke és a zsidó közélet minden területén áldásosan tevékenykedett. Kassowitz Etelkának Izraelben él a leánya, Róth Gizi és veje Roth Lajos, a Munkaszolgálatosok Szövetségének főtitkára.

Budapesten megjelent Góda Gábor, magyar-zsidó író „Vihar előtt” című könyve. A könyv a nagy világhírű előtti Budapestet eleveníti és a tehetséges író nagyszabedény megfigyeléseivel vezeti végig az olvasót azokon a napokon, amikor már izzó volt a hangulat a magyar fővárosban.

Salpéter Julius, a Liberális Párt vezetőjének tagja, aki az UHJA rómát-gáni centerének, illetve a szervezet izraeli csoportjának az elnöke néhány hetes amerikai látogatása során meleg ünneplésben részesült az UHJA részéről. Megérkezése alkalmával fogadást rendeztek Salpéter Julius tiszteletére és elutazása előtt, március 18-án kórtéri keretében búcsúztatták. Erről a két társadalmi eseményről egyébként az „Ember” című amerikai magyaryelvű hetilap ad számot. Mint ismeretes, az „Ember” szerkesztője dr. Klár Zoltán, az UHJA elnöke.

Ugyancsak az „Ember” közli, hogy Rottmann Helén, az UHJA ügyvezető alelnöke, aki többször járt Izraelben, súlyos műtéten esett keresztül. Sikeresen túljutott a műtéten és már el is hagyta a kórházat, barátainak és tisztelőinek legnagyobb öröme.

A jeruzsálemi kávéház-és étteremtulajdonosok körében egyre nagyobb népszerűségnek örvend az alig 30 éves Jozsef Ben Arci, aki az Ujvidékről alijázott Weltner Kurtal azonos. Ben Arci, aki a főváros egyik legjobb grafikus és belső tervezője, a múlt héten a város központjában fekvő „Náva” kávéházat alakította újjá, míg egy héttel korábban az ő tervei alap-

ján nyitották meg a városházával szemben fekvő „Sybaris” kávéházat, amely ugyancsak Jeruzsálem legnagyobb szórakozóhelyei közé tartozik.

Jeruzsálem vallásos magyaryakjú zsidósága ügy-szólván teljes számban részt vett a Közismert magyar „Tuv-Taám” kávéház tulajdonos lányának „Lifschitz Néchámának esküvőjén, akit a kávéház új fiatal menedzsere, a budapesti Gombó-családból származó Friedmann Bandi vett feleségül a múlt hét végén. A fiatal házaspár a barátok és ismerősök százai halmozták el jókívánságokkal a Bét Hárofé termében.

Hegedüs Géza legújabb könyve, az Idegen mezőkön, a napokban hagyta el a nyomdát. A nagyon sokoldalú és termékeny magyar-zsidó Hegedüs Géza egyre több biskert arat. Az író unokaöccse Hegedüs Nándornak, a volt nagyváradi Szabadság és Estillap tulajdonosának, aki jelenleg Budapestben az Uj Élet című zsidó orgánium cikk-írója.

Nádass József magyar-zsidó író sokat vitatott regényének „Láng és Korom” első kötete, mint ismeretes, hónapokkal ezelőtt jelent meg Budapestben. A szerző most jelentette meg regénye második kötetét. A második kötet is a második világháború alatti zsidó szenvedésekről szól, köztük az egyik legbarbárabb náci koncentrációs tábor életéről, Mauthausenről, ahol az író maga is hosszú időn át szenvedett.

Szerda este a Kol Jiszráel zenekara Vivaldi hegedűversenyét játszotta Páldi Ernő vezényletével. A kitűnő temesvári származású karmester az opera állandó dirigense és az utóbbi időben gyakran kap megbízást a Kol Jiszráel zenekarának vezényletésére. Egyébként Páldi Ernőnek saját kamarazenekara is van, a közelmúltban megalakult choloní zenekar.

Néhai Ujvári Péter írónak, a Magyar Zsidó Lexikon egykori szerkesztőjének Imre fiát temették el a múlt héten Budapestben. Ujvári Imre Kolozsvárott kezdte hírlapírói pályafutását, majd Szlovénzkon volt több napilap munkatársa. Budapestben a Magyar Nemzet szerkesztőségében dolgozott, legutóbb pedig sajtótörténeti kutatásokat végzett. Hatvan éves volt.

Ingyen
kap egy művészi
kivitelű állólámpát
ha nálam veszi
BUTORAT!
„HAREHIT”
minőségi bútortisztelt,
T.-A., Ben Jehuda 78
Telefon: 228918

Bné-Brákbán
kora reggel
házhöz kapja
az
UJ KELET-et
ha előfizet
megbízottunknál:
FREUND & FARBER
Rech. Akiba 64.
tel. 72-633
1962 III 23 Uj Kelet 7

AZ IKKA KÖZLI:
A pészách előtt kiosztásra kerülő (3. sz.) listát lezártuk.
A púrim előtt kiosztott megrendelésekről (2. sz. lista)
az átvételi elismervények nagyrésze már vissza is érkezett. ● A megrendelőhelyek az áprilisi (4. sz.) listára veszik fel a megrendeléseket, május elején történő kiosztásra.
MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSALEM: Vajda Mose (délután 4-6 óráig) a TUV TAAM cukrászdában, King George 9.
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. l. emelet, d. e. 10-12 és délután 5-7 óra között. Telefon: 55052.
HAIFA: Léher ékszerüzlet, Nordau 21., d. u. 4-7 óráig.
Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27., címre kérünk.
IKKA az egyetlen vám-és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

Budapest sárral dobálja Izráelt

Hedri Zoltán pesti ügyvéd az 1956-os forradalom idején, mint annyian mások, otthagya Magyarországot és alijázott. Később (mikor pontosan — nem tudjuk) visszatért Magyarországra. Most a budapesti Pannónia kiadóval kötött meg egy levelet, amelyben a neve alatt közel 200 oldalas könyvet jelent meg, amelynek címe: „Izrael, az Igéretek Földje.”

„A könyv — olvassuk a borítólapon — nem szorítok csupán a bevándorlók sorsának szemléltetésére. A szerző, akinek kitartás-

Az izraeli munkás kétségbeesztő helyzete

Ez a könyv, amelynek már a címe is rosszindulatú, azért íródott, hogy leleplezzen bennünket. „A szerző élményei — állítja a kiadó — már magukban is figyelemre méltó sokatmondó képet adnak arról, miképp válnak valóra az ígéretek, amelyek az emberek nagy tömegeit a Föld különböző pontjairól Izraelbe csábították.”

A leleplezés sorát talán kezdjük az életszínvonalal:

„Az izraeli munkás — írja — nagyrészt mábárakban, ócska facirfekben, kültelki nyomortanyákon lakik. Főtlapláléka különféle zsidóság, gyümölcs és az olcsó halfajták. Ruhája általában kopott, mert új ruha csak a gyerekeknek jár. Fő- és egyetlen szórakozása a mozi, de akad a keleti zsidó munkások között nem is egy, aki több, mint tíz éve él az országban, de moziban még sohase volt. A munkaintézés magas foka, a nehezen elviselhető éghajlat következménye az is, hogy az izraeli dolgozók „munkáséletkorá” egyike a legalsóbbnak.”

Hedri Zoltán azt is elárulja, mi ennek a kétségbeesztő helyzetnek az oka. Szerinte az izraeli munkás szabad préda, a munkaadó azt csinál vele, amit akar. De adjuk az ő saját szavait:

„A bérfizetés ideje tekintetében uralkodik a legkétlenebb helyzet. Nincs olyan vállalat, amely esedékességkor fizetne. Tizenöt nap késédelmet egyene-

Ahol a szem alatti zacskók nem szokatlanok

Idegen földről, távoli országról adott beszámolóban fontos szerepet játszik az éghajlat. Hedri Zoltánnak ezen a téren is eredeti megfigyelései vannak. A 17-ik fejezet így kezdődik:

„Az olé hamar kiheveri a napszúrás. Nagyjából a szeme is rendbe jön, csak a szeme alatt megmaradt táskasodás emlékezteti a márványcsizolóra. Sokat bajlódik vele, hogy a táskákat eltüntesse a szem alól, mert öregíti az arcát. Nem esztétikai szempontból zavarja, de új olé nem engedheti meg magának az öreges külsőt. Különösen, ha már amugyis elég öreg. Legfeljebb azzal vigasztalhatja magát, hogy ezek a

Igy fest az izraeli négerkérdés

A könyvben külön fejezet jut a törzsi kérdésnek.

„Nem érdektelen — olvassuk — hogy a cionizmus megalapítójának, Herzl Tivadarnak fogalma sem volt a „fekete zsidók” tömegeinek létezéséről. Amikor meg hirdette az önálló zsidó állam megalapításának jel-szavát, kizárólag az európai zsidókra gondolt. Ezeket akarta áttelepíteni a megalakítandó zsidó államba. Így a cionizmus amugyis hamis fajelméletet a keleti zsidó tömegek jelentkezésével komoly csapás érte. Az eike gyakorlati végrehajtása meg súlyosította a helyzetet.

sal és némi szerencsével végre sikerült elviselhető életkörülmények közé jutnia, betekintést nyer az állami és társadalmi élet egy némely kulisszája mögé is, s az így szerzett tapasztalatait is közreadja könyvében. Egy-egy fejezetben felvázolja az izraeli gyár- ipar, a mezőgazdaság, a hadsereg, a pártok, a szakszervezetek, az egyház vagy a protekció-rendszer „portréját”. Az olvasó előtt a személyes benyomások mozaikjából ily módon összefüggő kép kerekedik ki az izraeli valóságról.”

sen a törvény enged meg. Ez a visszaélés a kizsákmányoltak kényszerhelyzetével a szakszervezettel kapcsolatot nem tartó üzemenknél odáig fajul, hogy a hátralekötött bért, nagy késedelemmel, öt-tíz fontos részletekben fizetik. Minden munkásnál külön és szenvedélyes alku tárgya, hogy mikor és mennyit fizet a tulajdonos a régen megszolgált bérből. Elbocsátáskor a munkás a legtrikákból esetben kapja meg a megszolgált bért. Legtöbbször hónapokig kell a tulajdonoshoz szaladgálnia, amíg ez apránként letörleszti. Ez a szerencsésebb eset, mert ha a tulajdonos hosszabb-rövidebb időre becsukja a gyárat — és ez meglehetősen gyakori — a munkás egy fillért sem kap. A gyakori csődök és kényszerezegyzések legkönnyebben likvidálható tétele a munkabérhátralék. Erre egy piasztort sem fizetnek. Gyakori jelenség az is, hogy a tulajdonos levonja a bérből a munkást terhelő közterheket, de nem fizeti be az állampénztárbá, hanem megtartja magának.

A munkanélküliség változó arányokban, de állandó Izraelben. A hivatalos adatok távolról sem mutatják a tényleges helyzetet, és talán éppen ezen a téren folyik az adatok legdurvább kozmetikálása. Ennek ellenére előfordult, hogy az 1957-es nagyobb bevándorló hullám idején száz-ezer munkanélkülit ismertek el hivatalosan.”

A munkanélküliség változó arányokban, de állandó Izraelben. A hivatalos adatok távolról sem mutatják a tényleges helyzetet, és talán éppen ezen a téren folyik az adatok legdurvább kozmetikálása. Ennek ellenére előfordult, hogy az 1957-es nagyobb bevándorló hullám idején száz-ezer munkanélkülit ismertek el hivatalosan.”

A munkanélküliség változó arányokban, de állandó Izraelben. A hivatalos adatok távolról sem mutatják a tényleges helyzetet, és talán éppen ezen a téren folyik az adatok legdurvább kozmetikálása. Ennek ellenére előfordult, hogy az 1957-es nagyobb bevándorló hullám idején száz-ezer munkanélkülit ismertek el hivatalosan.”

Ahol a szem alatti zacskók nem szokatlanok

Idegen földről, távoli országról adott beszámolóban fontos szerepet játszik az éghajlat. Hedri Zoltánnak ezen a téren is eredeti megfigyelései vannak. A 17-ik fejezet így kezdődik:

„Az olé hamar kiheveri a napszúrás. Nagyjából a szeme is rendbe jön, csak a szeme alatt megmaradt táskasodás emlékezteti a márványcsizolóra. Sokat bajlódik vele, hogy a táskákat eltüntesse a szem alól, mert öregíti az arcát. Nem esztétikai szempontból zavarja, de új olé nem engedheti meg magának az öreges külsőt. Különösen, ha már amugyis elég öreg. Legfeljebb azzal vigasztalhatja magát, hogy ezek a

- Hedri Zoltán 200 oldalas rágalom-gyűjteménye az izraeli életéről -

Irta: Schön Dezső

közük nincs. A jemeniek egyenesen azt állítják magukról, hogy ők az elvesztett tíz törzs egyikének az utódai. A nyugati zsidók

„Egy törpe ország törpe diktátora...”

Ha a könyvet lapozgatva feltesszük a kérdést: mi rossz Izraelben? — a szerző egyetlen szóval felel: minden. Az éghajlat, a táj, az étel, a divat, a közlekedés, a társadalmi rendszer, a politikai rendszer, a lakásviszonyok, a munkaviszonyok, a sajtó, az irodalom, a színház, a művészet, az igazságszolgáltatás. — Hedri mindent szemügyre vesz — tetőtől talpig. Ennek az országnak, ennek a népnek egyetlen ép porciák sincsen.

A Szochnutról ezt írja: „Az állam helyett az új olérol a Szochnutnak kellene gondoskodnia. Ezért halózzák be a Szochnut-szervezetek egész Izráelt. Magának a világszervezetnek a központja nem Izraelben, hanem az Egyesült Államokban van. Elnöke, Náchum Goldmann, csak vendégként jár Izraelbe. Amerikában lakik, de csaknem állandóan uton van. Hol az egyik, hol a másik államban bukkán fel.

A Szochnut irvit szó, magyarul ügynökséget jelent,

Arab-cionista polgárháború és békefeigyverek

Hedri Zoltán nem tud a zsidó állam felállításáról szóló november 29-iki UNO-határozatról, amelyet — horribile dictu — a nagy Szovjetunió is megszavazott. Nyilván arról sem tud, hogy a zsidó állam proklamálására az arab államok háborúval feleltek, különben nem beszélne folyton arab-cionista polgárháborúról.

„Az izraeli hadsereg minőségileg illetően — írja — semmiképpen sem szabad az izraeli sovinszta túlzás alapján ítéletet mondani. Jól szervezett, jól kézben tartott hadsereg, amelyet az arab államok fegyverzet cserélt hajtottak végre és megváltoztatták a kiképzés további módszereit.”

Hedri Zoltán csak éppen azt felejtette el hozzátenni, hogy az arab államok modern fegyverzete a kommunista békétaborból származik.

500 fontos hadmentességi bizonyítvány és egyéb mazzolák

Hedri könyve bővelkedik a mazzolákban. Az elején az ember még bosszankodik ezeken a hárgyú, cinimelyik rabbi által kiállított — tanúsítvány, amely szerint a sorköteles lány vallásos, és így a bevonulási kötelezettség alól mentesítendő.”

Az izraeli iskolákról a következőket írja: „Az iskolanevelés egy-egy oldala. Fő tantárgya a tanach és a különféle testgyakorlatok. A tanachot iskolatipusra való tekintet nélkül, napi 2—3 órában tanítják. A tanach-hal csaknem egyjelentőségű tantárgy a testgyakorlás. A kapálás kötelező tantárgy. Már az elemi iskolában is kötelező a hetenkénti kétszeri, két-két órás kapálás.”

A kapálás nyilván bűn, különben nem került volna be a könyvbe. Ami annál is érdekesebb, hogy Hedri Zoltán a világ semmi kinccsért sem árulja el, mi a tanach. Nem mondja meg, hogy ez tulajdonképpen a Biblia, a Szentírás, vagy ha úgy tetszik — az

szkeptikusan kell megítélnie az izraeli hadsereg kilátásait az arab országok elleni esetleges háborúban.

Kétségtelen tény, hogy hosszú ideig nagy előnyt biztosított az izraeli hadsereg részére a modern fegyverzet az arab országok hadseregeinek elavult felszerelésével szemben. Ez az előny ma már végérvényesen a múlté. Ma már az arab hadseregek fegyverzetének színvonala semmiben sem marad el az izraeli hadsereg fegyverzetének színvonalától. Olyan múlt előny volt ez, amely nyomban végetért, amikor az arab államok fegyverzet cserélt hajtottak végre és megváltoztatták a kiképzés további módszereit.”

Mit ír Hedri Zoltán az Uj Keletben 1959-ben?

Néhány szál mákvirágot ragadtunk ki a gazdag csokorból.

Folytatni lehetne a sort hosszú hasábkövek kereszttel, de kinek? Minek? — Hedri Zoltánnal nem is vitatkozunk. Hazugságai oly otrombák, ferdítései annyira átlátszóak, rágalmai annyira szemérmetlenek, hogy az izraeli polgár mosolyogva megy el mellettük.

Hedri izraeli életéről a kiadó azt állítja, hogy „kitartással és némi szerencsével sikerült elviselhető életkörülmények közé jutnia.”

Más szavakkal: Hedri, az új olé elhelyezkedett, rendezte magát. Hogy mégis, miért ment vissza — góljok közé zsidónak? S ha már visszament, miért adta el lelkét az ördögnek? Miért vállalta el Scharf Móric szerepét? Ki tud ebben az útvesztőben eligazodni?

Vita helyett fellapoztuk az Uj Kelet 1959-es kollekciónak és a május 29-iki, pénteki számban újból elolvastuk dr. Hedri Zoltán „Történelmi kapcsolatok” című cikkét, amelyet egyéb ként mai számunkban — az olvasó tájékoztatására — szóról-szóra ismét leközlünk.

Olyan ember írása ez, aki felismerte a galúti élet bizonytalanságát, fonákosságát, tarthatatlanságát. Hőse, a „komikus szabócska” tulajdonképpen folyton tiükört tart a kezében (Hitler

den szabad, hiszen a legnagyobb bűn is erényé válik. A magyar nép elrabolt javakat nem ad vissza, kárt nem térít, mert azt a „másik magyar nép” okozta. Jóvátelet sem fizet, mert az csak az imperialistáknál szokás.

Miért szúrja a zsidó állam Kádár Jánosék szemét

Jöllehet Hedri Zoltánnal nem vitatkozunk, tőle nem kérdezzük, megbízóihoz, a pesti elvtársakhoz mégis van néhány szavunk.

Nagyon jól tudjuk, hogy a vasfüggöny mögött minden tervszerűen készül, mindent irányítanak — elsősorban pedig a közvéleményt. Ezért ennek a könyvnek a megjelenésében nem látunk véletlent.

Kézenfekvő a kérdés, miért szúrja kis országunk Kádár Jánosék szemét? Egy hajszolt, üldözött nép maradéka visszatértek őseik földjére, ahol állami keretben és saját kezükkel építik életüket és jövőjüket. Ez a legnemesebb céloktól ösztönzött népek pionirmű, amely mocsarakat és sivatagokat hódított meg és különböző területeken mesébeillő eredményeket produkált, a világ csodálatát, elragadtatását és elismerését vívta ki. Miért szúrja mégis Kádár Jánosék szemét?

Ebben az építőmunkában a magyarszarmazású zsidók nagy tömege is résztvesz. Ez az ország a mi országunk is: itt akarunk élni boldogulni, itt látjuk jövőnket, gyermekeink és unokáink jövőjét.

Azzal a néppel, amelynek nevében ma Kádár János beszél, régi és hosszú elszámolásunk van. A 40-es években, úgy Auschwitz táján, elváltak útjaink. A munkaszolgálatban, a keletben, a gettósítás idején, a deportációk során, a pesti ostrom alatt megismer-tük ennek a derék, lovas-gias nemzetnek a másik arcát is. Nem akarjuk többé a szomszédságot — nem akarjuk többé a jóindulást.

Meggyötört életünkön és a hátizsákon kívül semmit sem hoztunk onnan magunkkal. Ottmaradt minden, amit nagyapánk, déd-nagyapánk, őkünk szerzett. A magyar nemzet a szocializmust építi, nem léphe-tünk fel követeléseivel. A szocializmus nevében min-

őtestamentum. Tartani kell ugyanis attól, hogy az az iskola, amely a biblioktatásra olyan nagy súlyt fektet,

Mit ír Hedri Zoltán az Uj Keletben 1959-ben?

Néhány szál mákvirágot ragadtunk ki a gazdag csokorból.

Folytatni lehetne a sort hosszú hasábkövek kereszttel, de kinek? Minek? — Hedri Zoltánnal nem is vitatkozunk. Hazugságai oly otrombák, ferdítései annyira átlátszóak, rágalmai annyira szemérmetlenek, hogy az izraeli polgár mosolyogva megy el mellettük.

Hedri izraeli életéről a kiadó azt állítja, hogy „kitartással és némi szerencsével sikerült elviselhető életkörülmények közé jutnia.”

Más szavakkal: Hedri, az új olé elhelyezkedett, rendezte magát. Hogy mégis, miért ment vissza — góljok közé zsidónak? S ha már visszament, miért adta el lelkét az ördögnek? Miért vállalta el Scharf Móric szerepét? Ki tud ebben az útvesztőben eligazodni?

Vita helyett fellapoztuk az Uj Kelet 1959-es kollekciónak és a május 29-iki, pénteki számban újból elolvastuk dr. Hedri Zoltán „Történelmi kapcsolatok” című cikkét, amelyet egyéb ként mai számunkban — az olvasó tájékoztatására — szóról-szóra ismét leközlünk.

Olyan ember írása ez, aki felismerte a galúti élet bizonytalanságát, fonákosságát, tarthatatlanságát. Hőse, a „komikus szabócska” tulajdonképpen folyton tiükört tart a kezében (Hitler

den szabad, hiszen a legnagyobb bűn is erényé válik. A magyar nép elrabolt javakat nem ad vissza, kárt nem térít, mert azt a „másik magyar nép” okozta. Jóvátelet sem fizet, mert az csak az imperialistáknál szokás.

Az egész idő alatt nem hanytorgattuk fel a multat, nem kritizáltuk a magyar jelent — még akkor sem, amikor a kritikától az egész világot zúgott. Mit akarnak hát tőlünk Kádárék? Miért ez a gyalázkodás? Ez a feneketlen gyűlölet?

Az európai katasztrófa után a maradék zsidóság különböző csoportjai szakítottak régi otthonukkal, a vasfüggöny mögötti népekkel és Izraelben kezdtek új életet. Mégsem tudunk arról, hogy Bulgáriában és Lengyelországban, Csehszlovákiában és Romániában ilyen Izrael-ellenes, gyalázkodó propaganda folya. Nem tudunk arról, hogy a Hedri Zoltánéhoz hasonló, gyűlölettől tájékozott könyv látott volna napvilágot.

Gyakran halljuk, hogy a magyarság legjellemzőbb nemzeti vonása a hűség. Bizonyára a hűség miatt terelték a zsidókat a gettókba és Auschwitzba 1944 tavaszán — amikor az orosz csapatok már a Kárpátok alatt állottak és a vak is látta, hogy a hitleri birodalom sorsa megpecsételődött. Bizonyára a hűségnek tudható be, hogy az összes csatlósok közül a magyarság volt az egyetlen, amely az utolsó percig, a végső összeomlásig Hitler mellett harcolt.

A magyar nép lojalitását a Kremli bírja. Mint-hogy Oroszországban most antiszemita kurzus járja, a pesti elvtársak sem akarnak elmaradni.

Rágalmazták és gyalázták Izráelt és ilyen módon biztosították Moszkvát a magyar nép hűségéről. Szegény magyar nép, szegény magyar hűség...

A magyar nép lojalitását a Kremli bírja. Mint-hogy Oroszországban most antiszemita kurzus járja, a pesti elvtársak sem akarnak elmaradni.

Rágalmazták és gyalázták Izráelt és ilyen módon biztosították Moszkvát a magyar nép hűségéről. Szegény magyar nép, szegény magyar hűség...

Történelmi kapcsolatok

Sipeki-Strammer foltozószabó volt az Ujlipótváros egyik mellékutcájában, abban a házban, ahol laktam. Amikor megismertem, még csak Sipeki volt és talán még ő sem tudta, hogy egyszer Strammer lesz belőle. Különben is túlzás, hogy megismerkedtünk. Vannak emberek, akikkel sohasem ismerkedünk meg és egyszerre mégis csak ismerjük őket. Ilyen ember volt Sipeki is.

Töszű ideig úgy jártam el az egérszürkére kopott, emósódó betűjű cégtáblák és a műhely előtt, hogy észre sem vettem. Egyszerre valahogyan mégis tudtam, hogy Sipeki Árpádnak hívják és foltozószabó. Már köszöntünk is egymásnak. Nem tudom, melyikünk kezdte, de talán inkább ő, hiszen „Kuncsóf” lehetőség voltam. Hol ő köszönt előre, hol én, Ebben az időben még nem voltunk történelmi kapcsolatban és így ez nem is volt fontos.

A homályos, mindig kicsit piszkos kirakatiúveg kerestül, vagy ha szép időben kiállt a műhelyajtóba, személyesen is gyakran látom. Nem éppen árpádosan nevezett ki, talán csak a ha talmas, lefelé konkorodó és gondosan ápolott magyar bajusz volt egyedül árpados rajta. Görnyedten jár, sovány, erősen kopaszodó ember volt, savószerű szemekkel. Amikor megtudtam, hogy tulajdonképpen nem is Árpádnak hívják, egyáltalán nem csodálkoztam.

Ami kisebb javítással mentem be a műhelyiség függönyvel volt kettéválasztva. A függöny előtt volt a műhely, mögötte a lakás. Míg nagy műgonddal a javítási való ruhadarabot nézte, előbb egy fiatalabb, később egy idősebb asszony szolt ki a függöny mögül. A fiatalabb asszony Szeplnek, az idősebb asszony Hanzernek szólította Árpádnak. Minthogy a feleségem is velem volt, meg nem állhatta, hogy meg ne kérdezzem:

— Magát itthon nem Árpádnak hívják?
Zovartan nézett ránk és hosszasan magyarázkodott. Tulajdonképpen kettős keresztneve van: János és József. Az anyja még gyermekkorától kezdve Hanzernek hívja, de a feleségének nem tetszik ez a név,

rossz főnök lehet — gondoltam.

Az egyik munkaszolgálatomat Pesten töltöttem le, a Budaörsi-úti Károly lak-tanyában. Itt-ott lehetőség nyílt, hogy teherautóval a városba menjünk „vételezni”. Ilyenkor a némi készpénzzel alátámasztott „keretes” jövedelata lehetővé tette, hogy pár órára hazajogjunk. A teherautó a ház elé vitt és gyorsan kellett letámaszkodni, mert a keretes félt, hogy valaki megláthatja. Mivel Strammer üzlete a kapu mellett volt, Strammer gyakran látta, amint teljes munkaszolgálatos díszben ügyetlenül kászálódom a teherautó magas oldalán át. Gyakran látta, de mindig alaposan kiélvezte. Amint a teherautó megállt, gyorsan kiállt az üzletajtóba és hol mosolygott, hol nevette, de mindig gúnyosan. Lehet, hogy csak az ügytelenségem, de talán nemcsak azon. Láthatólag, már nem tisztelte annyira, az „izraelitákat”.

Később a deportálásommal voltam elfoglalva és így nem kísérhettem figyelemmel Strammer további fejlődését. Amikor Mauthausenből visszajöttem, Strammer nem volt látható. Csak hallomásból tudtam meg, hogy mint Volksbundistát internálták és a kisebb háborús bűnösök listáján is szerepel, mert a gyakran változó segédekről kiderült, hogy hitlerista ügynökök voltak.

1946 elején lehetett, egy délelben, hogy amint hazafelé a kapuhoz közeledtem, ismerős autót látok a kapu előtt. Jobban megnéztem. A sofőr is ismerős. Persze, hiszen ez a Koncz Józsa a Károly-laktanya sofőre. Rossz érzések mozdulnak bennem, de ahogynak a tudatomig, a teherautó magas palánkjára mögött Strammer feje jelenik meg. Egy pillanattal nem értem a dolgot, de gyorsan tisztázom magamban. A Károly-laktanyából, Dél-Buda internálótábor lett és úgy látszik a „keret” jövedelata, most is alátámasztható némi készpénzzel.

Minden körömrre való hajlam hiányzik belőlem, de azért megálltam a kapu előtt. Nem nevettem, még csak nem is mosolygottam, de megálltam. Mert azt már meg kell nézmem, hogy miként kapaszkodik le Strammer a teherautóról. Minden jószándékom ellenére is, a végén egy kicsit mégis elmosolyodtam. Eppenolyan ügyetlen volt, mint én.

A földre zöckkenve, Strammer kicsit megrázta magát és zavartan a földre nézte, hangosan köszönt. Harsányan, mint 1938 előtt és természetesen előre. Bajusz talán, megviselt arcán anynyi kutyaulazú volt, hogy majdnem visszaköszöntem. Strammer később hazakerült, de megint Sipeki lett. Csak nem Árpád, hanem János. Talán az anyja emlékére. Az már alig érdekes, hogy hazakerésze-

Sipeki különben rohamosan változott. Elsősorban Strammer lett. Az üzletre új cégtábla került. „Strammer József uriszabó”. A József nevet választotta, talán a felesége miatt, de lehet, hogy Göbbels iránti tiszteletből. Testileg is változott. Már nem járt görnyedten és nem volt sovány. Most, hogy meghízt, látszott, hogy az általánál magasabb ember. Korábban mindig rendetlen ritkás haját, most gondosan ápolta. Oldalról féssülködött, hogy takarja a kopaszágát. A műhely is megváltozott. Üzlet lett belőle. Már nem lakott az üzlet-helyiségben, lakást szerzett a fényes kirakati táblák mögött segédek mozogtak, néha több, néha kevesebb és gyakran változtak az arca. Strammer úr

től kezdve újra harsányan köszönt és előre. Csak a köszönés szövege változott időszakonként. 1948-ig a szokásos „jónapottal” köszönt. Ezután fokozatosan áttért a „szabadság” köszöntésre, egészen 1954-ig. Akkor variálni kezdte és felváltva köszönt „jónapot”-ot, vagy „szabadság”-ot, később kikötött újra a „jónapot”-nál. Resttelve valom be, hogy egy idő múlva visszaköszöntem neki.

Évek múlásával úgy látszott, hogy történelmi kapcsolatunk hétköznapi szűrkül, amikor váratlanul újra történelmivé ízzott.

1956 október 2-án reggel, úgy fél 7 tájban az ablakokat hatalmas dübörgés rázta meg. Kinéztem és láttam, hogy tankok vonulnak az utcán. Pizsamára kapott télikabátot futok le, hogy lássam, mi történik. Az utcán sok a nézelődő ember, de mindenki csak találgat, mert az előző éjszaka eseményeit, ezen a csendes, koránfekvő környéken senki sem tudja. A rádió sok megszokottal mond valamit, de abból senki sem lett sokkal okosabb. Az emberek általában hallgatnak és néznek.

Egyedül Sipeki hangos. Nagyobb csoport állja körül és ő magyaráz. Megint egészen más ember. Már alig Sipeki, sokkal inkább Strammer. Csak ő beszél, a többiek hallgatják. Talán előbb állok, de odáig is elhangzik egy-egy mondat.

— Ugyanaz, mint Posenben — mondja öblös hangon — csak sokkal nagyobb mértékben.

Ez már egészen Strammeres. Posent mondott és nem Poznant. Sipekinek lehet Poznan, de Strammernek mindig Posen marad.

Kicsit még nézelődöm és lassanként az én arcma is ráül az a tanácstalanság, ami a többiekre is leereszkedik. Hűvös, ködös reggel van. Fázom a pizsamában. Fordulok vissza a kapuban Strammerba ülök. A kapu közepén áll szétvetett lábakal, karbafont kézzel, fenntartott fejével és vidám szemekkel. Ki mondhatatlanul strammeres. Amint szembekelekünk egy pillanattal farkasszemet nézünk és csend van. Végül Strammer szemé reb-ben egyet — nyilván az enyém is — és — egyszerre köszönünk.

A lépcsőn nagyon szégyenkezve mentem fel. A köszönés persze ösztönös volt, de a félelem, a gyáva-ság ösztönéből fakadt. Így keztem felvállról venni a dolgot.

— Ugy látszik éppen most vagyunk egyáltalán — meséltem el fanyarul humorizálva a feleségemnek, ezért köszönünk egyszerre. Ő még bizonytalan, én már bizonytalan vagyok. Mindez azonban csak a felszínen volt. Magamban jól tudtam, hogy egy kisértet jelent meg és én fényes nappal megijedtem egy kísérőtől.

Igy lett Sipeki-Strammer komikus szabócskából, nyommasztó emléke számomra és talán éppen ezért kellett kiírni magamból.

Egy ember az utcáról...

Kétségtelen, hogy a kinereti megtorlás hatékonyságát és a végrehajtás minden részletét gondosan, mindenre kiterjedő figyelemmel és mély felelősséggel határozták el és dolgozták ki. Ismerve Ben Guriont, nincs senki az országban, a hősi halottak gyászababult hozzátartozóit is bele-számítva, aki ne tudná, hogy népünk e hivatott vezére szívét is megkérdezte, szükséges-e, kikerülhetetlen-e az az áldozat, amivel kiépített és megerősített gazdasági állások elfoglalása jár. A hat, rossz esetben hét hősi halottért vérezt a szívünk... Ők fiatal életüket áldozták értünk és ez nagyon-nagyon fáj mindnyájunknak. De, ha a feladatot nézzük, ami katonáink előtt állt, elvonatkoztatva minden érzelmi hangsúlytól, tisztán katonai szempontból, csodálatosan szép teljesítmény.

Ezzel szemben... Ne nézzék, szerkesztő úr, baktafantokodásnak, ha mint oly sokszor a múltban — megingt kétségbeesztőnek látjuk, milyen szomorúan erőtlen propaganda előzte meg a külpolitikai szempontokból kényes fegyveres vállalkozást.

Azt kell hinnünk, szerkesztő úr, hogy nincs érzékünk a propaganda iránt, pedig az van olyan fontos, mint a legfontosabb állami tevékenység. Miért tudott Nasser tanulni Göbbelstől... a harmadik birodalom propagandával bélelt lufballon volt (ami nem azonos a léggömbbel), bizonyos idő múlva kiderült, hogy az áru, amit hirdettek, értéketlen, sőt, az emberiség egészségére káros volt. De ha jó az áru, akkor érdemes mindent belefektetni, amit ötletes, hatásos és a vevőket meggyőző propaganda lehetővé tesz. Izrael és őszinte békevágya, s mindaz, amit otthon alkott, elsőrangú áru a nemzetközi piacon, megéri — nem szöszörint véve — az oldalas hirdetések is a világlapokban és okos magyarázatokat a rádiókban és a televíziókban.

Talán szerkesztő úr tudja, mi nem tudjuk, kikre bízta kormányunk a propagandát, itt belül az országban és külföldön. A propaganda ugyanis nagy és nehéz szakma, azonkívül sokminden egyéb szellemi fegyverzetet megkövetel: mint amilyen például az ötletesség, talá-lékonyosság, a gyors tájékozódó képesség és mindenek-előtt kitűnő judicium. Kül-képviseletünk a költségvetés szerint ebben az évben 30 millióba kerül... óriási összeg ez és fájdalmas, ha nem kapjuk meg az ellen-értékét. A külföld informá-lása, felvilágosítása, való-színűleg külképviseletünk csatornáin jut el a nagy-dobig és cintányérig, a lap-ok és a politikusok aszta-láig.

Akár diplomatáinkra, akár másokra bízta a propagandát, bizonyára tanulták valahol ezt a bonyolult tan-tárgyat és ha tanulták, hol, kinél tanulták, vagy veliik-született tehetségük csinált belőlük propagandistákat? Kik magyarázták meg írás-ban és élőszóval, kint a vilá-gban a lapoknak és más hírszolgálati intézmények-nek, mit jelent élni, gyerek-eket nevelni, dolgozni olyan területen, amelyet szabad szemmel is jól lát az ellenséges katonaság, ahol a dolgozó embereket és a szabadban játszó gyer-eket ágyúk és gépfegy-erek irányzékával nyomon lehet követni. És célzasi gyakorlatokat rendezni nem celtárikákra, hanem eleven emberekre, céllovészet „élessel”, békés halászokra és rendőrorjáratokra?

Állítom, szerkesztő úr, és ha kell, olvasóink túlnyo-mó többségével bizonyítom, hogy még mi sem tud-juk, milyen körülmények között élnek testvéreink vé-gig a hosszú határokon. Szé-

most, hogy a szíriaiak nagy szünet után ismét elkezdtek és naponta folytatják a lö-völdözést, halászokra és rendőrökre, végzetes sebesü-léseket okozva, anyagi ká-rokkal, megbénítva a halá-szatot saját területünkön, mindenről tudunk valamit, de nagyon keveset, holott olyan módon kellene itt bent is informálni bennün-keket, hogy a nép egészséges jogérzékével maga is várja és kívánja a megtorlást, anélkül, hogy arra bárki hivatalos helyen, vagy a sajtóban a legtovábbi cél-zást tenné.

Mi tagadás, sok embert meglepett a kinereti meg-torló akció híre, akik csak utólag ébredtek rá, hogy olvastak valamit a tiznapos véres előzményekről, de nem eleget ahhoz, hogy gon-dolkodásra indítsa őket. Vagy tudott eleget arról a nép szélesebb rétege, hogy ismételték kértük az UNO-t, csináljon rendet a Kineret keleti partján és „a világ lelkiismerete” a füle botját sem mozgatta? Miniszter-elnök úr, rendben van ez? Maradhat ez tovább is így?

De ez még semmi. Mi szólnak ahhoz, hogy pé-dául a Manchester Guardian szerint Izrael célja ilyen támaszokkal katonai fölényt bizonyítani az ara-boknak? Nem lehet azt mondani — írja, úgy mellé-kesen —, hogy ez agresszió provokáció nélkül, de min-denesetre agresszió. Más angol lapok szerint Izrael célja kipuhatolni, hogy Szí-ria az Egyiptomtól való el-válás után milyen harci erőt képvisel. Egyik wa-shingtoni lap szerint az iz-ráeli támadás Nasser mal-mára hajtja a vizet. Azt kellene gondolni — írja —, hogy Ben Gurion Nassertől fizetést kap.

Ezekből a badarságokból nyilvánvaló, hogy vannak világlapok, óriási hírszolgá-lati apparátussal, és vagy nem tudnak semmit az elő-ményekről, vagy nem eleget ahhoz, hogy tisztán lássa-nak.

Mindent túlszárnyal azon-ban A. Cohen-nek, a Hááreo bázei tudósítójának a jelen-tése. Azt írja többek között, hogy a megtorló akció Szí-ria ellen a legnagyobb meg-lepetésként hatott svájci kormánykorokra és Sváje népére, miután a szíriai tá-madást semmi közlés nem előzte meg.

Semmi közlés?! Hallottak ilyet? Ne pukkadjon meg az ember a méregtől, ha ilyesmit olvas? Erről a bá-zeli jelentésről bizonyosan tud Ben Gurion is, ha más-honnan nem, a miniszterek részére minden nap készülő sajtószemléből. És nem tör-ténik ilyenkor semmi? Har-minchatmillió külképviselet-ünk talán nem kap hazul-ról elég és kitűnő anyagot, vagy ott, messze, az ideg-végződéseken nem eléggé érzékenyek a „szervek”?

Örülünk, hogy Smuel Ben Cur (Péterfi Endre) lett új svájci nagykövetségünk, s mi-ere sorok megjelennek, megbízólevelét talán már át is adta a svájci elnöknek. Ő a maga portáján majd rendet csinál és a kinereti-hez hasonló esetekben — bár soha ne lenne rá szük-ség — nem hat megfélepe-tésként majd a svájciakra, ha visszautúnk.

Nem tudjuk, mennyit köl-tünk propagandára. Meg kell vizsgálni, hogyan hasz-nálják fel az arra szánt pénzt. Ezen a ponton ne ta-karóskodjanak, de egy prutával se költsenek töb-bet a szükségesnél és a hasznosnál. És ne nyakló-nélkül, hanem alaposan megfontolva. Hogy ne dobjuk ki a pénzt az ablakon, annak első feltétele a hozzáértő szakemberek gondos meg-válogatása. A jó propaganda sokszor többet ér a tankok és repülőek dandárjánál... csodákra is képes.

F. Aragón Miklós
1962 III 23 Uj Kelet 9

MI, NŐK

színű 3 felvonásban

ANNY LITON

közismert művésznővel.

TIVON
március 23., péntek, 8.30

JERUZSALEM
március 24., szombat
YMCA

ASKELON
március 25., vasárnap,
Afridár, este 8.30-kor.

ZICHRON JAKOV
március 26., hétfő, 8.30

HERZLIA
március 27., kedd, 8.30

EJLAT
márc. 28., szerda, 8.30

RISON-LECION
márc. 29., csütört., 8.30

CHOLON
március 30., péntek
Migdál, este 8.30-kor

TEL-AVIV
március 31., szombat
ZOA, 6.45 és 9.15-kor

KELLEMESEN ES HAGYOMÁNYHUEN TÖLTHETI A
szédert és pészáchot a legjobb körben, a
tivoni PEÉR כפר למדרין **PENZIONBAN**
Saját érdekében rendeljen mielőbb. Tel 383. Kálánlot-u. 36.

JIDDIS OPERETT-ES KOMEDIA SZINHAZ.
Igazgató: J. LICHTENBERG

DOSZ PINTELE JID
nagyszabású, zenés, halhatatlan népszínmű
Vezényel: MARCEL KREISLER.

RAMAT-GÁN — RAMA
március 24., szombat 6.45 és 9.15-kor

GIVATAJIM márc. 23., péntek
Noga, 8.30-kor

RAANANA márc. 26., hétfő
este 8.30-kor

RÁMLE márc. 27., kedd
este 8.30-kor

19.

Nagyon jót tett a látogatás, feszültségem még jobban engedett és este szombat fogadásához a Bettelheim-imaházba mentem, oda ösztökélt a délután hallott név emléke. Bettelheimékat (a családfő a rebbe által említett mecénásnak talán dedunokája volt) ismertem, hiszen napom volt náluk. Tartózkodó emberek, Smül is, az egyik fiú, literátus és szónok, írásaiban és beszédében éppúgy disztigált, mint tartásban. Hanyag eleganciával öltözködött: magas homloka és cvikkere mögül intelligenciát sugárzó szeme, energikusan behúzott alsó ajka már első látásra elárulta a szellem arisztokratáját. Másodmagammal ültem asztaluknál, egy szerdahelyi bócherrel, akihez semmi kapcsolat nem volt és ugyanazzal a néma nemtörődomséggel viseltem irányában, amilyent a család tanusított kettőnkkel szemben.

Az áskénáz-polgárok legszigorúbb típusai voltak Bettelheimék: az öreg úr — régebben rosháko, — a felesége, lányuk, Klára kisasszony, Smüle és a fivére. Félegy volt (az órát percre lehetett volna utána igazítani), amikor a családfő hazajött. Az asztalnak terítve kellett lennie és mindenkinek a helyén kellett ülnie.

Bettelheim úr az ablakhoz állott és az ujságot olvasta, amíg Smül is hazajött a Széplak utcai boltból. Ekkor letette az ujságot, ami jeladás volt a kézmosásra. Fennhangon, áhitattal mondta a benedikciót és erre kórusban kellett áment mondani. Mindenki a legnagyobb liberalizmussal meríthetett a leveses és húsos tálból, de tilos volt az áldóima előtt az ujjak leöntésére maradékvizet használni. A cseléd lehordta az edényt, középre üvegtálat és kancsót tett, ami kézről-kézre járt. Csakis ebbe volt szabad kezét mosni.

Ebéd után nem lehetett mindjárt távozni. A ház ura misnát olvasott, ezt pedig végig kellett hallgatni. Kaszinózást étkezés előtt, közben, vagy utána mégcsak el sem lehetett képzelni. Mintha a falakon nem is szakállas öregek és főkötös nagymamák képei függtek volna, hanem tilalom-táblák.

Tiszta csoda volt, hogy ebből a pedáns környezetből hogyan kerülhetett ki olyan lendületes és rugékony szellem, mint Bettelheim Sámuel, aki később a zsidó publicisztikának egyik legoriginálisabb művelője lett.

A nyári vizsga óta nem jártam a házba, most elmentem a templomukba.

Smül hozzám lépett és szinte tüntetett azzal, hogy a jámborok nyilvánossága előtt rázza a számvetést ifjú kezét.

— Szívesen meghívám vacsorára — ezek voltak több hónapos ismeretségünk után első szavai. — De tudja, hogy nehezebb meghívás nélkül bejutni hozzánk, mint akár az udvari ebédre.

— Az ősök a falon — jegyeztem meg — bizonyára sértődve megfordulnának.

★

Vacsora utáni sétában állapodtunk meg. Végimentünk a Zsidó utcán és a Dunaparton, ahol ilyenkor a zsidó korzó hullámozott. Bátor, annál több, bohém cselekedet volt a Zsidó utca egy nagypolgára fiának velem mutatkozni. Viszont ez a tény valamelyest enyhített is az ellenem irányuló közhangulatban. Holnap sábesz náchme: „Hírdetőnek hangja hallszik a pusztában” — fogják mondani a prófétaival — készítsétek elő az Ur útját, hozzátok rendbe a sivatag ösvényét Istenünknek. Emelkedjenek föl a völgyek, sülyedjenek hegyek és dombok. Ami egyenetlen, váljék simává és ami göröngyös, egyenessé. Hírdesd: fű az is, ami húsból való, annyi csupán, mint néző virága. Elszárad a fű, virág elhervad, s csak az Ur szava él örökké.”

Mintha a Cohen úrral való barátságom fonala meg sem szakadt volna. Bettelheim nem volt ugyan még abban a korban, mint a holland rabbi, de nálam nyolc-tíz évvel idősebb volt és élénk érdeklődésemet sok irányban ki tudta elégíteni.

Séta közben referáltam neki a rebbenél való látogatásomról. Az „élő lexikon” (apja adta Smül fiának ezt a metisztelő jelzőt) valósággal specialista volt a Chátám Szoférral való emlékeknek.

— Szórol-szóra igaz — helyeselt, amit maga a rebbetől hallott. Érdekes harcos volt Chátám Szofér. Ein Mann von altem, von echtem Schrot und Korn. Amikor 1806-ban Pozsonyban rabbi kellett választani, hét jelöltről volt szó. Izgalmas idők voltak; a francia forradalom szele érintette a községi vezetőket, reformokat követeltek az iskoláztatás körül és a hitéletben. Azt hitték, nyert ügyük van, ha a szerény és a tudományok élő kismartoni papot, Mose Szofért hívják meg, ő majd az előjáró urak minden intézkedésére áment fog mondani. De nem ez történt. A majnai Frankfurttól származó

és szentéletű rabbi tisztában volt a modern nevelésnek a zsidóságra való romboló hatásával. Minél rámenősebben követelték az iskolai és templomi újításokat, rabbénu Mose annál szívósabban építette a régi institúciók körül a korlátokat. Géder, géder, volt akkor a jelszó. Visszavonulni a korlátok mögé, ott konzerválni és ha kell fejleszteni a zsidó életet, de a hagyomány szellemében. Abban az időben népművelő folyamat volt ez, amit az akkori modernnek nem láttak, tehát nem is méltányolhattak. Mi most, néhány generáció után, tudjuk, hogy a modernség asszimilációra vezet, az asszimiláció sok esetben kitérésre.

— Baj az? — kérdeztem.
A kitérés problémájáról ugyanis sokat beszélgettünk Cohen úrral, akinek az asszimiláció komplexumában az volt az álláspontja, hogy a tömlőt ki lehet és ki kell cserélni, de a bor legyen a régi. Legyünk európaiak, de maradjunk meg zsidóknak.

— Határozott baj a kitérés — vélekedett Bettelheim. — A spanyol kitéréseket valamelyest indokolta az életöztön. Választani kellett a halál és a kereszt között. De most és pár generációval előbb a „smad” rúgója leginkább a polgári érvényesülés. Hiszen, ha csupán a jellemtelenség és tehetségtelenség térnének ki, az ördögbe is, takarodjanak! De baj, hogy a zsidó néptest az asszimilációs mozgalmak nyomán jeles embereit veszíti. Mose Szofér történeti ösztönnel hadakozott, tehát az egész vonalon igaza volt.

— Gondolja, hogy ez az ösztön átöröklődött a mi rebbenkbe is? — kérdeztem. Elvégre nincs reformokról szó, hanem mindössze arról, hogy az egyik nemzsidó kultúrából térjenek át egy másikba. Vagyis, hogy a rabbik szónoklataikban ne Schillert és Lessinget idézzék hibásan.

— Hát persze — és jóízűt nevetett. — Ez nem kultúrharc. Nem is fontos és azt hiszem, a főrabbinak nem szívügye. A mi napjainkban más problémákat termel a zsidó történelem, egészen mást, amit hányszor említünk imáinkban.

— Maga az antiszemitizmus elhárítására gondol — vettem közbe.

A témát ismertem, Steiner Zsigmond úr és a Presse állandóan informáltak.

Akkor már a sörház elé jutottunk és leereszkedtünk egy padra. Bettelheim elgondolkozott.

— Az antiszemitizmus elhárítása fontos munka — mondotta —, de inkább csak publicisztikai, szószéki, népgyűlési, kicsit parlamenti küzdelem. Igazában a történelem fogja elhárítani az antiszemitizmust.

— Csak úgy magától?

— Nem! A történelem nem csinálódik magától, újból és újból csinálni kell, meg kell alkotni. Ésszel, munkával, mindenféle áldozattal, véráldozattal is és főképp jellemmel. Azért mondtam, hogy a kitérésben legfájdalmasabb, amikor tehetségek hagynak el bennünket: előmunkások. De szerencsére a népek önfenntartási ösztöne nem minden tehetséget enged futni.

— Hál' Istennek, marad még nekünk is — jegyeztem meg különösebb ok nélkül, csak azért, mert Bettelheim szünetet tartott, hogy gondolkodjék.

— Marad még — folytatta — marad, ha éppen kevés is. Különben a világ egyetlen népének sincs jellemekben és tehetségekben nagy túlermelése.

— De mit csináljunk mi velük? A mi egész világunk a templom és a bét hámidrás.

— No látja — diadalmaskodott — ez az! A történelem azt parancsolja, hogy mindenünk legyen. Parasztunk, munkásunk, kémikusunk, építésziünk, orvosunk és nem egészen utolsó sorban cselekvő politikusunk.

Ez már cionizmus volt, az akkori idők megfogalmazásában. Ismertem a cionisták lapját, a Welt-et, olykor eljutott Steinerékhez és fel szoktam volt olvasni az öreg úrnak, aki nem tartotta fantasztikusnak a Palesztinába való visszatérés tervét, csak nehezen kihivetőnek. Szerette és ismételte a cionizmus meghatározását: „Der Zionismus ist die Heimkehr zum Judentum vor der Rückkehr ins Judentum.” Mi a cionizmus? Visszatérés a zsidósághoz, a zsidó országba való visszatérés előtt. Az öreg úr ilyenkor kacagott.

— Soha nem leszek cionista. Miért? Mert soha vissza nem tértem a zsidósághoz. Leider, mindig benne voltam.

Bettelheimnek nem kellett elárulnia szándékát; tudtam, mit akar: legyek cionista! Ha a pozsonyi jámborok kiközösítettek, még mindig van egy pozitív zsidó társadalom, amely szívesen befogad.

— Naponta háromszor könyörögnek a tizennyolc áldóimában: „Es gyűjts össze bennünket a világ négy tájáról” — kritizált Bettelheim. — De amikor egy csoport elő akarja készíteni a széjjelszóródottak összegyűjtését, szitkozódnak és átkozódnak.

— Mert még van jómód és ahol nincs, ott kilátás van a jómódra. A világ pedig nagyjából szabadelvű — volt az ellenvetésem.

— Jómód! — pattant fel Bettelheim. Jaj nekünk, ha addig várunk, amíg leszegényedünk. Emlékezzék csak! Az ima az előző strófában gabonaáldásért és jólétért esedezik. Vagyis, a régiek éppen a jólét közepette képzeltek el a geulét. A világ szabadelvű? Nem tudja, hogy tegnapelőtt Tiszaeszlár volt, tegnap Dreyfus-per és orosz pogromok. Ma pedig? Lueger ül Bécs polgármesteri székében! Mi jöhet még holnap?

Nem győzött meg, de egy belső sugallat azt parancsolta, hogy menjek a cionisták közé. Jó emberismeretével Bettelheim gyorsan felfedezte ezt a hajlamosságomat.

— Mindegy — és vállamra tette kezét — maga már amugyis ászorolva van a jesiván, viszont immunitást élvez Hegedűs professzor miatt. Keveset kockáztat, jöjjön közénk.

★

Már azelőtt hallottam, hogy egy kis cionista csoport házi összejöveteleken propagálja Herzl Tivadar eszméit, amiket akkor a mozgalom vezetőjével egyetemben ortodox és asszimiláns részről egyaránt támadtak. Ellőttem a sorsközösség tette szimpatikussá Herzl Tivadart, akit abban az időben még csak tehetséges és divatos írónak tekintettek és legjobb barátai is sajnálták, hogy „jobb ügyhöz méltó buzgalommal áldozza egy fantazmagória oltárára energiáit.”

— Jöjjön közénk!
Emberek közé invitáltak egy száműzöttet. Az emberszeretet friss szellője hullámozott végig rajtam a meleg éjszakán és alig vártam a szombat kimenetelet, hogy megjelenhessek a cionisták konventikulumban.

Friedl Sámuel udvari fényképész úrnál, valahol a színház mögött találkoztunk a műteremben. Néhányan voltunk csak, alig egy „minján”. Különböző osztályhoz tartozó, különböző mesterségbeliek, Oesterreicher iskolaigazgató úr, Liebermann Manó bócher, Friedl úrnak jogász fia, Alfréd, egy cipész a Vent- utcából, két kereskedősegéd és egy bécsi textilég utazója. Válogatott és föltéte lelkis társaság, amelynek minden tagja katonai fegyelemmel teljesítette Bettelheim úr utasításait.

A tanácskozások kedélyes atmoszférában kezdődtek. Friedl úr elmondotta, hogyan került bele ebbe a „sodrásba”. Trencsén-vidéki zsidó volt, szókimondó és temperamentumos. Öszintén megmondta, hogy nem az eszme hozta a táborba, hanem két dolog: Herzl profilja és az az egész világra kiterjedő demokrácia, amit a cionista mozgalom embereinél tapasztalt. Herzl profiljának az este így történt: Tavaly Friedl úr meglátta valahol Herzl Tivadar arcképét, amint a Rajna partján állott Baselen. Friedl úr, hogy lefotografálhasson egy érdekes fejet, elment volna a Góbi-sivatagba. De ilyen messzire nem kellett mennie; Herzl Tivadar odaát lakott Bécsben és a pozsonyiaknak mindig akadt dolguk a császárvárosban. Hóna alá vette tehát a masinát és beállított Herzl szerkesztő úrhoz, aki éppen levelezését intézte; emiatt nem állhatott azonnal Friedl úr rendelkezésére.

— De engem — és itt nyomatékkal beszélt, mint aki missziót teljesített — nem lehetett olyan egyszerűen lerázni. Mondom neki, doktor úr, bocssáson meg, nekem magára pont így van szükségem, munka közben, amikor löarba kánfot háárec, a világ négy tájékára írja leveleit, ahogy azt Májmonidesz csinálta, jó néhány évvel ezelőtt. Csakhogy ön a szultánnal és a német császárral korrespondál, míg Mose bár Majmon mesterünk tudósokkal levelezgetett. Viszont ez a haladás, doktor úr!

Miközben Herzl szerkesztő urat szóval tartotta, felállította statívjét, beigazította a lencsét és anélkül, hogy munkájában zavarta volna, leexponálta a cionista vezért.

— Maga ezermester, Friedl úr — köszönte meg Herzl, hogy nem kellett a munkát abbahagynia. — De ha ilyen ügyes, kérem, vigyen át Pozsonyba egy levelet Bettelheim Samunak. A levél sürgős. Ön még ma hazautazik, ugye?

— Hogyne, doktor úr, a legnagyobb készséggel.

— A munka jól megy odaát?

— Azt hiszem, igen.

— Hogy hogy? Csak hiszi? Hát ön nem tagja a Jágdil Tóranak?

— Én neológ vagyok, doktor úr.

— Attól még eljárhat oda. Funk doktor azért nem fogja magát „chérembe” helyezni.

Friedl úr a beszélgetést szószerint emlékezetében tartotta, mint egy imát, amit az ember naponta elmond.

Pozsonyban a cionista egyület Bettelheim Samu ugyanis egy imaházból növesztette ki és azért adta neki a Jágdil Tóra nevet, hogy megnyerje vele a vallásos elemeket.

(Folytatása vasárnap)

Stein Gábor professzor: Több megértést az akademikusok iránt

Ha a sokoldalúságról szobrot lehetne állítani, azt minden bizonnyal Stein Gábor professzoról, a jeruzsálemi Héber Egyetem fizikai-vegyszertári fakultásának tanáráról és dékánjáról kellene megmintázni. Ez az aránylag igen fiatal egyetemi tanár az „Irgun Teodor” néven ismert akadémikus csúszszervezet agilis elnöke, a Liberális Párt aktív tagja, a fizikai szakirodalom, valamint az izraeli napilapok állandó olvasója, férj, apa és fioxterriatulajdonos.

Ja, hogy el ne felejtjük. A 42 évnel jóval fiatalabbnak látszó professzor idénként Jeruzsálemből Haifára, Tel-Avivba, vagy Rechovotra utazik, hogy egy éppen megnyíló akadémikus kongresszust üdvözljön, mert — ahogy ironikusan megjegyzi — nem tudnak ülésezni, ha nem én üdvözlöm őket. Ezenkívül igen

Irta: Kardos József

STEIN GÁBOR professzor

korlátozott szabadidejében az ellen harcol, hogy miért nem részesítik Izraelben az akadémikusokat kellő hivatalos elismerésben, tisztelőben és támogatásban.

Régi magyarországi rabbicalád sarja

Stein tanár, aki az egyetem egyik legfiatalabb „teljes” tanára (Magyarországban ez a „nyilvános rendes egyetemi tanár” címmel egyezett) 1920-ban született Budapesten. Édesapja, dr. Stein Artur ügyvéd és a „Hagyomány” c. ortodox havi folyóirat szerkesztője volt. Apai nagyapja, Meir Stein rabbi, aki Nagyszombatban volt rabbi, közismert zsidó történelemtudós volt és „Magyar Rabbik” címen megjelent kötete elsővonalbeli forrásmunkának számít. Anyai nagyapja Weisz

Gáspár, Tiszafüreden volt földbirtokos és a pozsonyi jesiva egyik vezetője volt. Bizonyos vonatkozásban „az alma kissé messze esett a fától”. Stein Gábor, aki az Abonyi-utcai zsidó gimnáziumban tanult, már 13 éves korától a budapesti cionista ifjúság vezetői között volt és mi sem természetesebb, hogy érettségi után, 1938-ban azonnal alijázott, míg szülei Budapesten maradtak. A történelem közben bebizonyította, hogy a cionista fiatalemberek igazai voltak.

Chaluci és katonai évek

Mint minden más hasonló chalucnak, Stein Gábor helyzete sem volt irigylésre méltó az első években. Megérkezése után ugyan azonnal az egyetemre iratkozott, kétévi tanulás után azonban kénytelen volt félbe szakítani tanulmányait és eleget tenni a behívóparancsoknak. Stein Gábor fel is vette a mündért és tagja lett a — transzjordán határőrségnek. Ebből az öt évig tartó időszakból sok kellemes emléke maradt vissza és 1945-ben szinte sajnálta, amikor le kellett szerelnie, hogy folytassa tanulmányait és közben persze elsajátította az arab nyelvet, szóban és írásban.

Tanulmányait 1946-ban fejezte be és utána röviddel ledoktorált. Ez már Angliában történt. Röviddel ezután, még a harmincadik esztendőjén innen, már az északangliai Durham egyetemen, az u. n. „King's College”-on tanított, megnősült és 1951-ben visszatért Izraelbe. Azóta, mint mondtuk a fizikai vegyszert élén áll, 1960 óta rendes tanári rangban.

— Mire összpontosulnak

»MADGA« fűző
VAMOS MAGDA (Budapesti)
MUMELL
FÜZŐ MELLTARTÓ
Üzlet renoválása miatt, olesó kiárultási árak.
TEL-AVIV 155
Dizengoff út 155
Telefon: 227284

1962 márc. 24.-én, szombat d. e. 11.30-kor nyílik meg

D. Izraeli MINIATUR FESTMÉNYSZER KIALLITÁSA

Tel-Avivban, a Dizengoff 97. sz. a., Katz galériában.

A kiállítást JAMBOR FERENC ujságíró nyitja meg.

A kiállítás nyitva április 8-ig, naponta d. e. 10-1, d. u. 3-7, szombaton d. e. 11.30-1, d. u. 5-7 között.

sadalomban elfoglalt szerepe iránt.

Az akadémikusok jogaiért

— Az állam iparosításával egyidejűleg emelkedik az egyetemi végzettségű polgárok szerepének fontossága — véli. — Sajnálatos tény, hogy a kormányzati szervek még mindig úgy viselkednek irántunk, mintha továbbra is agrárállam lennénk. Az iparosítás a társadalmi struktúra átalakulását kell, hogy maga után vonja és ezen a téren igen keveset haladtunk.

A professzor ezzel kapcsolatban a társadalom jelenlegi vezetőinek leváltását is követeli, azzal az indoklással, hogy ezek már „begyepesedtek”.

Egy zongorista, aki beszélni is tud a pódiumon...

— Vincze-Krausz Ilona amerikai előadó-körútra készül —

A Stanford University zenei fakultásának diákjai Kaliforniában arról értesültek az egyetem hetilapjából, hogy „A zene-pedagógia állapota a Közelkeleten” címmel izraeli vendég-előadó kap katedrát a közeljövőben. Meghívott előadó: Vincze-Krausz Ilona.

A híres kaliforniai egyetem hallgatói közül néhányan, — az európai kultúrtörténet felületes ismerői — azt hiszik majd, talán e név hallatára, hogy egy főnemesi család késői sarja és művész, s innen a kettős név.

HETSZILVAFAS MUZSIKUS...

Pedig e kettős név viselője csak a zenei világ nemesi osztályához tartozik: — a budapesti Zeneakadémián szerezte meg a kutyabört — a kettős név pedig onnan, hogy Krausz Ilona zongoraművész, az egykori európai híri Magyar-trió alapító tagja házasságra lépett dr. Vincze Lászlóval, a kitűnő gondoka-művésszel, a Magyar-trió csellistájával.

A trió harmadik tagja gyakran változott, — itt kezdte pályáját Garay György, aki ma már európai nevű hegedűs, és Vég Sándor, aki a legtovább játszotta a hegedű-szólót a Magyar-trióban, s ma már világhírű muzsikus. A legutóbbi partner pedig Fenyves Lóránd volt, már itt az országban. A Magyar trió később házi kamaragyüttesé alakult; ez még ma is majdnem stabil, csak a harmadik tagja amatőr, Vincze Ádámnak hívják a fiatalembert. A szülők véleménye szerint jó muzsikusi lehetett volna belőle, de prózai pályát választott. Kémikus az egyik tudományos kutatóintézetben.

ÚJ MŰVESZ SZÜLETIK

Vincze-Krausz Ilona évtizedek óta egyik legtekinélyesebb művelője az országban a zene-pedagógiának. A koncertező művészek között is az elsők élén emlegetik a nevét. Már 1937-ben szólította volt a Filharmonikus Zenekarnak, s most is éppen koncertre készül a tel-avivi Muzeumban, a híres kamara-sorozat keretében, — de hivatásának központi síkjá mégis a tanítás, pontosabban a zenei nevelés.

S hogy ez mennyire így van, azt szerény ujságírói ismereteim mérlegén is alkalmam volt tapasztalni. A művészek, illetve csakművészek egy interjú kapcsán kizárólag sajátmaguk-

— fiatal erőket kell az élvonalba hozni — mondja — az idők változnak és szükségük van az embereknek is változniuk kell.

A továbbiakban még meg tudjuk, hogy az Irgun Teodor tagjai nem egyes személyek, hanem az orvosok, középiskolai tanárok, fogorvosok, mikrobiológusok, gyógyszerészek, stb. szervezeteinek koordináló csúcs szervezete, amely nem áll ellentétben és nem konkurál a Hisztdaruttal. A professzorok sztrájkját — Stein professzor véleménye szerint — ki lehet kerülni, de egy kevéssel több jóakarattal és megértéssel szükséges a tudományos intézetek vezetősége részéről.

Stein professzor kijelentésére kissé érezni lehetett az Angliában eltöltött éveket. Fényképét feleségétől, Stein Paulina ügyvédnőtől kellett elkérnem és nem kevéssel lepődtem meg, amikor az angol születésű, igen bájos fiatalasszony, jó magyaros akcentussal beszélt velem hébertül...

ról beszélnek. Nos, Vincze-Krausz Ilona legalább két-annyt beszélt tanítványaitól, közöttük is elsősorban egy nemrég feltűnt ifjú tehetségről, Farkas Meiráról, aki néhány héttel ezelőtt rendkívüli sikerrel mutatkozott be egy rámtá-gáni hangversenyen.

A tizenhét esztendő kis pianista a legbecesebb mű-

VINCZE-KRAUSZ ILONA

vészi és emberi tulajdonságokkal rendelkezik, s már eljutott odáig — meséli róla elragadtatással tanárnője, — hogy a zene ma már elsődleges kifejezési eszköze, valósággal az anyanyelv, ami azt jelenti, hogy bévül került a művészet előszobájában.

A pedagógus Vincze-Krausz Ilona nemcsak diákokat tanít. Ő vezette be sok-sok évvel ezelőtt Izraelben a zenei módszertan oktatását; növendékei elsősorban a végzett zene-tanárok és tanárjelöltek. A metódika ma már kötelező tantárgy a tel-avivi Akadémián, amely nélkül diplomát szerezni nem lehet.

Mi a lényege — vagy, hogy stílusosan kérdezzünk, mi a „vezérszólam” a tantárgy anyagának?

A kérdésre tömör, egyszerű végig gondolt, élesen okosra csiszolt választ kapunk, amely így hangzik:

— A zenét tanuló gyermekben oly módon kell fejlesztetni a hajlamokat és képességeket, hogy a muzsika életprogram legyen és maradjon, akkor is, ha a végén nem hivatásos muzsikussá, hanem „közönség” lesz a diákból. Ezt a célt csak egyetlen úton lehet elérni, ha a zenei nevelést szervesen beillesztjük a gyermek általános nevelésébe, fejezi be az aforisztikusan kerek gondolatot Vincze-Krausz Ilona.

PROTEKCIÓ KIZÁRVA...

A beszélgetés második felében a készülékesen lévő amerikai előadássorozatról beszélgettünk. Kiderült, hogy mint semmihez a világon,

A csincsilla-tenyésztés izraeli úttörői

Irta: Galili G. Ervin

Mose Mahler szd-élezeiri gazdálkodó neve nem ismeretlen az Erdélyből származók előtt.

Mahler Móríc valaha az erdélyi Ichud főtitkára, a Zsidó Nemzeti Szövetség kisintéző bizottságának, a KKL igazgatóságának, a Keren Hájjeszod kuratóriumának, valamint az erdélyi Alijja Bét intézőségének volt tagja. Az 1946-os bázelei, majd az 1960-as jeruzsálemi Cionista Világkongresszusok delegátusa volt. A magyar forradalom idején, 1956 végén pedig a külügyminisztérium felkérésére Bécsben dolgozott, mint szlách.

Egyszóval Mahler Móríc neve nem ismeretlen a cionista világban. Mi is megemlékeztünk már sokoldalú s többévtizedes munkásságáról lapunk hasábjain. Most viszont egy újabb meglepetéssel szolgált, még pedig országos viszonylatban, amiről ez alkalommal számolunk be.

Mahler a múlt héten forradalmasította az izraeli nemesszörme ipart, amikor 60 drága „csincsilát” kapott repülőgépen Amerikába.

Ez a nyulhoz hasonló kis állat adja a világ legdrágább prémjét. Százhusa csincsilla finom szőre szükséges egy bundához, amelynek értéke még dollárokban is ezrekre rug. Itt megemlítjük, hogy a pár hónapjal ezelőtti hatalmas hollywoodi tűzvésznel, amikor a nagy filmdivák vagyonaik ezek a lángok martaléka vá, a világsajtó Gábor Zsazsa vagyontörő csincsilla bundáját siratta meg...

Most pedig Mahler Mose ezt a nemes és ritka állatot hozatta az országba és Cvi nevű fiával, valamint Jozsef Rosenberg nevű szomszédjával közösen fogják meghonosítani országunkban ezt az iparágat, amely az idők folyamán kemény valutában hasznát hoz majd a nemzetgazdaságnak.

Hogy hogyan jutott ehhez az ötlethez Mahler?

— Kénytelen voltam 140 főt számoló juhcsordámat eladni, amely kiegészítette 30 dunámos gyümölcsösömet. Feleségemmel, fiammal és menyemmel együtt már elfáradtunk az éveken keresztül állandó felváltott éjjeli őrségtől, amelyre a gyakori beszívargók kényszerítettek. Tekintve, hogy a gazdaságnál akartunk maradni, más ágat kellett keresni jövedelmünk biztosítására. A földművelésügyi minisztérium által kiadott „Szade” c. folyóiratban felfedeztünk egy pársoros hirt, mely a csincsilla tenyésztéssel foglalkozott. Azonnal összeköttetésbe léptünk a minisztérium illetékes osztályával, ahol Simeon Tal, valamint Mose Savit erejűkön felül, mindent elkövettek ennek a nemes s nagyon drága állatnak a megszerzéséhez, illetőleg Izraelbe való szállításához —

meséli a szőlásra nehezen bírható Mahler. (Az árat ugyan nem hajlandó elárulni, de sejtetni engedte, hogy többtízezer fontos befektetésről van szó.)

Mikor már minden megvolt, kitört a krach... Az „El-AI” sztrájkja s így borzasztó megröplátásokon s többszöri átszálláson kellett a küldeménynek átesni, míg a múlt héten megérkezett a luddi repülőterre. Itt is sikerült Amosz Rábelban, az „El-AI” alkalmazottjában, nemkevésbé a vámvivatal képviselőiben megértő embereket találnunk, akik lehetővé tették a hat napig úton lévő küldemény azonnali elszállítását — folytatja Mahler.

Hogy mik a terveik s hogyan fogják e drága jószágokat kezelni?

— A szállítmánnyal egy szakember is érkezett Amerikából, aki az első hetekben a csincsilla tenyésztést vezetni fogja, illetve ő tanít be majd bennünket annak titkaiba — meséli tovább vendéglátónk, majd megmutatja a már elkészült finom drótketrecüket.

90x45x40 centi minden egyes kis állat otthona, ahol a legnagyobb tisztaságnak kell uralkodnia. Minden csincsillának külön bádóg kádja van. Ezt is a nagy tisztaság követeli így. Amerikából hozatott különleges tápszert, szénát, valamint átszűrőt vizet adnak perenyi pontossággal a kis jószágoknak, amelyek átlag súlya 700 g. Mint invencfalatot, mazsolát is kapnak. Egyszóval királyi sarkajhoz méltó elbánásban van részük. (Igaz, hogy későbbben fejedelmi prémet is nyújtanak.)

A Mahler gazdaság apró jószágai mind egyévesek. Évenként háromszor szaporodhatnak és 2-4 kölyköt szülnek egyszerre. Mostani ideiglenes otthonukat a jövő hónapban felépülő 20x5 méteres különleges épület fogja felváltani, amelynek anyaga nádból készül.

A csincsilák életkora 12-14 év között mozog. Tekintve, hogy eredetileg egy négyezer m. magas hegyről származnak, a jelenlegi klímaváltozás miatt kis házukban már most is ventilátorok szolgáltatják a hús levegőt. Egyéves koruktól kezdve lehet őket levágni, de előzőleg három hónappal minusz négyfokos hidegben kell tartani, nemes szőr mejjük megóvása érdekében.

Mahlerék, legalábbis az első két évben nem akarnak vágni, illetve külföldre exportálni, inkább növelni az állatállományt. De közelebbi terveikről még túl korainak tartják a nyilatkozatot.

— Majd legközelebb, egy pár hét múlva esetleg — mondja és nyújtja bucsúra kezét Mahler Mose, mert siet, nehogy elkéssen akár egy perct is háromnapos családtagjainak megfürdőtésétől...

מאמר בפרסום בארץ ובעולם?
NEZZE MEG KIRAKATOMAT!
HESIL SCHWARTZ
KALAPSZAKÜZLET.
TEL-AVIV, NACHLAT BENJAMIN-U. 40.
TISZTÍTÁS TELEFON: 65309 JAVITÁS

ilyen amerikai meghíváshoz sem szükséges protekció. Persze nem volt káros hatással az a szóra sem érdekes ténykörülmeny, hogy a Stanford University zenei fakultása élén egy kitűnő amerikai muzsikussal, Salgó Sándor tevékenykedik, aki ugyancsak budapesti származású, magyar-zsidó művész, neves karmester, s mindenek fölött jó barát.

Egyébként ezuttal a második hasonló amerikai előadás-sorozatra készül Vincze-Krausz Ilona, évekkel ezelőtt abszolválta az első, igen nagy sikerrel, s kedvező sajtó - visszhanggal. Mint annakidején, most is azt tervezi, hogy előadását gazdagon illusztrálja majd az izraeli zeneszerzők kompozícióival.

Vagyis a kaliforniai egyetem vendég-előadója nemcsak beszélni, hanem első-sorban mégis muzsikálni fog a pódiumon...

Benedek P.M.

Az új „rágalmazási” törvény az izraeli sajtót fenyegeti

Meg vagyunk győződve róla, hogy az úgynevezett „rágalmazási törvény” nem fog keresztülmenni a Kneszet plenáriumában, mert egyetlen józan izraeli politikai párt sem fog segédkezet nyújtani egy ilyen fajta törvény meghozatalához. Bizonyára vannak esetek, amikor a rágalmazást megfelelő módon kell megtorolni, különösen, amikor az egyeseknek nagy erkölcsi és anyagi kárt okozhat. De ez nem jelentheti az olyan drasztikus törvényjavaslat megszavazását, amely most a Kneszet előtt fekszik és amely a szabad sajtó halálát jelentené. A rágalmazás elleni törvény mai alakjában nem más, mint az izraeli sajtó összességének a vádlottak padjára való ültetése.

Ezért fel kell tenni a kérdést: Valóban olyan erkölcsi fokon áll az izraeli sajtó, hogy ellene ilyen drákói szabályokat kellene hozni?

Ezzel kapcsolatban a 20 év előtt, az akkori mandatórius uralom sajtóintézkedései ellen létrehívott „ellenakció bizottság” működésére akarunk rámutatni. Az izraeli sajtónak a jisivu intézmények és a közvélemény mellett való akkori történelmi kiállása és a mandatórius hatalommal való élet-halál harca beszédesen bizonyítja az izraeli sajtó hazafiságát és konstruktív beállítottságát.

A Fehér Könyv ideje volt ez, amidőn a mandatórius hatalom zsidóellenes intézkedései megdöbbentő méreteket öltöttek. Az alijja teljes leállítás, földvásárlási tilalom és az állandó fegyverek utáni kutatás. A sajtó elszánt lépése is 1943-ban egy ilyen fegyverkutatással kapcsolatban következett be, amelyet az angolok Ramat Hákovésban folytattak le olyan brutális módon, hogy annak egy halandó áldozata is volt. A mandatórius cenzura a véres incidensről egy szót sem engedett leközölni, a világ előtt még mindig leplezni akarván, hogy ilyen fajta fegyverrelkutatás folyik olyan zsidó falvakban is, amelyeknek ez a fegyver az arabok gyilkos támadásaival szembeni védekezésre szolgált.

A héber sajtó a súlyos kockázat ellenére, ami ebből folyt, egyhanguan a véres esemény teljes egészében való leközlését határozta el. Az újságírók akkori főhadiszállásán, a Roth schild-fasor 27. szám alatt, megboldogult Eljáhu Gombol vezetésével a Hagana főbb vezetői, több politikus és a sajtó összes felelős tényezői összegyűltek azon a nevezetes éjszakán. Akkor határozták el az „ellenakció bizottság” létrehozását, amely az akkori szerkesztőkötől és vezető újságíróktól tevődött össze. Ott helyben megszövegezték a Rámát Hákovésból szóló közleményt, természetesen a tényeknek a Hagana harcosai által való megvilágításában.

Másnap reggel az összes újságokban megjelent közleményt és a hősi kiállást a jisivu meghatva vette tudomásul, de még ennél is nagyobb volt a meglepetése a mandatórius kormányzatnak, amely a sajtó egyetemes lázadását nagy megdöbbenéssel vette tudomásul.

Az eljárásra két újság betiltásával válaszolt, miután a jisivuot mégsem merete teljesen sajtó nélkül hagyni. De a többi újságok szolidaritást vállaltak a két betiltott lappal és kétheti szünetelés után kivívták azt, hogy a mandátum urala tilalmat megszüntették.

Írta: MOSE RON
a tel-avivi Újságíró Szervezet főtitkára

Hogy a jisivu a sajtó nagy horderejű és merész vállalkozásáért milyen elismeréssel adózott, bizonyítja az akkori legmagasabb jisivu fórum, a „Váád Háleumi” elismerése, amelyet levelében Jicchák Ben Cvi elnök, a jelenlegi államelnök, tolmácsolt az Újságíró Szer-

vezetnek. A levél kitétele szerint a sajtó egyöntetű és merész lépéséért a Váád Háleumi különleges elismerését és halálját fejezi ki a héber sajtónak, amely a jisivu érdekét olyan példaadó módon szolgálta.

Az önálló állam születésének napjaiban a Roth-

schild 27. alatti szövetség helyiségei a Hágáná szövegének a székhelyévé lett, ahol azok, elsősorban Katriel Katz, jelenleg a minisztertanács titkára, az idegen sajtó képviselőivel érintkeztek és ugyancsak innen irányították a még akkor titokban működő rádió leadásait. Itt jöttek össze a Hágáná emberei a Lechi és az Ecel vezetőkkel is a további testvérharc megaka-

Az indiai Bné Jiszráél törzs

Már évek óta alijjának az indiai zsidók egy sötétbőrű törzsének, a Bné Jiszráélnek hozzátartozói. Nagy nehézségeik voltak a házasságokkal kapcsolatban és hosszú vajúdás után csak most jött létre az országos főrabbiág döntése, amely kijelenti, hogy a Bné Jiszráél hozzátartozói teljesjogú zsidók és egyben elrendeli, hogy Izrael rabbiágai — csekély megszorítással — házasságkötéseik elé semmiféle akadályt ne gördítsenek.

Kilétük és zsidóvoltuk

Az indiai zsidók csoportja, amely azelőtt kizárólag Bombayben élt, de a múlt században szétszéledt egész India területén, külsejében az indusoktól bizony nem különböztethető meg — tekintve attól, hogy a férfiak egy része pájszát visel. Maharati nyelven beszélnek, amely egyike az Indiában használatos számtalan hindusztáni dialektusnak és egy részük még ma is ezen a nyelven imádkozik. A 18-ik század végéig még sem a széfer törőt, sem a héber nyelvet nem ismerték és csak egyetlenegy héber imájuk volt: a Semá Jiszráél.

Volt idő, amikor annyira asszimilálódtak, hogy zsidó származásukról már alig tudtak. Mindenek ellenére szigorúan megtartják a szombatot és a körülmetélés parancsát. Az étkezési törvényeknek csak egy részét tartják be, de a disznóhús élvezetétől tartózkodnak. A legtöbb zsidó ünnepe ismerik, habár más név alatt. Jomkipur a „kapuzárás ünnepe” nevezik, egész nap böjtölnek, bezárkoznak házaikba, a szomszédokkal minden érintkezést kerülnék és fehér ruhát öltenek.

Visszatérés a tradícióhoz

Szintén a keletindiai tengerparton, Kocsin városában, élnek vagy 1200 esztendeje jemeni származású zsidók, akiknek életmódja nem különbözik öseiktől. Egyik neves vezető emberrük, Dávid Jechezkel Rechabi (1721—1791) utazásai során Bombaybe került, ahol alig, hogy megismerkedett a Bné Jiszráéllel, köztük — ma úgy mondánák — nagyszabású vallási propagandába fogott, hogy visszavezesse őket a zsidó nép hagyományos életéhez. A Bné Jiszráél nagy lelkesedéssel fogadta Rechabi tevékenységét, aki székfárd rituusa héber imakönyveket nyomtatott részükre és mint kis nebulókat oktatta őket arra, hogy mi az a zsidóság.

De a Bné Jiszráél lelkesedése nem volt hosszútávú, mert lassanként újból visszatértek az idegen népek szokásaihoz. Hogy csak egyet említsék, átvették a mohamedán ramadan hónap böjtjét, vagyis az egész hónapban át napfelkeltétől naplementéig böjtöltek.

De a kocsin zsidók kemény legények, azok csak nem tágitottak, újból kiadták az imakönyvet a Bné Jiszráél részére, ezúttal maharati fordítással. Közben

a 19-ik század elején iraki és perza zsidók kezdtek bevándorolni Bombaybe és velük még jobban megerősödött a hagyományos zsidóság befolyása. Ez keltette fel később a Bné Jiszráélben az Izraelbe való kivándorlás vágyát is.

Foglalkozásuk

Az indusok „szombatosolajprelélők”-nek nevezik őket ezzel is igazolván a sábatához való ragaszkodásukat, másrészt pedig azt a tényt, hogy még vagy száz évvel ezelőtt az olajprelélés volt a főfoglalkozásuk. Sokan közülük az angol-indiai hadseregben szolgáltak, ahol annyira kiváltak, hogy az angolok szívesen nevezték ki soraikból a tiszteket. Számosan, mint hivatalnokok dolgoztak angol kereskedelmi társaságoknál.

Származásuk

A Bné Jiszráél korai történetét sűrű homály fedi. A köztük elterjedt hagyomány szerint vagy 1800 éve élnek Indiában, ahova Erec Jiszráélből jöttek, a rómaiak elől való menekülés során. Öseik a Vörös tengeren három hajóra szállva dél felé hajóztak, de egy tomboló viharban hajótörést szenvedtek. A menekültek legnagyobb része elpusztult és csak hét férfinék és hét nőnek sikerült Indiában partraszállnia. Ezekből származnak, így mondják.

Érdekes, hogy ennek a hagyománynak nyoma van a tisabeáv napján mind a mai napig felolvasott gyászadalokban. Az egyik kíná feljajdul, amidőn elpanaszolja, hogy a „dühöngő népek” szerencsétlen zsidókat három hajón kus földjére vettek el. (Kus névvel illetik a T'náchban az Egyiptomtól délre fekvő országokat.)

A zsidó tudomány kutatói még nem tudták pontosan megállapítani a Bné Jiszráél származását. Néhány komoly tudós arra a véleményre jutott, hogy az elvesztett tíz törzstől származnak. Mások viszont a szamaritanusok ivadékeit látják bennük és arra hívatkoznak, hogy sok zsidó hagyomány és szokás ismeretlen volt előttük — még a „zsidó” (jehudi) szót sem ismerték, — mindez arra vall, hogy öseik nem ismerték ezeket és nagyon korán hagyták el Erec Jiszráélt.

Vagy két évtizeddel ezelőtt — akkor még alijjáról szó sem volt — a Bné Jiszráél egy hozzátartozója tollából érdekes angolnyelvű könyv jelent meg, amelyben a szerző igyekszik bebizonyítani, hogy törzse tiszta zsidó származású. Ami pedig a sötét bőrt illeti, felteszi a kérdést: „Ha egy fehérbőrű ember két évvel ezelőtt letelepedett Indiában, elképzelhető-e, hogy ivadéjai manapság még mindig fehérbőrűek?”

Ha a tudósok a származás tekintetében különböző véleményen is vannak, egyben egyetértenek: az egykori zsidó bevándorlók összeházasodtak a bennszülöttekkel és ezekre a vegyes házasságokra vezető vissza a sötét bőr.

De bármiképp is legyen, valamennyien elismerik azt, hogy zsidó származásuk, s hogy a zsidósághoz majdnem kétezer évig hűséggel ragaszkodtak. Megelégedés kell megállapítanunk, hogy Rabbi Jicchák Niszim országos főrabbi a szélsőséges Neturé Karta kimondott ellenkezése dacára elismerte a Bné Jiszráélt, ami a másik oldalon vallásellenes részről — tekintettel néhány megszorításra — ellene való támadásra adott alkalmat. Dr. Bató Jomtov ki.

MEGHALT PIERRE BENOIT, a legtöbbet olvasott francia író

Ötmillió és kétszázézer eladott példány, negyvennégy sikeres regény, negyvennégy év alatt, rekord a zsebkönyvekben (tizenhárom kiadott regény), a Francia Akadémia tagja, Amikor nem sikerül beváltatnia egy másik kollaboráns író, Morand, lemond akadémiái tagságáról, de tekintettel arra, hogy ez az alapszabályok nem teszik lehetővé, továbbra is tagnak tekintik. Mauriac, a katolikus baloldali író, egyik legfőbb ellenfele. Azgal vádolja, hogy meghonosítja a Kupola alatt a kicsinyes intrikák szellemét.

De Pierre Benoit nem törődik az ilyen vádakkal. Tovább írja regényeit egyre csökkenő sikerrel. Egész életművében ez a legérdekesebb: az irodalomtörténet talán még sohasem látott egy író, akinek élete folyamán olyan törhetetlenül szállt alá népszerűsége, mint az övé. A huszas években írta első regényét (Atlantis), amely azóta is a legsikeresebb maradt. Az utolsó (Halott szerelmek), amely 1961-ben jelent meg, minden évben csekélyebb lett az érdeklődés. Az idő túlhaladta, új műfajok keletkeztek, de Benoit nem vett tudomást sem arról a forradalomról, amelyet Kafka és kortársa, Proust váltottak ki a regényirodalomban, sem arról, amelyet Sartre, Camus és Faulkner megjelenése hozott, sem a legújabbról, amit Duras, Robbe-Grillet és Butor „új regénye” jelentett. A hatvanas évek új Benoitja minden sem különbözött a huszasétól.

Hatvan éves korában nősült meg először. Ez a házasság éppen olyan romantikus, szentimentális és banális történet volt, mint az író bármely regénye. Magától értetődik, hogy midőn fiatal felesége tíz évi házasság után meghalt, olyan magányba zárkozott, mint akármelyik regényének hőse tette volna hasonló helyzetben.

Pierre Benoit irodalomtörténeti jelenség, olyan értelemben, mint ahogyan Ohnet, Agatha Christie, vagy Dreiser is az. Az irodalom nem köszönhet neki semmit, de számos szerény igényű olvasó unalmas óráit veltötte be egy vonatra való várakozás, az éjjeliszekrényfény felgyújtása és az elalvás, vagy egy üres vasárnap délután unalma közben. Rossz író volt szegény. Nyugodjék békében. Láng László

dályozása érdekében és a közös védelem terveinek az összeegyeztetésére.

D. Ben Gurion miniszterelnök, aki nem egyszer részesíti súlyos bírálatban a sajtót, maga is többször ismerte el az izraeli újságírók nagy erkölcsi kvalitásait és méltata a sajtó munkáit is, akiknek nagyon sokszor az államot érintő legtitkosabb értesüléseket is továbbadott, anélkül, hogy azok a nyilvánossághoz kiszivárogtak volna. A nemzetközi sajtónak az izraeli kollégákkal szemben tanúsított elismerését mutatta, hogy 1961-ben a lap-szerkesztők világkongresszusát is nálunk tartották meg.

Vajon az izraeli sajtónak ezeket az érdemeit akarja most a kormány ezzel a retrográd törvénnyel honorálni? Nem veszi észre a kormány, hogy a világsajtó minden komoly orgánuma megdöbbenve figyelte fel erre a törvényjavaslatra? Reméljük, hogy a kormány idejében rájön, hogy az esetleg ezen a téren még tisztázatlan kérdéseket az államügyész a sajtó embe- reivel való tárgyalás útján mindenki kielégítő módon oldhatja meg. Ahelyett, hogy az izraeli sajtó ellen egy ilyen törvényjavaslattal a halálos ítéletet mondaná alkalmat. Dr. Bató Jomtov ki.

Képeslap

Egy amerikai statisztikus kiszámította, hogy a véletlenül földre eső vajag kenyerek, száz közül 83 esetben, a bekenet oldalukra esnek. (Time, Chicago)

Az ausztráliai Port Darwinban a takarítók klubot létesítettek. A klubszabályok előírása szerint, a klubhelyiséget csak olyan személy takaríthatja, aki nem tagja az egyesületnek. (Ladie's Home Journal)

Egy detroiti (USA) leányképzőiskolában szépségversenyt rendeztek, mely azonban nem járt eredményel, mert a szigorúan titkos választások után ki- tűnt, hogy minden leány egy szavazatot kapott. (Ladie's Home Journal)

FURCSA VALÓPEREK
A dallasi Mrs. Helen Curtis azon a címen kérte házasságának felbontását, hogy egy reggel, mikor a tükörbe nézett, észre vette, hogy férje éjszaka vicc- ből nagy fekete pontot te- tovtat a homlokára.

Los Angelesben egy asszony azzal indokolta meg- válási szándékát, hogy fér- je gonoszágából a kertben elásta műfogsorát és nem hajlandó azt visszaadni. Egy chicagói asszony az- ért akar elválni a férjétől, mert az papagájt vásárolt, amely állandóan azt ordít- ja neki, hogy „te időtá”. (Newsweek, New York)

Irvin vancouveri író 30 ezer dollár kitévő va- gyonát három kutyájára hagyta, melyek ennek ka- matjaiból most havi 30 dollár járadékot fognak kapni. (Paris Match)

Danny Kaye, a híres ame- rikai filmszínész, férfitárs- ságban volt, ahol a jelenlé- vők sorra dicsekedtek hódí- tásaikkal. Csak Danny Kaye ült csendesen és mikor- nógatták, hogy ő is mon- dja már el hasonló élmé- nyeit, szomorúként, így- szólt: — Nekem sohasem volt szerencsém a nőknél. Há- rom menyasszonyom volt. Az egyik megcsalt és cha- gyott, a másik meghalt, de legrosszabbul a harmadik- kal jártam: hozzám jött fe- leségül. (The New Yorker)

A villanykörte lenézően szólt oda a kis világító bo- gárhoz:

— Azt azután igazán be- kell látnod, hogy én sokkal- zsebben világítok, mint te. — Ez nem is esoda — vá- laszolta szerényen a vilá- gító bogár —, én idealizmus- ból világítok, de a te fé- nyedért kilovatt órák szer- rint fizetni kell. (Punch, London)

NAGY EMBEREK MONDTAK

John Kennedy: „Nem fé- lelemből tárgyalunk és nem- félünk a tárgyalásoktól.”

Emery Reves: „Az álta- lános leszereléshez nem- annyira szerződéses szük- ségessé, mint inkább kölcsö- nös bizalom.”

Peter Usztinov, angol író, rendező és színész: „Min- denről csak a vegetáriánus- sok tehetnek! Ha annak ide- jén Ádám és Éva nem ettek volna az almából, akkor még most is a paradicsom- ban lennének.”

Walter Musch professzor, svájci irodalomtörténész: „Hallgatni kell a költőre, mert ugyan nem a legkan- gosabb, de a legvilágo- sabb megmondják, hogy mi az ember.”

ZENEÉLET

Kertész István karmester bemutatkozása — A Filharmonikus Zenekar 8-ik sorozata —

Már éveket ezelőtt figyeltem a német zenei lapok hasábjain díshimnuszokra, melyeket egy újonnan feltűnt karmester-csillagról Kertész Istvánról zengtek, aki 1959 óta az augsburgi Opera és Filharmonikus Zenekar főzeneigazgatója. És akikt úgy szétrakodtak azonnal németországi startja után az európai városok, hogy annakidején egy magában Hamburgban 30 estre szerződtek.

Generamusikdirektor Kertész István 33 évvel ezelőtt született Budapesten, de nyugodtan letagadhat néhány évet ebből a „magas” számból. Budapesten is végezte mint hegedűs, majd mint karmester a Zeneművészeti Főiskolán. Már 1948-ban — Zsárai Jánossal közösen vezényelt — bemutatkozó zenekari koncertjével feltűnt a színpad az Operához akkori igazgatója, Tóth Aladár előbb korrepetitornak, majd 1955-ben karmesternek szerződött. Ez nem akadályozta abban, hogy úgy budapesti, mint vidéki zenekarokat, sőt, a varsói Filharmonia is ne vezényelje számos ízben. Mestere az Akadémiai Szomszédok László volt a dirigens tanfolyamon, de őszintén szólva, az egykori tanítvány Európában máris túlszárnyalta őt népszerűségben.

Eddig 11 országban vezényelt. — Rómában, ahol egy évig a Santa Cecilia-akadémián folytatott tanulmányokat, épp annyira otthon van, mint Londonban, Bécsben, Párizsban, Hollandiában, vagy Salzburgban, ahol múlt évi nagy sikere után ez év júniusában Mozart „Szókratész a szerényből” című operettjét vezényli ezen az előkelő nemzetközi fórumon. Nagy szó ez, Salzburgban Mozartot dirigálni, többet jelent, mint ötven magas állami kitüntetés!

Vagy tizenöt hanglemeze van eddig forgalomban, számtalan izraeli tartózkodása alatt növeli néhányat, amennyiben a Decca-vállalat számára az Ipo-val Smetana „Moldova” című szimfonikus költeményét, Dvorák öt szlav táncát és Julius Katchen amerikai zongoristával Schumann és Grieg versenyműveit veszi fel. (A sors iróniája: ugyan ezen cseh zeneműveket a mi Georg Singerünk a bécsi szimfonikusokkal vette fel hanglezre!) Közülük egy havi tartózkodása alatt Kertész István tizenkilenc koncertet ad a Filharmoniaival, a lemez-felvételeket nem számítva. A legmodernebb zeneművekkel nincsen kapcsolata. Az ő véleménye szerint is (kivéve a mi közönségünkét), Bartók már a klasszikusok közé számíthat. Érdemes módon rendkívül elcsodálkozott, mikor elmeséltem neki, hogy a „Kékszakállú herceg” itteni előadása előtt mennyien adták el jegyüket...

Kertész István kedd esti bemutatkozó hangversenye azok számára is rendkívül meglepetést szerzett, akik hírből már ismerték. Ez a fiatal karmester szakmájának legkimagaslóbb tehetségei közé sorolható! Mozart B-Dur szimfóniájával (K. 319) nyitotta meg műsorát. A Salzburgban írott

KERTÉSZ ISTVÁN

hatásának és előremutatva Beethovenra, aki a végül a stílusát 8. szimfóniájában veszi át. Az andante kerüli a szokott mozarti rezignációt, aminthogy a ragyogó finálé is mentes minden drámai fordulattól és szinte gondtalanul humoros, derűs marad mindvégig. Ahogyan Kertész minden tételét felépítette, ahogy a dallamvonalakat a legkisebb részleteiben is gyönyörűen egységes ívbe foglalta, közvetlenség, lezáró humorra és nobilis stílusérzék a legtisztább, legnemesebb Mozart-előadást nyújtotta. Ennyire pozívtan egy finálé ritkán hallottunk lezárni — s szinte megrendített frappáns egyszerűségével.

Hasonlóan nagyszerű volt Kertész István 2-ik Brahms szimfóniája is. Hatáskereső karmesterek szeretik ennek patoszát minél erősebben kiévezni, a dagályosság fokozni, s az 1. tétel kiirt-szonátába minél több fájdalmas sóvárgást önteni. Milyen letisztult maradt ennek a kiváló művésznek minden mondata! Fokozásai sohasem csaptak ki medrűkből, ellenkezőleg, ilyen finoman árnyalt dinamikus munkát ritkán láthattunk, melyben minden hangszer és minden szólam tökéletes arányban rajzolódott ki! Soha egyetlen árnyalatot nem érezhetünk túlzottnak, s éppen ebben a nagyszerű gazdaságosságban rejlik Kertész István egyéniségének értéke. Alázatosan követi a mű szellemét és egy pillanatra sem állítja saját magát elébe, ezzel is elárulva, hogy mily kivételes karmester-tehetség.

Ennek a műsornak keretében került Paul Ben Chajim hegedűversenye is ösbemutatásra, az Amerikában élő izraeli Cvi Zeitlin kiváló előadásában és Kertész nem kevésbé megértő és kifejező kíséretével. Legáttetszőbb, legkönnyedebb és legderűsebb alkotása ez Ben Chajimnak, aki a mű keleties motívumait bizonyos tokkáta-szerű mozgalmassággal, lírai epizódjait világos, közvetlen modern osztlja meg a koncertáló hegedű és a vele szorosan összeolvadó zenekar között. Bizonyos rokonvadásokat Chacsaturján hegedűversenyével fel lehet benne fedezni, főképp az induló-szerű főtéma moti-

ritkus ismétlődésében és kidolgozásában. Mindhárom tételben átvonul egy rendkívül kellemes és szinte kedélyes konverzációs stílus, mely az egész műnek sajátos bájat kölcsönöz. Cvi Zeitlin fölényes tudással, tökéletes megértéssel és szeretettel tolmácsolta az újdonságot, melynek sikeréhez nagyban járult hozzá. A szerzőt, a szolást, és nem utolsósorban a kiváló karmestert a közönség rendkívül melegen ünnevelte, a magasszínű nagyzenekar harmonikus és szép estét hátrahagyva jutott ki fejezésre.

AMERIKAI VENDEGEINK BUCSUJA

Carlos Chavez, mexikói zeneszerző és karmester hazájának és Argentína követeinek védnöksége alatt még egy rendkívül hangversenyen vezényelte a Filharmonikusokat. Műsora azonos volt az előzővel, csupán Marisa Regules ezúttal Rachmaninov 3-ik zongoraversenyét játszotta. — Amilyen habkönnyen légűres, téma- és problémamentes ez a tetszetős és mutatós — de semmitmondó — versenymű, olyan ragyogó fölényrel, muzikalitással és választékos izléssel adta elő a nagyte-

hetségű fiatal művész. Chavez mester, végre, elmenttében a nálunk felvett rossz szokással, mely szerint a karmester hátatfordít a szolistanak, a zongoristával szemben helyezkedett el, minnek folytán csaknem mindig együtt is volt vele. Utána a Héchal Hátárbut emeleti foyerjében az argentin követség nagyszabású fogadást rendezett a művész tiszteletére, melyen Aba Even közoktatásügyi miniszter is felszólalt. A résztvevők jó néhány pohár pezsgővel ellenszolgálták a most ismételt elhangzott „Lóerő” balettszvit émelgyősen édeskes ízét...

BACH-SZONATAK

A telavivi Múzeum nézőtere zsúfolásig megtelt a múlt szombaton este, amikor Pártos Ödön (brácsa) és Frank Pelleg (csembaló) J. S. Bachnak három gamba-szonátáját adta elő. Pártos főképp a lassú tételek átszellemült, fennkölt előadásával tett mély benyomást, míg a kitűnő Frank Pelleg csörgő-zörgő csembalóhangját csupán bizonyos zenetörténeti perspektívákban élvezhette a lelkes hallgató...

Pataki László

... SZÍNHÁZ ...

Simon Dzigán szatirikus színháza „Fő az egészség” (Abi gezint)

Dzigán játékát, mint annakidején társának, megboldogult Schuhmachernek életében, rendkívül élvezet végignézni, tekintet nélkül arra, hogy sikerült-e neki elsőrang, vagy csak közepes szatirikus műsört összeállítani. (S már meg is állapíthatjuk, hogy ez alkalom-

lenségével, természetes mozdulataival, grimaszjaival, árnyalatokban gazdag hangjával hahotára fakasztja a nézőt, még akkor is, ha a szöveg kívánni valót hagy maga után.

Az új műsorból tehát a legsikerültebb a két igen szellemes monolog: M. Nudelmann „Üdvözlés New Yorkból” c. monologja, amely amerikai és izraeli aktualitásokat tartalmaz és J. Heilblum monológja: „A holdba repülök”.

Szellemes Nudelmann párbeszéde, a „Jorédek”, amely Dzigán és M. Grinstein ad elő a közönség nagy gaudiuma közepette. Szellemes és bájos J. Tunkler dialógja, a „Kijavított költemény”, amelyet Dzigán és J. Ringels interpretál.

A műsor többi része alig jobb a közepesnél, sőt. Sifra Lehrer sanzonénekesnő, aki mint fő attrakció szerepel, kedves, de nem kimagasló művészi egyéniség, jiddis és amerikai-jiddis dalával. A társulat többi tagja: Jozsef Golan, Lea Schlanger és Bátsévá Bár-On. A modern díszleteket Árje Návon rajzolta, az előadás zenei vezetését és a zongorakíséretet Saul Rozovszky szolgáltatja.

A kitűnő Dzigán elkényeztette hallgatóit, tőle tökélesten várunk — az előadás azonban, a fentemlített fogyatékoságok ellenére is művészi élvezetet, derűt, kellemes szórakozást nyújt a nézőnek. m. g.

SIMON DZIGÁN

mal az utóbbi esetről van szó).

A baj mindig csak az előadás azon részeivel van, amelyekben a társulat többi tagjai lépnek fel, akik, ha bizonyos fokú tehetséggel rendelkeznek is, Dzigán művészetével eltpörpülnek. Így aztán az előadásnak csak azok a részei elsőrangúak, ahol Dzigán monologban, vagy legfeljebb még egy partnerral párbeszédben lép fel. Ez az istenáldotta, kómikus színész már pusztá megje-

TAVASZI ÚJDONSÁGOK, nagy választékban
MÓZES & MÓZES
NŐI KONFEKCIO SZAKÜZLETÉBEN
Mértékosztály is HAIFA, Herzl 18. 1/2 em.

Haifai mozik műsora:

MAY — STALAG 17
ORAH — MELLEKUTCA
AMFITEATRUM — EDY PELSON
ARMON — EL CID
GAL-OR — Nappal: péntek vasárnap
MEZTELEN HAJNAL
Hétfő, kedd:
A RENDŐRSÉG JÖTT A RANDEVURA
Szerda, csütörtök: BATAN
Este: HARC AZ ARANYERT
ACMON — NASZUTGEP
MIRON — DOBERGÉS
ORION — Nappal: péntek, vasárnap, hétfő:
GOLIÁT ÉS A BARBAROK
Kedd, szerda, csütörtök: BUFFALO
Este: NEM HISZEK A FÉRFAKNAK

HETI FILMLEVÉL

THE FACTS OF LIFE

(Az élet tényei) — Hod-mozi

Okos, szellemes forgatókönyv határozza meg ennek az amerikai vígjáték-nak a sorsát. Ekes megfigyelések, sok élettapasztalat és finom humor a kötőanyag a filmnek, mely nemcsak vidám két órával ajándékozza meg a nézőt, de elgondolkasztja, bölcsőbbé teszi.

A filmben javakorabeli emberek szerepelnek, akik már fáradtak az élet hajszától és amikor egy szerelmi ügybe keverednek, bizony örülnek, hogy ép bőrrel kitudnak belőle lábalni és visszaállíthatják minden napi életük rendjét. A film a házasságtörés ősi problémáját állítja a cselekvések tengelyébe és annyi valószínűséggel, annyi humorral és főleg bölcsességgel sorolja a szalakat, igen a néző minduntalanul azt érzi, nem erőszakosan kigondolt történettel traktálják, hanem igazi élmény nyomán született és tipikusan jellemző eseményeket szemlélhet. A dialógusok szellemesek, a hőseket ismerjük, a vígjátéki fordulatok nem szokványosak és mindig logikusan következnek az alap helyzetekből.

Kitűnő film, az amerikai filmgártás ugyátszik nagy erővel igyekszik megvetni lábát a korszerű filmművészet területén és a francia eredményekre támaszkodva egymásután jobbnál-jobb alkotásokkal kerül fölébe az európai filmművészetnek. Könnyen teheti, ha egyszer eljutott a felismeréshez, hiszen technikai fölénye, gazdasági ereje, a szakemberek dandárja, a színészi erő gazdag arzenálja az övé.

A fenti film elvezeti a nézőt az amerikai valóságba, oda a kispolgárok közé, akik sokat adnak a társadalmi szokásokra, beidegződésre, akik fanatikusnak szeretik a kényelmet és ha egyszer kalandba keverednek, nem elég bátrak hoz-

zá, hogy következetesen, érzelmeik parancsa szerint, a következmények vállalásával változtassanak sorukon. Csak a kaland elindításáig jutnak el, de visszafordulnak féltan, mint ahogyan az élet minden területén a mérlegelés, a beidegződés és előítéletek pórázán rángatóznak.

A szatira nemes eszközei vel mutatja be hőseit a film, de megértéssel és gyengédséggel is együtt, nem elítéli, hanem ábrázolja magatartásukat, csak egy kicsit sajnálhatja őket, de cinkos mosolygással. „Az élet tényei” tulajdonképpen egy tipikus amerikai kifejezés, amely arra vonatkozik, mikor az apa felvilágosítja gyermekét a szerelmi életéről. Ez a cím azonban igen jól fejezi a fenti filmet, melynek mondanivalóját: az élet tényei, a beidegződés, a gyávaság, a megszokottsághoz való ragaszkodás, a társadalom véleményéhez való igazodás erősebb a nagy érzelmi felbuzdulásoknál, s visszafordítja a kispolgárt az élete medrébe.

Bob Hope, akit eddig félteni böhözoatokból ismerünk és szeretünk ezzel a szerepével árnyalt és széles skálájú ábrázoló képességről tesz tanúságot. Kitűnő alakítást nyújt, talán élete legjobb teljesítményét. Mátán érdemi meg azt a sok dicsőretet, amit ezért a szerepért filmkritikusoktól a világ minden részén kapott. Lucille Ball a női főszereplő tündérel alakítást ad, ő az a naiv asszony, aki megdöbbenve veszi észre, hogy felborult élete, jó anya és jó feleség létére a házasságtörés küszöbére érkezett. Sok humorral oldja helyzetét komorságát és a legjobb vígjátéki stílus követi szerepe megformálásával. Ez az öregedő színésznő méltó feltűnést arat ezzel a nagyon hálás szerepével.

A BÜSZKÉK ÉS A BÁTRAK

Ben Jehuda-mozi

A telavivi Hábimá is játszotta a világhírű színdarabot, melyből a fenti film készült. A film témája — egy angol kommandó-csapat foglyul ejt egy japán katonát és ez a tény heves összecsapásra vezet a csapat tagjai között: szabad-e megölni a foglyot, vagy a veszély kockázata miatt letét is meg kell övni az életét? A film ezt a humanista tételt tárgyalja, sokszor epikusán, olykor elvontan, magyarul: vontottan.

Pedig a néző azt várná a plakátok után, hogy fordulatot, szívreható, harcos filmet lát, eiszánt hőseket, akik a háború e nehéz terében a tőlük várt teljesítményt nyújtják. E helyett a dialógusok tömegét kapja és olyan erkölcsi megfontolások és etikai problémák vitájának közepébe csöppen, aminek talán semmi kedve sincs.

Richard Todd, a híres angol színész személyesen jelent meg a bemutatón, de

ez a tény sem tudta a megjelentek hangulatát átforrósítani.

A szereplők megtették a magukét, különösen a tehetséges Laurence Harvey igazolta ezáltal is, hogy érző művész, aki nagy átélési képességgel rendelkezik. Richard Todd szintén kitűnő volt, a színészek minden ügybuzgósága, vagy hivatásbeli felelőssége sem képes pótolni mindazt, amit a nem filmszerű forgatókönyv és a nem eléggé intencióz rendező elmulaszt.

Zoltán Dezső

HABIMA H

Tel-Aviv, márc. 24., szomb.

A KIRALYNŐ ÉS A LÁZADÓK

Írta: Hugo Beatty
Fordította: Mose Lazar
Rendező: Menachem Golan
Díszletek: Arie Navon

IZRAÉLI OPERA

Szombat, márc. 24., este 8.30

LA TRAVIATA

L. Abramovici-Avron szuper revüje:

„Lamir ále zingen!”

Péntek, márc. 23., 8.30
Tira, Tirát Hákmarmel
Szombat, március 24.
Tibériás, Eliseva, 8.30

S. DZSIGAN és Shifra Lehrer

Abi gezint...

Péntek, március 23., Kirját-Motzkín, 8.30
Szombat, március 24. Haifa, Hár Hákmarmel, Hod mozi — 6.45, 9.15
Hétfő, március 26-ikán, Afula, Kol Ron terem.

Széder esttel és pészách ünneppel
— a legkényelmesebb igényt kielégítően modernül átalakítva —
nyitja a ORANIM תורן Tivonban
szezon az
Farkas Magda vez. Biztosítási helyét. Tel. 386. Oranim-u. 36.
JÓ KONYHA — KELLEMES LÉGKÖR

APRÓHIRDETÉSEK

Ingyen EKSZER-beccsés VADNAI óras-ekszerész
vétel-átadás
Kulon K O L C S O N-ostály
Tel-AVIV, ALLENBY-U. 72.

ADAS - VÉTEL
SAMOTT TÉGLA, majdnem új,
eladó. Csak levélben: Kálmán,
Jaffa, rechov 66/4.

FRIGIDAIREK! Új és felújított
amerikai és „Amcor”, 5 évi jót-
állással - csak KIRUR Avivnál,
Tel-Aviv, King George 29. Ma-
gyarul beszélünk.

RADIOKESZÜLEKET, gramofon
csereűnik, régi újra. „KIRUR
AVIV”, T. A., King George 29.

VARGOPÉP KÖZPONT, Forduljon
bizalommal hozzánk. Eladás, vétel,
csere - kedvező feltételekkel. -
(Magyarul beszélünk.) - Tel-Aviv,
Bet Lechem 3. (King George-út).
Telefon 65232.

ELADÓ szoba, komplett, a köz-
pontban, 6.500.- font; 2 szoba
16.000.-; 3 szoba 18.000.-. -
Atadó fogászat teljes felszerelé-
ssel. 4090.- font. „Amud Hát-
vuch”, Bné-Brák, Jerusálám 23.

FRIGIDAIRE, kitűnő állapotban,
Amcor motorral, eladó. Ben Ami,
Tel-Aviv, La Guardia 30., (1-1,
este 8 óra után).

Jól bevezetett
mosoda
Noerát litben ELADÓ.
Társulás lehetséges.
Bővebbet helyben:
Fürst, rechov TÁÁSZIJÁ.

TERRYLENE szoknya, kosztím
termelői, jó, olcsó. Weisz István
Tel-Aviv, Bar-Kochba-U. 33.

ALIJJA SUK, 10. számú cu-
korka- és biszkvit-üzlet átadó.

KÖNNYŰ ŰZLET, jól jövedel-
mez, nagy vagyont, Kikár Dizen-
goffnál, értéke napról-napra emel-
kedik, csak 40.000.- font. Tel-
Aviv, telefon 224660.

LAKAS-BÉRELET

LAKAS ÜZLETHELYISÉG a köz-
ismert „EXPRESS” iroda útján,
Tel-Aviv, Merkáz Báálé Melachá
6. sz. Telefon 65376 (10-1. 4-6)

LAKASOK: vétel, eladás, kate-
pénz. Üzlethehelyiségek. Existenci-
ák: Weinberger közvetítő iroda,
Tel Aviv, Merkáz Báálé Melachá
12 sz. Tel. 64923.

LAKASAT bérebeadja, eladja gyor-
san és kedvezően. Münz Ellenber,
és Tsa útján. Tel-Aviv. Javne 34.
Tel. 62614 „Maldan”.

ELADÓ 3-szobás, szép síkullakás,
Cholon, Rasseo B., Hístadrut-u.
163. Weinberg.

ELADÓ Petach-Tikván 2 és fél-
szobás lakás, I. em. Ramat Wer-
ber, Katzenelson 4., Bernstein.

ELADÓ Petach-Tikva központja-
ban 3 1/2 szoba-hallos lakás al-
kalmi áron. Tel. 91116.

KÜLÖNFELE

MUFGOSORT javítók legolcsóbb-
ban, 30 perc alatt, garantálva, a
legjobb módszerrel. Fogadó bár-
mely órában. - Tel-Aviv, Keren
Kajjemet harminckettő, Emil Zola
utca sark. Telefon 228250.

JÓLSZABOTT GYÖNTNY, elegáns
kosztím készíti INDIG D. szabó-
sádnál, Tel-Aviv, Allenby 21. I.
(Mugrblinál).

MUFGOSORT javító legolcsóbban,
30 perc alatt, garantálva, a leg-
jobb módszerrel. Tel-Aviv. Keren
Kajjemet huszonkilenc. Ben Jehuda
sark.

A. ZUCKERMANN FOGASZATI
LABORATORIUM, express javítók
ké 6 óra alatt. T. A. King
George 5., telefon 62429.

VILLANYBOILEREK, vízve-
zetéskészletek, garanciával. Gyve-
nes, Tel-Aviv, Shelkin 61. Tel.
67080.

HIRDETÉSEK az Uj Kelet és az
összes izraeli és külföldi újságok
részére eredeti áron feladókat:
Gershon Ben, Tel-Aviv, Allenby-
út 51. Telefon 62810.

VILLANYBOROTVAGÉPEK
szakértői javítása, tekerése,
csakis szakembernél. Rubin, Tel-
Aviv, Jozsd Hámálá 6 (Táchná
Merkázifnál). Telefon 32161. -
Magyarul beszélünk.

ORTOPÉD CIPŐK fájós lábakra,
készen és rendelkezés, legújabb mo-
dellek. Margalit, T. A., Allenby 83.

PENSIÓN „BERNATH”, Natanja,
összkomfortos, tengerparton, svájci
levegő, izletes magyar konyha, szí-
gordán kóser. Családi szeder-est.
Kedvezményes árak. Pészáchna elő-
jegyzéseket alábbi címre: Bernath,
Sikun Rasseo 10., Natanja.

**SZOBAFESTÉST ÉS MAZO-
LAST** a legjobb kivitelben vállal:
Glancz és Spillman, Tel-Aviv,
Mapu-u. 19.

A KARCSUSAG TITKA:
Ehrenthal fűzszalonja, Rámát-
Gán, Artozoroff 18.

14 Uj Kelet 1962 III 23

Gyors szakmai kiképzés:
hölgyfodrászat,
pedikűr - manikűr
a közismert EVA fodrásznő
vezetése alatt.
„DIANA” szalon, Tel-Aviv,
Reines-u. 1. (Kikár Dizen-
goff sark). - Telefon: 26066. ●

**ÁLLÁS
FOGLALKOZÁS**

Idősebb mérlegképes könyvelő,
hosszabb izraeli gyakorlattal, el-
helyezkedést keres. „Nyelvtudás-
sal” jellegre a kiadóra.

FŐZNI TUDÓ BEJÁRÓNÓT ke-
resek (esetleg bentlakással). Je-
lentkezés: Herzlia-Pituch, Wingate
-utca, Keren Házjesszó-u. sarok
(új ház).

**GYAKORLOTT
szabásznőt
KERESÜNK** azonnala
jobb női konfekcióhoz:
ROSENTHAL
Tel-Aviv, Brenner-u. 2.
(Bejárat az udvarból)

ÖZERETET KERESÉK a déli
órakra, Roth Jakab, Rámát-Gán,
rech. Jozséf Hágálili 11., mis-
tárá mellett.

RUHAKONFEKCIÓ KERES 30
női segítséget kézmunkához
és vasaláshoz, Tel-Aviv, Lachis-
utca 6.

Eladónőket
csak szakmából és
nyelvismerettel, továbbá
DIREKTRISZT
aki letűzni is tud,
keresünk.
Englander Sisters
Tel-Aviv, Allenby 66.

KOZMETIKA felvezér jómódorú
tanulóanyát. Ajánlatok: „Jerusa-
lem” jellegre, Javetz-u. 7.

IVRIT, MAGYAR, NEMET nyel-
vet bíró könyvelő munkát vállal.
„Megbízható” jellegre a kiadóra.

FAIPARI ÜZEM Tel-Avivban,
felvezér gépmunkást és tanulót.
Telefon: 76362.

Levelezés ♦ Házasság
„FORTUNA” házasságközvetítő
iroda, Haifa, Fevzner 13. Tele-
fon: 2495.

ÖZVEGYASSZONNYAL, modern,
vallásos, lehet vagyontalan, 55-ig,
megismerkedni házasság céljá-
ból. Választok: „Tel-Aviv” jel-
legre a kiadóra.

Gazdag, 44 é. amerikai hölgy,
itt óhajt letelepedni: 40-50 éves
szép hölgyek, üzlettel, lakással,
készenléssel: 18-29 éves nagyon
szép, jómódú, vallásos és nem-
vallásos lányok. „EXCLUSIVE”,
Tel-Aviv, Ben Jehuda 11.

„ZENITH” iroda. Tel-Aviv,
Gula 47. - (11-1.30. 5-8.30).
Különlegesen jó pártik minden
korban; vallásosok és türeltek.

Érettségizett, 33 éves, túrista
rokonom részére, aki külföldön
magas állami pozíciót tölt be,
jelenleg Izraelben látogatásban,
keresem intelligens lány ismeret-
séget, házasság céljából. Részle-
tes leveleket - melyeket diszkre-
cióval kezelék - Tel-Aviv, POB
1884. címre kérek.

Özvegy férfi, esch, ötvenes,
divatszabó, jókölcsű, egészséges,
12 éves, kedves, esinos lány van,
2 1/2 szobás luxuskalással Tel-Aviv
központjában, biztos egzisztén-
ciája és némi vagyona - keres-
felőseget 42-ig, aki jászívú, in-
telligens, középmezős, esinos 5-
egészséges, jó varró, vállalkozó
szellemű, eschül és ivritül beszél,
Sajátkezüleg írt, esch, vagy né-
mi nyelvi leveleket „No 5220” né-
vzére, Gershon Ben hírtelítőirodánál,
Tel-Aviv, Allenby 51. címre kérek.

Lakással rendelkező nő meg-
ismerkedni házasság céljából állás-
ban lévő úrlemberrel. 40-45-ig.
„Magas” jellegre a kiadóra.

**AMERIKAI HAZASSÁGKÖZVE-
TÍTŐ** iroda. Fialetemberek és lá-
nyok, gazdag akadémikusok, üz-
lettulajdonosok, férfiak és nők.
A gyermekek tudta nélkül közve-
títünk. Ovadia Miller, T. A., Je-
huda Hálévy-u. 139.

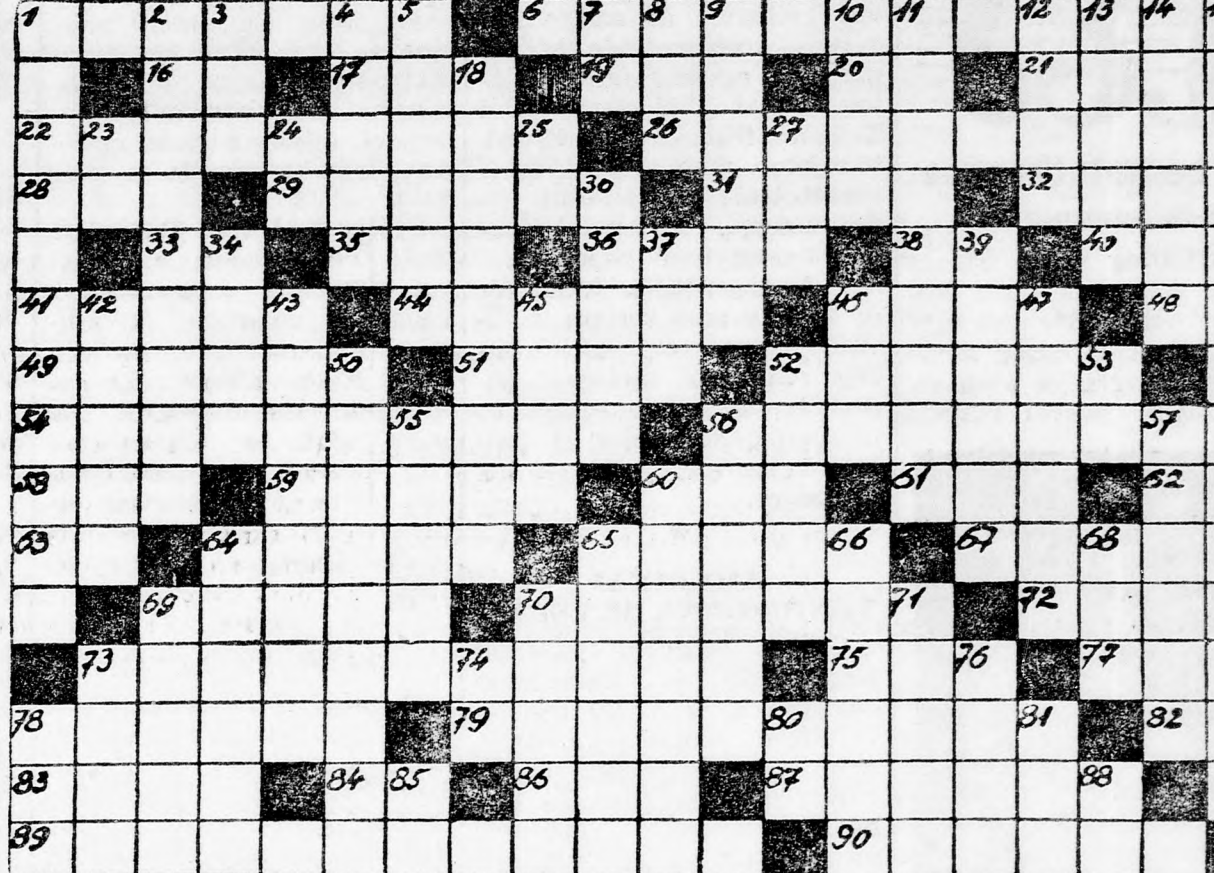
JÓMEGJELENESŰ, 48 éves dol-
gozó urnő keres házasság cél-
jából ismeretséget. Választ a jeru-
zsálemi fiúkiadóra. „Lakásom
van” jellegre.

KOZMETIKA

Komplett KOZMETIKAI FEL-
SZERELÉS eladó. Cím: Tel-Aviv,
telefon 74071 (8-1. 4.30-7-ig).

Könyvek - Könyvtárak
JÓ ÉS ÚJ KÖNYVEKET olvashat
Hartstein (azelőtt Jámbor)
kölcsönkönyvtárból. T. A., Allenby
34. sz. udvarban. - Könyveket a
legmagasabb áron veszek.

KERESZTREJTVÉNY 951

Vízszintes: 1. Erdélyi fe-
jedelem. 6. Fialat amerikai-
zsidó sakkmeister, a napok-
ban lezajlott stockholmi
nemzetközi verseny győztes-
e, teljes név. 16. Ebben
végződnek az izmok. 17.
Mézelen emberi testet ábrá-
zóoló képzőművészeti al-
kötés. 19. Felszabadított
portugál gyarmat. 20. Fém.
21. A Rajna mellékfolyója
Svájcban. 22. Eredetileg a
tokiói idegennyegy, ma a
tokiói idegennyegy városnegye-
de. 26. Orosz-zsidó zongora-
művész, a napokban Izrael-
ben vendégszerepelt. 28.
W.A.F. 29. Gazdagságáról
híres ókori perza király.
31. Betűvel a végén angol
királyi dísztag. 32. Kevert
téma. 33. Tevékeny első be-
tű. 35. Idegen szín. 36. Az
„Exodus” szerzője. 38. Hé-
ber törzs mássalhangzó.
40. Os... európai ország
fővárosa. 41. Francia város.
44. Antonio ..... olasz
festő 1477-1549. 46. Héber
számértékben a.m.: 300-50-
1-90. 48. Magánhangzótlán
japán pénzegység. 49. Fran-
cia költő. A második világ-
háboru alatt egyik vezető-
je volt a francia irok ellen-
állási mozgalmának. 51. Ju-
les Verne tengeralttjárója-
nak kapitánya. 52. Csavar-
vonal, csigavonal. 54. Két
szó: 1) vízi növény, 2) vi-
lághírű magyar-zsidó hege-
düművész. 56. Német zene-
szerző. 58. S.N.Y. 59. Fran-
cia estély, utolsó betű dup-
lázza. 60. Lengyel úr. 61.
Vissza: a Balaton csator-
názott, hajózható lefolyása.
62. Járom magánhangzó.
63. Piaci elárulitónő fele.
64. Tropusi betegség, ék.
fele. 65. Vissza: két pont kö-
zötti egyenes. 67. A Délaf-
rikai Unió társállama. 69.
Ruhadarab 4-5 betű felce-
relve. 70. Egy kártyajáték
neve. 72. Az 1917-es ukrán
ellenforradalmi tanács ne-
ve volt. 73. Két szó: 1) vilá-
ghírű zsidó vallásfilozófus, 2)
angol vezető, pártvezér, ere-
delt fonetikával. 75. Gazda-
sáspolitikai a Szovjetunió
kezdeti szakaszában. 77.
Héber ének, dal. 78. Vilá-
ghírű magyar-zsidó karme-
ster. 79. Néger vallási ének
az USA-ban. 82. Az ügyész
emeli magánhangzóit. 83.
Albánia főfolyója. 84.
Kicsinyítő képző. 86. Kfár
... 87. Eritrea fővárosa.
89. Az olasz fasizták állam-
csinyje és Rómába való be-
vonulása 1922-ben. 90. Al-
gériai kabil katonák.

BESZERZÉS
Pészáchna elegáns áttönt (szalon-
munka) készíti olcsón INDIG A.
Jaffa, Baál Sém Tov 29. Autóbusz:
43. 7.

KERESÉS
Muszos tanukat keresek 101/301
Jászberény, Budapest 1-es számú
Élo és gettó. Jaszinger (Jenő)
Jochák, Ziebron Jakov, rechov
Hájajin.

Keresek tanukat igazolás vé-
gett, akik velem voltak: 1941
április szatmári munkás század
110/64 Akos, 1941 június Nagy-
bánya, 1941 november Szatmár,
1942 tavaszán Szentkirályszabád-
ja, 1944 április szatmári gettó,
Avrahám Drattler, Kfár-Tábor.

LESLIE KRISLER (Kritzer
László) Izraelben van (Ausztál-
bó) feleségével, - Szász Zsuzsa,
Tokajból. Keresik magyarorszá-
i barátaikat és volt muszos baj-
társaikat, Kocsis Bandit, Ibrány-
bó, stb. Leveleket: L. S. Kritzer,
c/o Szifrija Allenby, T. A., Allenby
11., félem., címre kérek.

LÁGERTÁRSNÓKET KERESÉK
igazolásra: nyíregyházi gettóból
Auschwitz, Pšov, Auschwitz,
Oberstadt, Iszak (Bernát) Ho-
na, Haifa, Halissza G. 4.

ISMERT VOLT NEMET (Ber-
lin) emigráns keres Budapesti ta-
nukat: 1938-1942-ig, Mihhofer
Kurt, Kirját Bialik, Kalamiot-u.
26.

HAIFAI APRÓHIRDETÉSEK

HOLNAP ESTE a haifai HOH
pürim-bálján, Fevzner 2. sz. a.
szórakozik a magyarákú közö-
ség. Megtepetésre.

ESKÜGVÁRE, BAR-MICVARA,
összevételre szép 722 edény
készítendő Singer. Haifa, Gula 49.

SZÖNYEGEK - perza és beföldi
készítmények még régi áron. -
Jakov Ezra, Haifa, Khatay-u. 6.,
telefon 3238.

UJ MAGYAR HANGLEMEZEK
érkeztek Abileach céghez (A. Sa-
wady) Haifa, Hanevim-u. 6.

ATADÓ Kármelen kis helyiség,
Alkalmas „órásnak, virágárusnak,
cipésznek” jellegén, Haifa, POB.
4094.

BEVEZETETT kis üzlet, óras-
ékszerész, optikusnak különösen
alkalmas, betegség miatt átadó.
Fuchs, Irák-u. 40.

Barátaiktól, ismerőseiktől
kérdjeze meg, milyen
eredménnyel járt az

UJ KELET -ben
megjelent
APRÓHIRDETÉS

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményei

JERUZSALEM
A HOH Jeruzsálemi csoportja,
a Judeal hegységben fekvő Bét Meir
falu magyar-zsidó lakosságával
karöltve, április elszején, vasárnap
este 8 órai kezdettel
KULTURESTET
rendez a kultúrházban. Bevezetőt
mond: Grünbaum Jehuda, Bét-Meir
kultúrbirozságának elnöke; Gervai
Sándor: „Magyar-zsidók” elete a
nagyvilágban és Izraelben” címnel
tart előadást. - Magyar hangléme-
zek. - Zárzószó. - A rendező-
bizottság kéri a magyarjárku lakos-
ságot, hogy pontosan jelenjék meg
a kultúrtersten.

ARANYKOR KLUB
Március 28-ikán, szerdán este
8 órai kezdettel a Tavasz közön-
tes a Jáchdáv Klubban, Hájár-
kon 51. sz. alatt. Az Irodalmi mű-
sorban: dr. Berg József főrabbi,
dr. Arje Kadár publicista,
Halmi József főszerkesztő és
Löwenberg Jenő rendező. -
A zenei program kiemelkedő mű-
sorszáma: Prof. Kelen Pál, az
európai hírv zongoraművész fel-
lépése, művészi pályája 25-ik év-
fordulója alkalmából. - Gron
Julia, volt budapesti hangverseny-
énekesnő teljesen új, ragyogó mű-
sorral. - Ferenc József éne-
kes és felesége, Lea zongoramu-
vész és leányuk, a kis Dália
ének és zeneprodukciója. - Kon-
dor Judit, a népszerű és kitűnő
énekesnő héber, magyar és néger
dalokat ad elő. - 15 tagú gyer-
mekzenekar, Ari Freidim ve-
zenyel.

Ünnepi bevezetőt mondanak:
Fischer József Kneszet képvisel-
ő és Ben Cvi Smuel, az
Aranykor Klub elnöke.
Nem-tagoknak ötven agorás
hozzájárulás a pészáci szociális
akciónkra. - Barátainkat, párt-
fogóinkat, tagjainkat szeretettel
várja - az előlégek.

Az Aranykor Klub március
26-án Askelona és Asdoda ren-
dezendő kirándulására minden
jegy elfogyott. - Indulás:
26-án regel 8 órakor a Zamenhof
3. sz. ház elől. (Kikár Dizen-
goff sark.)

HAIFA
A HOH kulturbirozsága ez-
dítón közi, hogy legközelebbi
kultúrtegladása keretében f. hó
29-ikén, esütörtök este 8 órakor
dr. Komlós Ottó
a Bét-Ilan egyetem tanára
tart előadást „A zsidóság vilá-
nézete az Aczuda tükrében” cím-
nel. Költőeghozzájárulás 1 font.

BAT-JAM
A H. O. H. bát-jámi csoportja
március 24-ikén, szombaton este
8 órakor a Mamacht/A iskola-
ban (Perstein-u) tartja Álaros
műsoros
purim-estjét,
melyre a magyarjárku jlsuvt szet-
rettel meghívja a rendezőség.
A műsorban fellépek:
Glozer Halissza női zenekar,
Dr. Meron Menáchem,
Molná Pál és Szemes Gizella,
a közsereztnek ürvendő művész-
közaspár. - Értékes tombola. -
büffe - tánc. - A jelmezis fel-
vonulást konferálja: Feigel J.
Belőpője ára 1.50. Család-
jegy ára 3.- font. Jegyek kap-
tatók: Goldstein Irén virágüzlet-
ben; Klein András Kolbójában,
Ramat-Jozséf; Grosz J. kerékpár
üzletben (Jeruzsálem-utca) és
Wolner Lászlóknökönyvtárban, Je-
ruzsálem-u. 12.

PETACH-TIKVA
A HOH helyicsoporta j. hó
24-én, szombaton este 8 órai kez-
dettel az Ullám Chén (r. Pinski)
díszteremben vállán műsoros
PUKIM ESTÉT
rendez. - Az est sikere érdekében
a HOH vezetősége a legkiváló-
bb művészeket és zenekart kö-
tötte le ami biztosítja az est
hangulatát és sikerét. A műsor-
ban fellépek:
Rodolfo,
a kiváló művész, aki európai si-
keres turnéjáról visszatérve, a
legújabb szenzációs számait ezen
az estén mutatja be először.
Fogel Jozséf,
a többszörös Norman díjjal kitün-
tetett fiatal hegedűművész (Fé-
nyes Aliz tanítványa) hegedűszá-
mokkal lép fel.

Groh Julia,
a budapesti rádió híres énekes-
nője ivrit, magyar, angol ének-
számokkal lép fel.
Olcsó büffe. - Tánc hajnalig,
Jegylvétél: Szifrija, Mohlevert-
u. 11.

RECHOVOT
A rechovoti HOH kerületi cso-
portja március 24-én, szombát este
9 órakor a ragyszobában
purim mulatságot
rendez a Döt Gordon nagyteremben.
A műsorral egybekötött bálón a kö-
lozsvári számazásu
Friedmann Emilia
a tel-avivi Opera kiváló énekmű-
vészője lép fel, aki magyar nép-
dalokat és régi, kedves operet-
részleteket fog énekelni: Cigány-
báró, Csárdáskirálynő e. örök-
szép operetekből.
A rendezőség, melyben a ma-
gyar jlsuv legkiválóbbjával vesnek
részt, mindent elkövet, hogy az
idei purim-bálnak minden tekintet-
ben rendkívül sikerült bizosít-
son. - A rendkívüli érdeklődésre
való tekintettel, valamint a túl-
szűfölttség elkerülése végett, ez
éven korlátozott számú jegyet
bocsátunk ki, ezért kérjük a je-
gyeket elővételek megvenni. -
Jegyek kaphatók Grosz Miklós
Klein Lajos üzletében.

UJ KELET REJTVÉNYPÁLYAZAT- SZELVÉNY 961

Név: .....
Cím: .....

A 958. SZAMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE:
Vízszintes: 1. AESOPUS, - 6. PIERRE BENOIT, - 22.
TERENTIUS, 44. SAVONA, 56. TELEPATIA, 73.
BRUNO, SZOBBOR, - 89. ARABIA, THANY, - 90.
NONNOS.

Függőleges: 1. ANTHONY MANN, 2. STROMBOLI, 15.
TATTERSALL, ORAN, - 18. RUMBA, OLAF, - 43.
BORODINO, 56. TEVERE, 64. BALUGA, 66. DAR-
WIN, 70. HURON.

Eichmann a felsőbbíróság előtt

(Folytatás az 1-5. oldalról) nem is volt szűkség, hiszen ott van a német bíróság, amelynek mindenképpen joga lett volna az Eichmann ügyét letárgyalni. Utalt emel a pontnál arra is, hogy a német hatóságok eljárása miatt valószínűleg az ottani közigazgatási főbíróhoz fog fordulni és ha attól jogorvoslást nem nyer, védekezésnek az ügyét az UNO emberi jogokat védő bizottságához fogja felterjeszteni.

Az egyén nem felelős a rendszer bűneiért

Az alsófoku ítélet ellen hangzatosítást érdekelni kifogásait illetően dr. Servatius a már általa számtalanszor felhozott kifogásra tért vissza, hogy a náci bűnök az államnak a bűnei voltak és így még a náci rendszer szörnyiségeiért sem lehet a náciállam felelős gálatában állott egyént telt.

Zsidó bíróság nem lehet elfogulatlan

A védő ezután a zsidó bírak elfogultságára hivatkozik, amely szerinte lélektani okokból ered. Servatius szerint sem az alsóbíróság, de a jelenlegi felsőbbíróság tagjai sem voltak ki magukat a gyűlölet érzése alól, amely népük millióinak egyik állítólagos gyilkosával szemben eltöli őket. Az Izraelben összeállított bíróságok legjobb akaratauk és objektivitására való törekvésük mellett sem azok a bíróságok, amelyeket annakidején a Biztonsági Tanács mint „megfelelő bíróságokat” jelölt meg a náci által elkövetett bűntettek esetében.

Dr. Servatius elismert,

Rossz az izraeli angol perrendtartás is

A védő a tömegével felsorakoztatott kifogásai között az izraeli jogszolgáltatás terén fennálló angol-szász perrendtartást is kifogásolta, amely más európai államok előírásával ellentétben magára a vádlottára hártja a javára szolgáló ellenbizonyítékok előkerítését és a bíróság elé terjesztését. Servatius a sok formai hibára is hivatkozott, amelyet a külföldi tanak kihallgatásánál követtek el, különösen Becher esetében, akinek jóval a bírósági kihallgatása előtt

Bedobja a Globke-bombát

Dr. Servatius felfolyamodásának megokolásában természetesen nem feledekzik meg az „apró csavar” elméletéről sem, amelyet az alsófoku tárgyaláson az unaiomig elismert. Eichmann alárendelt szerepét bizonyítja szerinte az is, hogy az aránylag alacsony katonai rangot a háboru végéig viselte.

Ennél a pontnál dr. Servatius egy merész oldalvágással hirtelen a dr. Hans Globke szerepére, a Nyugat-Németországban ma is magas politikai állásban ülő volt nácivezér felelőségére tért ki. Az Eichmann hoz hasonló alacsonyabb rangú és csak parancsokat teljesítő figurákkal szemben, a védő a náci fővezérek háta mögött meghúzódó „polgári szárny” felelőségére mutat rá, akik a törvényeket és a rendelkezéseket egyedül alkották.

További tanukat is kér a védő

Átlátszó módon próbálta meg a védő felfolyamodásának megokolása közben a vádlottát is megszólaltatni a bíróság előtt. Az emlékezetéből állítólag kiesett tények felfrissítése céljából kérte a felsőbbíróságtól, „hogy arról talán a vádlott személyesen nyilatkozzon”. De Olsán elnök átlátva a védő próbálkozását, ennyit válaszolt csupán: „Folytassa csak tovább.”

A védő előadását az ötös tanács tagjai akkor szakították félbe először, amikor egy újabb német tanu meghallgatását kérte arra vonatkozólag, hogy Eichmannnak semmi köze sem volt az elgázosítások elrendeléséhez. A védő arra utalt, hogy az a dokumentum, amely az elgázosítás-

sa miatt valószínűleg az ottani közigazgatási főbíróhoz fog fordulni és ha attól jogorvoslást nem nyer, védekezésnek az ügyét az UNO emberi jogokat védő bizottságához fogja felterjeszteni.

teiert felelősségre vonni. A védő kétségbe vonja az alsófoku bíróságban azt a megállapítást, hogy az állam, amely ilyen véres kegyetlenségek sorozatát követte el, elvesztette a jogát, hogy államnak nevezék és közönséges bünökök egyesülésévé változott át.

hogy a jeruzsálemi bíróság mindenben perrendszertüen járt el és senkinek állhatatlan, hogy kirakatper lefolytatásáról van szó. Szerinte mégse lehet tagadni, hogy a világ közvéleménye és az izraeli sajtó által is a vádlott elleni kampány hónapokon keresztül igen befolyásolta a bíróságot. A védő itt a tel-avivi bíróság által a Mááriv két szerkesztője ellen hozott multheti marasztaló ítéletre hivatkozott, amelynek indokolása szerint az eljáró bírónak nagy eljövőre van szüksége ahhoz, hogy mentes maradjon az ilyenirányu sajtóközlések hatásától.

átadták a kérdéseket. Eichmann javára kívánta bedotni a védő mindenkiül, hogy a vádlott mindenben együttműködött az izraeli bíróságokkal és olyan momentumokat is tudomásukra hozott, amelyeket a nyomozó hatóságok dokumentumok hiányában sohasem tudtak volna kideríteni. Fel említtette az osztrák és németországi zsidóság kíváncsi doriálásában való segítségnyújtását is, amely szerinte, abban az időben határozottan „jótétemény”-nek számított.

Dr. Globkenak — mondja dr. Servatius — valóban tudnia kellett, hogy Eichmann és a hozzá hasonlók csak parancsokat teljesítettek és ez alól nem volt módjuk kitérni.

Becherre utalva, a védő gúnyosan jegyzi meg, hogy Eichmann nem tartozott azok közé az ügyesek közé, akiknek sikerült a multjúkat elfelejtetni, bőrük színtét megváltoztatni és idővel még meg is gazdagodni. Mindezen kérdésekre vonatkozólag kéri a felsőbbíróságtól dr. Globkenak tanuként való megidézését.

A védőnek mintegy hirtelen támadt ötletére, a felsőbbíróság annál kevésbé reagálhatott, mert az írásbelileg eddig benyújtott nevek között, akiknek a kihallgatását a védő a felsőbbíróságtól utólag kérte, Globke neve egyáltalán nem szerepel.

hogy az izraeli rendőrség előtt tett vallomása alkalmából az illető akták nem voltak Eichmann előtt, aki csak a rendőrtisztek által előtette felemlített adatok alapján próbált bizonyos részleteket emlékezetből rekonstruálni. Így történetelt meg azután — szerinte — hogy például ebben az esetben saját maga ellen cselekedett, hiszen a később előkerült akták egyikében sem szerepel Eichmann neve azok között, akik a gáz alkalmazását kezdeményezték. Dr. Servatius szerint a gázzal való tömeges kilégzéseket a Führer mellett működő titkos iroda vezetője, dr. Gerwitz főorvos rendelte el. „Ha Eichmannnak valami köze lett volna a ciángázzal való tömeggyilkosságok bevezetéséhez, nem mesélte volna el olyan naiv módon, hogy egyszer végignézett egy ilyen tömeges gázhalált”, — mondotta dr. Servatius.

A strassburgi csontvázak és a lidicei gyermekek

Élénk vita fejlődött ki a védő és a bíróság tagjai között a hírhedt strassburgi csontvázak ügyében és ezenkívül a lidicei gyermekek esetében. A védő szerint a strassburgi bontani intézetnek szállított hullák ügyében Eichmann, az egyik idevonatkozó akta ellenére is ártatlan. Ami pedig a lidicei gyermekeket illeti, azok cseh gyermekek voltak és nem zsidók, ezért tehát jogi szempontból az izraeli bíróságnak ezeknek az ügyekre kitérni egyáltalán nincs joga.

Agranat főbíró: De hiszen az emberiség ellen elkövetett bűnökről és a polgári lakosság üldözéséről volt szó?

Dr. Servatius: Viszont a más területen elkövetett ilyenfajta bűnökre vonatkozólag az izraeli bíróság illetékessége nem áll fenn.

Eichmann munkája valóságos jótétemény volt

A védő ezután Eichmannnak az osztrák és németországi zsidóság kíváncsi doriálása terén kifejtett munkásságára tért át, amely szerinte teljesen polgári vonatkozású tevékenység volt. Eichmann — monotta — a hatóságok által támasztott nehézségek ellen nem sokat tehetett, mégis az akkori veszélyeztetett és uszítással fertőzött légkörben, a vádlott munkája kimondottan jótétemény számba ment.

Ugyanitt dr. Servatius megemlítette a híres Madagaszkár-tervet is, amelyet Eichmann szintén a zsidó tömegeken akart segíteni.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy miért kapott dicséretet a vádlott az osztrák zsidóság vagyonának az elkobzásáért és Ausztriának a zsidótlanításáért, a védő azt a feleletet adja, hogy ez a dokumentum Eichmann rangbeli előléptetését volt hivatva elősegíteni.

A tárgyalás végfelé a védő nem felejtette el a vádlottat ismét mint a nagy „szállítási gépezet” egyszerű hivatalnokát felüntetni, aki minden vagon berakodására fentről kapta a parancsot. Ezután a bírák által feladott kérdéseket próbálta a védő megmagyarázni. A kérdéseket gyszországi és a monacói zsidóságnak Eichmann által forszírozott deportálására vonatkoztak. A védő szerint ezeket a deportálásokat is felső parancsra véggezte Eichmann.

A tárgyalást Olsán elnök két óra előtt néhány perccel berekasztotta és annak folytatását ma reggel 9 órára tűzte ki.

* S * P * O * R * T *

Hápoél a Makkábi ellen

Elérkeztünk az NB-ben a fele útra. Eddig a Hápoél klubok egymás ellen és a Makkábi klubok egymás ellen játszottak. Most kezdődik az a periódus, amikor a Hápoél a Makkábi ellen játszik. A bajnokságban vezetők Hápoél Petach Tikva a reorganizálás alatt álló Makkábi Natanjával kerül össze. A Hápoél Petach Tikvának 21 pontjával szemben a Natanjának mindössze 8 pontja van. Petach Tikva az első helyen áll, Natanja az utolsó. Ennek ellenére sem látjuk biztosítottnak a Hápoél Petach Tikva győzelmét, minthogy a Makkábi Natanja a kiesés elleni harcában minden sportszerű eszközzel ponthoz akar jutni.

A Hápoél Tel Aviv igen erős ellenfelet kap ezúttal a Makkábi Jaffában. A Makkábi Jaffa ugyanúgy, mint a Hápoél Petach Tikva, 21 pontot szerzett, a Hápoél Tel Aviv 18 pontjával szemben. Ez a három pont különbség igen sokat jelent, minthogy a jaffai csapat az utolsó mérkőzésén győzött, míg a Hápoél Tel Aviv vereségekkel hagyta el a pályát, mégpedig elég nagy gólarányú vereségekkel — olyannyira, hogy gólaránya passzív, noha az ötödik helyen áll. Ugy hisszük, hogy a Makkábi Jaffa nem hagyja ott mindkét pontot a Hápoél Tel Avivnak.

A Makkábi Tel Aviv—Hápoél Tibériás mérkőzésen a harmadik helyen álló 20 pontos Tibériás a favorit, a 10 pontos utolsóelötti helyen álló Makkábi Tel Avivval szemben. A Makkábi ügyekszik most összegyűjteni minden rendelkezésére álló erejét, hogy legalább a kieséstől megmeneküljön. A tréner-válság talán hozzájárul ehhez a kísérlethez.

A Bné Jehuda—Simson Tel Aviv két küzdőképes csapat találkozása. A Bné Jehuda ebben az évben végig a vezető csapatok közé tartozott és most is mindössze két ponttal maradt el a legjobbaktól, amivel a negyedik helyen áll. A Simson Tel Aviv 13 ponttal a kilencedik. A Simson a pályaválasztó és ez talán elég is lesz, hogy legalább egy pontot megszerezzen magának.

A Hápoél Haifa—Makkábi Petach Tikva rossz időben kerül sorra a Hápoél részére. A csapat nincs jó formában és nem produkálta azt a teljesítményt, amelyre a csapat képes, de figyelembe kell venni azt, hogy a kiesés is fenyegeti a Petach Tikvát. Ilyenkor még többet nyújt a csapat, mint amennyi belőle kilátszik.

A Hápoél Jeruzsálem—Makkábi Haifa mérkőzésen az egyik csapta lemarad a vezetőik közül. A két csapat teljesen egy szinten látszik lenni, legfeljebb a Makkábi gólaránya némileg kedvezőbb. Mindkettő 17 ponttal a hetedik-nyolcadik helyen áll. Minthogy a mérkőzés a fővárosban lesz, némi előnyt biztosít a Hápoél-nak.

Az NB holnapi mérkőzése (elől a pályaválasztók): Simson—Bné Jehuda, Makkábi Tel Aviv—Hápoél Tibériás, H. Tel Aviv—M. Jaffa, H. Haifa—M. Petach Tikva, H. Petach Tikva—M. Natanja, H. Jeruzsálem—M. Haifa.

Bonn, (Reuter). — A nyugatnémet kormány szövegét tegnap már nyilatkozott is dr. Robert Servatius kijelentéséről, hogy be akarja idézni dr. Hans Globke miniszterelnökségi államtitkár, dr. Adenauer kancellár bizalmi emberét. A szöveg csak annyit jelentett ki, hogy dr. Hans Globkenak nincs semmi mondanivalója.

Az I. osztályú bajnokság szombati mérkőzései a következők: H. Kfár Szabá—H. Rámle, H. Mácháne Jehuda—H. Rechovot, M. Rámle—Hákoách Tel Aviv, H. Kirját Chájim—Betár Jeruzsálem, H. Rámát Gán—H. Tel Aviv, M. Chedera—H. Beér Séva, M. Sárárijim—Betár Natanja.

MAKKÁBI TEL AVIV—NANCY 68-65

Drámai küzdelemben győzte le a Makkábi Tel Aviv csapata Nancyban Lorraine válogatott csapatát. A mérkőzés elején a franciák vezettek 8:2-re, majd 12:8-ra, azonban a 11-ik percben Izrael 15:14-re megszerezte a vezetést. A 30-ik percben 52:39-re vezettünk. Ekkor azonban a francia versenyzőnek nem engedték Izraelt érvényesülni s az utolsó percben 62:62-re egyenlített ki a francia csapat. A döntő percben Klein Ralf és Kohen-Minz 6 büntetődobás közül ötöt érték el és végül 3 pont differenciával sikerült megnyerni a mérkőzést. Klein és Ben-Besz 19-19 korosart dobott, Kohen-Minz tizet, Golobáj hetet, Fris ötöt, Chászid és Kohen 4-4-et.

Ma este Mulhouse-ban játszanak, majd onnan továbbmennek Strassbourgba. Az út befejező állomása Bécs lesz.

DAVIDMAN ÉS DUBICZKI FRANCIAORSZÁGBAN

Elázár Davidman és Gáboriel Dubiczki, Izraeli teniszbajnokokai tegnap reggel elutaztak Délfranciaországba, ahol 4 versenyen vesznek részt. Találkoznak ott a román Davis-kupa csapattal, amellyel mérkőzni is fognak.

BENFICA—TOTTEHAM 3:1 (2:0)

Az Európa Kupa védője, a portugál Benfica tegnap játszott a Tottenham-mal Liszabonban Európa Kupa elődöntőt. Az angol csapat 70.000 néző előtt 2:0-ás féldöntő után 3:1-re győzte le.

FIORENTINA—UJPEST 2:0 (1:0)

Az Európa Kupa középdöntőjében lefolyt mérkőzésen a firenzei Fiorentina 2:0 (1:0) arányban legyőzte az Ujpestet, amely a magyar bajnokság első helyén áll. Mindkét gólt a Svédországból szerződött Kurt Hamrin lőtte. Megjegyezzük, hogy a firenzei csapat tréneri tisztjét Hidegkuti Nándor az MTK sokszoros válogatott csatára tölti be. A visszavágó mérkőzést április 4-ikén tartják Budapestben.

ÉSZAKIORSZÁG—OLASZORSZÁG 6:2!

Észak-Irország liga-válogatott csapata meglepetésszerűen nagy gólarányú győzelmet aratott az olasz liga válogatott fölött, melyet 6:2 arányban lehangereit. Az olaszok a hét elején 3:0-ra legyőzték Eire az önálló Irország) válogatottját.

PAPP LÁSZLÓ GYŐZELME

Papp László magyar ökölvívó, aki három olimpiai nyert aranyérmét középsúlyban, Bécsben tíz forduló után legyőzte Ralphe Tyger Jones amerikai-néger ökölvívót.

Üzemzavar a Moledet hajón

Haifai tudósítónk jelenti: — A Moledet személyhajó, amely szerdán hagyta el a nápolyi kikötőt, tegnap visszafordult Nápolyba, miután motorjában üzemzavar állott be és a hajó sürgetős felülvizsgálatra és javításokra szorult. A hajó utasait a CIM társaság saját költségre szállásolta el és gondoskodik melőbbi továbbutazásukról Haifára. Az utasok érkezésének időpontját a CIM rövidesen közölni fogja.

PENTEK

6.10: zenés óra. 6.30: torna. 6.40: zenés óra. 6.57: műsorismertetés. 7: hírek. 7.17: hanglemek. 7.45: izraeli dalok. 11.03: az elemiskolások rádióoktatása. 11.48: izraeli dalok. 12: fúvószenekari számok. 12.20: Rossini-Respighi: részletek a „Varázsbolt” c. balettzenéből, Solti Gy. vezényletével. 13: hanglemek. 13.30: hírek. 13.45: könnyű zene. 15.16: sabbati melódiák. 15.30: kábálát sabbati műsora. 16: ifjúsági műsor. 16.30: az Eichmann-per hiradója. 17: rövid hírek és időjárásjelentés. 17.06: Beethoven. Kreuzer-szonáta, hegedűre és zongorára, Jehudi és Chelichba Menuchin előadásában; — Mozart: Kürtverseny. Esz-dur, Alán Civil szülőszáma. Otto Klemperer vezényletével. 18.30: Irodalmi felvétel. 19: hírek. 19.20: Jákov Ben Herzl műsorszám. 21: hírek. 21.16: Locatelli: Concerto Grosso, F-moll; — Chanán Schlesinger: Négy részlet zenekarra — 68-hemutató, a Kol Jiszráel zenekarát Simon Misori vezényli; — Csájkovszky: Szimfonia No. 2. c-moll. 23: hírszövegfoglatás.

Párhuzamos műsor

8: rövid hírek. 8.02: reklámok és hanglemek. 10 óráig. 14: „Pontosan kettő”, — hanglemek. 15: legújabb hanglemek. 15.30: Ismert és kedvelt zeneszámok. 15.58: műsorismertetés. 16: „Jeruzsálem hangja” (francia és angolnyelvi adás). 21.31: Rogers és Hammerstein: „Oklahoma” — daljáték. 22.02: francia szonókok és műsorszámok. 22.32: tánczene. 23: hírszövegfoglatás.

A hadsereg műsora

15.03: Kíváncsiálegyek. 19.16: „A hangok meséinek”. 20: Mendelssohn „Szentiványi álom” — nyitány; Haendel: Concerto Grosso; Grieg: Zongoraverseny. A-moll, Artur Rubinstein előadásában. — 21.15: tarka műsorszámok. — 22: tánczene.

Ügyeletes gyógyszerárak

Tel-Avivban 17—21 óráig Frenkel, King George 23. tel. 223-721; Seidenwehr, Achád Háám 51. tel. 63-851; Ora, Dizengoff 99. tel. 223-320; Kasztel, Ina Gvirol 147, telefon 43-716; Vita, Jaffa 6/61, tel. 82-973.

Haifai ügyeletes gyógyszerárak

Nátán, Sdr. Weizmann 49. — Balfour, Mászádá 1, tel. 22-89; Mázor, Sdr. Moria 107 (Kármel), tel. 82-621.

Jeruzsálemi ügyeletes gyógyszerárak: Ben Jehuda, Rech. Ben Jehuda 7, tel. 22-811, 10 óra után; Dubinsky, rechov Hillel 7.

SZOMBAT

7.30: Adon olám. 7.37: Boieldieux: „A bagdadi kallifia” — nyitány; Suppé: Memoirs; Liszt: Szerelmi álom; Helmsberger: Bál jelenet; Mozart: Törökinduló; Strauss: Polka Piccicato; Dvorák: Humoreszk; Hubai: Hejre Kati; Monti: Csárdás; Brahms: Magyar táncok No. 5.; Beethoven: Török induló. 8.30: hírek. 8.45: Sweelnic: Zsoltár 115.; Tartini: Tró Szonáta. F-dur; Ben-Chájim: „Lám náccách mizmor”. 8.30: könnyű zeneszámok. 9.30: izraeli panoráma. 9.35: hanglemek. 9.50: hangos heti hiradó. 10.25: népdalok. 10.55: „A tudományos világ”. 11.15: „A függöny felcsúszl 12.30: Izraeli dalok Kíváncsiálegyek. 13: a Kol Jiszráel szalonzenekariának hangversenye. 13.30: hírek. 13.40: chásáadalok. 13.58: rövid hírek. 15.33: Schubert: Szerenád; Chopin: Nocturne, cisz-moll; Gounod: Valcer a „Faust”-ból; Humik „A tsi”; Paganini: Perpetuum mobile; Puccini: Valcer a „Bohémek”-ből. 16: Vidám ritmusok. 16.20: Kishont Ferenc: „A hátsó bejárat” — szatirikus jelenet. 17: Vardina Slonsky: 1. Fantázia 12 tétel; 2. Szonáta hegedűre és zongorára. Ben-Ami Silver — hegedű — és a szerző — zongora — előadásában. 17.45: a tudományról. 18: Verdi: „La Traviata”. 1. felvonás. 19: hírek. 19.20: Hámvávil és Melávó Málká műsora. 19.50: keleti népdalok. 20.20: sport hírek. 21: hírek. 22: népdalok. 22.15: Schubert: Szimfonia: „a befejezetlen” I-tóif: Scherzo. 23: hírszövegfoglatás.

Párhuzamos műsor

17.01: hanglezeműsör. 17.30: Sláger variációk. 18.02: hanglemek egyveleg. 21.31: izraeli dalok. — 21.54: hangversenynaptár. 22.02: zenei egyveleg. 22.30: tánczene. 23: hírek.

A hadsereg műsora

18.03: kedvelt melódiák. 19.15: katonai dalok. 19.30: zenei mozaikok. 20: sávú tav — zenés műsorszámok. 20.30: sabbat kimenetelek. 21.15: tánczene.

Ügyeletes gyógyszerárak

Tel Aviv 8—19 óráig Dr. Kohlberg, Allenby 23. tel. 55-535; Grünberg, King George 46. tel. 226-208; Jani, Jehuda Hálevy 67, tel. 62-474; Jaffe, Ben Jehuda 172, tel. 224-543; Makkábi, Schunát Makkábi Hechádás, telefon 31-387; Noga, Jaffa, tel. 81-896.

Tel-Avivban 19—24 óráig

Dr. Schwartz, Allenby 17, tel. 56-553; Bilsky, Kikár Dizengoff, tel. 226-348; Zwicker, Sheinkin 27, tel. 63-685; Abrahami, Erlanger 9, tel. 32-385; Ben Jehuda 142, tel. 223-535; Makkábi, Schunát Makkábi Hechádás, tel. 31-387; Noga, Jaffa, tel. 81-896 (23 óráig).

Haifai ügyeletes gyógyszerárak

Nátán, Sdr. Weizmann 49, Zohár, Arlozorov 2, tel. 3582; Mázor, Moria 107, tel. 82-621 (Kármel).

Jeruzsálemi ügyeletes gyógyszerárak: Háámudim, Rech. Jaffo, Binján Háámudim, tel. 23-381, 10 óra után; Loirer, Ráchel Iménu-utca 26., Katamon.

A GLOBKE-BOMBA

Több mint három hónapos szünet után csütörtök reggel ismét találkozunk. Csupa ismerős arc: az Eichmann-per megszállottjai.

Nurok rabbi, a Kneszet korelnöke.
Chájm Guri, az érzékeny lelkű költő.

Chájm Barlasz, a konstantinápolyi mentőbizottság feje.

Dr. Dvorzsecki, a vézorkorszak egyetlen tanára.
Tuvja Friedmann, a vadász, aki 15 évig üldözte Eichmann.

Jicchák Tabenkin, a kibuc mozgalom vezére és ideológusa.

Maholnap egy éve, hogy ebben a tereben először találkoztunk. Egy éve nézünk az üvegkalitka felé. Egy éve látjuk, figyeljük, egyszóval levegőt szívjuk.

Ki beszél itt bosszúról? Ha bosszút akartunk volna állni rajta, már két éve ezelőtt argentin földön megöltük volna. Életének ezt a két évét Eichmann az igazságszolgáltatástól kapta.

Mert hiába, az igazságszolgáltatás áldás sugárjai még Eichmannra is ráhullanak.
*
Servatius mester bombája mintegy fél órával a felkészítési tárgyalás megnyitása után robbant.

Micsoda ötlet! Hogy Globket idézi be szakértő tanúnak!
A termen hangos morajlás fut végig. A moszkvai TASS tudósítója ül mellette. Egy év óta várja ezt a pillanatot és Servatius most a háló kellős közepébe rúgta a labdát.

Dr. Hans Globke, a Nürnbergi törvények szakértője és az új Németországban Adenauer kancellár kabinetfőnöke, bizalmasa, jobbkeze, Németországban nyílt titok, hogy az agg kancellárban Globke tartja a lelket. Globke nélkül menthetetlenül összeomlana.

Ezért is ragaszkodik úgy hozzá — tűzön-vízen keresztül.

Ezt a mankót akarja most alóla a ravasz Servatius mester kihúzni.

*
Servatius senkit sem kiemelt. Tudja, hogy nem babra meg a játékot, a kötélmár a kliens nyakán lóg.

Először Becher SS-vezetésnek csinál misébérátot. „Becher tanu — mondja Servatius — az SS birodalmi vezetőjének volt barátja, ma mégis százezer dollár vagyon után adózik.”

Azután Wesenmayer tábornokról beszél, aki — úgy mond — nem tudott visszaemlékezni arra, hogy 1944-ben a hitleri birodalom feljuthalmú megbízottja volt Magyarországon.

Six professzorról gúnyosan emlékezik meg. Lám, a Hitler-érában fényes karriert futott be, de ki veszi ezt tőle rossznéven? Még az sem ártott neki, hogy 1944-ben a külügyminisztérium értekezletén a zsidókérdés szakreferensként vett részt. „Er is heute in schöner Position.”

Nevek mögött pikantéria húzódik meg, — a terem erősen figyel. Ebben a pillanatban Servatius hatalmas lendülettel dobja be a bombát!

— Globke!
*
Servatius a törvényszék létezésére hivatkozik, amely szerint a felelősség szempontjából tökéletesen mindegy, hogy a vádlott saját kezűleg gyilkolt, vagy parancsokat végrehajtott, az áldozatokat a haláltáborokba transzportáltatta.

Ilyen alapon — folytatta

Servatius, — bűntársnak kell tekintenünk azt is, aki a törvények megszürevezésénél működött közre.

A szépen felépített bevezető után tért rá dr. Hans Globke szerepére. Servatius nem elégedett meg azzal, hogy Globke tanukénti kihallgatását kérte, hanem nyomtatékosan hozzátette, hogy a hitlerista törvények szerkesztőjévé még nem vonták felelősségre, ergo — itt a jó alkalom...

*
Szünetben a Globke-bombáról folyik a vita. Mit akar Servatius? Miért rúkolta most ki a Globke-ügyet?

Ime a vélemények:
— Abban reménykedik, hogy a bonni kormány ezeketán mégis kéri fogja Eichmann kiadatását.

— Szó se róla, Eichmann sorsa annyira érdekli őt, mint a tavalyi hó. Inkább azért dühös, mert a bonni kormány nem hajlandó hozzájárulni a perköltséghez. Most legalább elszámolt velük.

— Hát ha megkapta a perköltséget keletnémet márkában? ... Ne felejtse el, ez a néhány mondat, Servatius szájából a jeruzsálemi Bét Háában, a keleti oldalon vagonokat ér...

— Ezenyi pénzt Eichmann emlékirataival sem lehet csinálni...
A társaság hallgat. Gondolkodik.

A Globke elleni támadás eddig milliókat öltek bele. Filmeket készítettek, egy egész könyvtárra való anyagot írtak össze. Hát ha ez is a hosszú láncolat egy újabb karikája?

Ki tudja? ...
*
Az első tárgyalási nap kellemes meglepetése, hogy a felsőbíróóság tagjai megtanulták a leckét. Ugy ismerik a hatalmas anyagot, úgy ismernek minden nevet, vallomást, okmányt, dátumot, mintha egész életükben csak ezt tanulmányozták volna.

Az embernek az az érzése, hogy Servatius, a védő — folyton védekezik... Felépített magának egy szép beszédet, de csak zűlkénőkkel és akadályokkal megy előre, mert a bírók folyton a fejére koppintanak.

Adott pillanatban bizonyítani akarja, hogy Eichmannnak semmi köze nem volt a gázzsállításokhoz. Eből a célból levelet olvas fel, mire dr. Silberg főbíró leint:

— A törvényszék ítéletében a Cyklon B nevű gázzal van szó, amelyet Auschwitzban használtak. A levél egy korábbi fázisról szól.

Servatius azt igyekszik bizonyítani, hogy az 1950-es izraeli törvény alapján a lidicei gyermekek legyilkolása miatt nem lehet Eichmannnak felelősségre vonni.

Dr. Olsán elnök megkérdi: — Talán még mindig érvényben vannak a fajvédő törvények, amelyek vér és vér között különbséget tesznek?

Később Servatius arról beszél, hogy a berlini bizton-sági főhivatalban a zsidóság kiirtásáról nem voltak akták. Mire az elnök és a védő között az alábbi kis purparlós folyt le:

Olsán főbíró: Egyáltalán, létezik-e az egész anyagban egy olyan okirat, amely a zsidóirtást törvényes lépésként állítja be?

Servatius: Nem, ilyen okirat nem létezik...
Olsán főbíró: Mégis kiirtották a zsidóságot. Ugye dr. Servatius, ezt ön nem tagadja?

Servatius: Nem, kérem...
Olsán főbíró: Nahát...

*
A Bét Háám hátsó kijáratánál a kerítést képek díszítik. Primitív festő rendezte itt kiállítását. Az egyik vászon, amely a régi Megilla alapján készült, az Eszter könyvéből vett egyik jelenet átköltése. Az akasztás a szabad ég alatt, tömeges üdvrivalgása közepette történik. A bibliai akasztófán Háám helyett Eichmann lóg.

Hogy tévedés ne essék, a piktor horogkeresztet rajzolt a mellére és kiírta a nevét: Eichmann.

A képet purimra szánta, de hát az igazság malmai lassan őrölnék.

A kép még nem aktuális. A bábásműködők azzal vigasztalták a festőt, hogy tegye el a képet.

Jövöre jó lesz...
SCHÖN DEZSÓ

A Mápaj titkársága 3 százalékos drágasági pótlék-előleg mellett döntött

A határozat megkönyvezi a kommunisztáknak s a Mápajnak a drágasági pótlék azonnali kifizetéséért kifejtett tevékenységét és leszögezi, hogy július elsején drágasági pótlékot kell fizetni minden alkalmasítottnak. A határozat felszólítja a kormányt, hogy főleg az ünnepek előtti napokban tegyen meg mindent az indokolatlan drágasági hullám megfékezésére.

A titkárság határozatait jóváhagyás végett a párt központja elé terjesztették, amely este 8 órakor kezdte meg az általános vitát.

A Mápaj titkársága és különleges gazdasági bizottsága tegnap együttes ülést tartott Tel-Avivban, amelyen 24 szavazattal 4 szavazat ellenében megváltoztatta múlt héten hozott határozatát, amely szerint — mint ismeretes — Lévi Eszter pénzügyminiszter javaslata szerint július elsejéig nem fizettek volna drágasági pótlékot. Az új határozat szerint a következő három hónapban 3 százalékos megfelelő drágasági pótlék előlegét kell fizetni minden gyermekes családfenntartónak, akinek a hávi keresete nem haladja meg a 300—350 fontot.

EGY MONDATBAN

● A Panama csatornában a kikötői hatóságok elrendelték a szolgáltatások megtagadását minden olyan hajótól, amely a kommunista Kínába, vagy Észak-Koreába tart és nem rendelkezik amerikai engedéllyel.

● A Jordániában működő amerikai segélybizottság tegnap két és fél millió dollár kiutalását hagyta jóvá a Jarmuk csatornázi terv végső fázisának végrehajtására.

● Kenyatta kenyai nemzeti vezér a jövő héten látogatást tesz Bomban a nyugatnémet kormány meg hívására.

● A bagdadi sajtó élesen támadta Egyiptomot, amelynek kuveiti nagykövete tegnap átnyújtotta megbízólevelét a sejknek és ezzel nyitva provokálta Irakot.

Gyalogsági és gépfegyvertüz Kiár Szold kibuc tagjaira és munkásaira

Sziria katonaságot és tankgyűkeket összpontosított a Kineret környékén — Az Új Kelet katonai tudósítójától. —

Tegnap változatlanul tartott a feszültség a sziriai határ mentén. Ezalkalommal egy újabb szakaszban zajlott le könnyebb incidens, amikor sziriai hadállás gyalogsági és gépfegyvertüzét nyitott Kfár Szold kibuc tagjaira, valamint a munkásokra, akik a település földjein dolgoztak.

Az izraeli hatóságok intenciójának megfelelően, hogy a kibucokkal fenyegető konfliktust lokalizálja, a tüzet nem viszonozták. A hadsereg szóvivője közölte, hogy a tegnapi incidens során nem volt sebesülés.

Nukeib falu térségében, amely felett izraeli katonai erők ma egy hete lerombolták a sziriai hadállásokat, a sziriai csapatok igen élénk tevékenységet fejtettek ki. A damaszkuzi kormány utasítására jelentős megerősítés érkezett a frontnak erre a szakaszára, mely tulajdonképpen a Kineret egész északkeleti vonalát sakkban tartja. Megfigyelők szerint számolni lehet azzal, hogy a sziriai gyalogsági csapatokat vontak össze ezen a környéken és a lerombolt hadállások kijáratával újra megerősítették az ugynevezett sündisznóállásokat valamint a „mélyebb” védelmi berendezkedéseket is. Feltételezik, hogy a gyalogságon kívül a sziriaiak páncélos erőket is összehoztak, bár a terep nem igen alkalmas páncélos harcra. Megfigyelők szerint a sziriaiak a rendelkezésükre álló nagyszámú tábori ágyú mellett tankgyűkeket is építenek. A 122 milliméteres szovjet gyártmányú ágyúk állásai messze a dombtetőn túl vannak és ezek látóvonalára 20 kilométeren jóval felül van.

Izraeli részről megtörtént minden óvintézkedés. Az ilyen nagy erők koncentrációja ugyanis arra enged következtetni, hogy a sziriaiak nem riadnak vissza bizonyos kezdeményező lépésektől sem. Erre vall az élénk légtevékenység is, amely tegnap sem szünetelt.

Tibériás, Cfat és Rospina térségében sziriai harcrepülőgépek nagy magasságban keringtek, valószínűleg felderítő céllal. Az elmúlt hét minden egyes éjszakáján a sziriaiak megvilágították a terepet és szemmel láthatóan megtették mindennemű óvintézkedést egy esetleges támadás kivédésére. Az elmúlt hét folyamán kiderült, hogy a sziriai hadsereg meglepően jelentős haladásról tett tanúságot, amely egyébként gondos tanulmányozás tárgyát képezi az izraeli hadvezetőség körében. Különösen vonatkozik ez a mélységbe terjedő védelmi állások kiépítése és tartása terén, valamint az éjszakai hadászati taktika

vonalán. Az eddig nyilvánosságra került újabb részletek egybehangzó tanulsága egyrészt az ellenség malacs ellenállása, másrészt az izraeli katona egyéni bátorsága és találatkonysága.

Az izraeli akciók taktikailag úgy hajtották végre, hogy az ellenség számára nem maradt visszavonulási út. Talán ha bizonyos részt hagynak az izraeli támadó gyűlésben, a sziriai erőknek legalábbis egy része elmenekült volna az ütközéshelyéről. Tekintettel arra, hogy a támadógyűlést tökéletes volt, a sziriaiak számára nem maradt más hátra, mint a végsőkig való harc. Ugyanakkor azonban — előző akciókkal ellentétben, — a sziriaiak nem adták meg magukat, hanem harcoltak, ami az ellenség igen komoly fejlődéséről tesz tanúságot.

Egy másik szempont, amelyet az izraeli hatóságok fokozottabban mértekben tartanak szem előtt, a Kineret fennhatóságának kérdése. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a sziriaiak a Kineret északkeleti és északkeleti vonalát mindenképpen saját feiügyeletük alatt akarják tartani és ennek érdekében nem riadnak vissza jelentős számú modern harcrepülőgépet bevetésétől sem. A Kineret

ten való halászás problémája és a vizírajatok további fenntartása okozza most a legfőbb gondot az izraeli hatóságoknak.

Tegnap derült fény a két izraeli katona eltűnésének körülményeire is. Az izraeli hadsereg harcmodorához tartozik ugyanis, hogy sebesülteket soha nem hagyják a hadszíntéren és a legnagyobb erőfeszítés sem drága ahhoz, hogy minden egyes katonát biztonságban vonjanak ki a harc színhelyéről. A két katona esetében még a harc ideje alatt megállapítást nyert, hogy hiányoznak csapattestüktől és a parancsnok ezért nem adta ki a visszavonulási utasítást, annak ellenére, hogy a taktikai helyzet azt már megkívánta. Az akció célja ugyanis a hadállások lerombolása volt és ennek elvégzése után mindjárt vissza kellett volna vonulniuk, annál is inkább, mert nyilvánvaló volt, hogy a sziriaiak nyomban ágyútűzet nyitnak a támadókra. A visszavonulást késleltették, a várt ágyútűz megindult, a két katonát változatlanul tovább keresték, de nem találták meg. A másik eltűnt tizedesi rangban van, ellentétben az arab állításával, hogy tisztról van szó.

Fettman József

Mély fájdalommal jelentjük, hogy
Nussbaum Móric
Éjlát — Temesvár
hosszú szenvedés után 80 éves korában elhunyt.
A gyászoló család

Megrendüiten tudatjuk, hogy édesanyám, testvéreim, nagymamánk, dédnagymamánk
GROSZ BERTA
Kíráj-Chájm (Budapest)
hosszú szenvedés után elhunyt. Március 20-án eltemették.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

TREBISOV ES KÖRNYÉKE
mártírjai
elhurcolásának és tömegpusztulásának 20-ik évi
A ZKARAJÁT
1962 május 1-én יום שבתון יום זכרון kedden d. u. 3-kor tartjuk Jeruzsálemben, a Cion-hegyi „Pusztulás Pincéjében”.
Az intéző bizottság

Megboldogult, felejtethetlen feleségem, édesanyám, nagyanyám, testvérem
KREINER IZABELLA szül. Elster
(Nagytaposcsány, CSR)
AZKARAJA és SIRKOAVATASA
a gyászév letelével, március 28-án, szerdán (יום ארבע) délután 4 órakor lesz a petách-tíkvai temetőben.
Kreiner Ede és a család

Felejtethetlen férjem, édesapám
Izsák Jenő (Szász-Tikva)
SIRKOAVATASA március 26-án, hétfőn délután 4 órakor lesz a petách-tíkvai temetőben.
Felesége, gyermekei, sógora családjával és a rokonsággal

Felejtethetlen férjem, apám
Rosenfeld Benjámin Kfár-Szabá (Marosújvár)
SIRKOAVATASA 1962 március 26-án d. u. 4 órakor lesz a petách-tíkvai Szigulá temetőben. — 88-as autóbusszal.
A gyászoló család

Felejtethetlen feleségem, anyám, nagyanyám, testvéreim
Welber Anna Tel-Aviv
elhunyának slosimján, március 25-én, vasárnap d. u. 3-kor
AZKARAT TARTUNK
a kíráj-sauli temetőben.
A gyászoló család

Felejtethetlen férjem, apám, nagyapám, testvéreim
Löwy Benjámin (Jom) (Jom) 71
Bát-Jám (Nagyenyed)
SIRKOAVATASA
március 26-án, hétfőn d. u. 4 órakor lesz a kíráj-sauli temetőben. Találkozás a temető bejáratánál.
A gyászoló család

שולם
147
R. P. TEL-AVIV
JAFFO 147